

প্রজ্জ্যোতি

PRAGYAJYOTI

West Guwahati College of Education

TEMPLEGHAT, PANDU, Guwahati – 781012

Session : 2012-13

সম্পাদক
মণি মঞ্জুরী ফুকন
বাজশ্রী ঠাকুরীয়া
বনশ্রী দে

Saraswati Puja

Field Trip

Orientation Programmes

Tagore House March-Past Team

Jaymoti House March-Past Team

Lachit House March-Past Team

Sankardev House March-Past Team

প্রজ্ঞাজ্যোতি
PRAGYAJYOTI

পশ্চিম গুৱাহাটী শিক্ষক প্রশিক্ষণ মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনী

২১তম সংখ্যা : ২০১২-১৩ ইং বৰ্ষ

WEST GUWAHATI COLLEGE OF EDUCATION MAGAZINE

21st. Issue : 2012-13

তত্ত্বাবধায়ক
বৰশিতা সৰকাৰ
প্ৰিয়ান্বী বৰপূজাৰী
ৰাৰ্ণা ভৌমিক

সম্পাদক
ৰাজশ্ৰী ঠাকুৰীয়া
মণি মঞ্জুৰী ফুকন
বনশ্ৰী দে

শ্ৰদ্ধাৰে/প্ৰীতিৰে
প্ৰতি,

ড°/শ্ৰী.....

.....

সম্পাদক

gar
dia
গৰ
বত

প্ৰজ্ঞাজ্যোতি

পশ্চিম গুৱাহাটী শিক্ষক প্ৰশিক্ষণ মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনী, ২০১২-১৩ বৰ্ষ

পশ্চিম গুৱাহাটী শিক্ষক প্ৰশিক্ষণ মহাবিদ্যালয়ৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত আৰু স্বৰ্বস্বত্ব সংৰক্ষিত।

সম্পাদনা সমিতি

উপদেষ্টা	:	গীতাজ্জলি চৌধুৰী
তত্ত্বাবধায়ক	:	বৰশিতা সৰকাৰ প্ৰিয়াঙ্কী বৰপূজাৰী বৰ্ণা ভৌমিক
ইংৰাজী	:	ৰাজশ্ৰী ঠাকুৰীয়া মণি মঞ্জুৰী ফুকন বনশ্ৰী দে
হিন্দী	:	সুৰজ কৈৰী দেৱাশ্ৰী সিনহা
অসমীয়া	:	অৰুণা দেৱী গোবিন্দ নাৰায়ণ দত্ত পাপৰি দাস
বাংলা	:	মাধুৰী গুণ শংকৰ বয়
বেটুপাত	:	মণি মঞ্জুৰী ফুকন
মুদ্ৰণ	:	এম. টেক্সট অফছেট প্লুইছগেট, ভৰলুখ ফোন : ৯৪৩৫১-০৭১৮৫/৯৮৬৪০-৬৮৫৮৫

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়
GAUHATI UNIVERSITY

অধ্যাপক অখিল কুমাৰ মেধি
উপাচাৰ্য
Prof. O. K. Medhi
Vice-Chancellor

Ph. No. : +91-361-2570412 (O)
+91-361-2570408 (R)
Fax : +91-361-2675515
email : vc_gu@yahoo.in
Website : www.gauhati.ac.in
Gopinath Bardoloi Nagar
Guwahati-781014, Assam : India
গোপীনাথ বৰদলৈ নগৰ
গুৱাহাটী - ৭৮১ ০১৪, অসম : ভাৰত

MESSAGE

Its gives me immense pleasure to learn that West Guwahati College of Education, Guwahati is going to publish its Annual College Magazine for the Session 2012-13 very shortly.

I hope that the Magazine they are going to publish will reflect the hidden potential and useful articles of the students.

I wish all success in their mission and hope the Magazine will be immensely beneficial to all concerned.

Date : 05.07.2013

(Prof. O.K. Medhi)

Dr. Minodhar Barthakur
Retired Prof. & Head
Deptt. of Geography, GU
Chairman,
West Guwahati College of Education
Templeghat, Pandu, Guwahati - 12

MESSAGE

This Institution was initiated at the time when the schools of the state suffered from acute dearth of trained teachers. As a result of which we observed that people from other state were slowly entering the educational organizations of the state depriving local talented teachers educators. This institution has shown brilliant academic achievements during the last ten years or so and at the same time I am very much impressed for the devotion, sincerity, honesty of the teacher educators of the institution. The inspiration and encouragement offered by the teacher educators are really commendable. I hope this spirit of the present faculty will continue for greater interest of the society of the state. Academic publications are always helpful in provoking the student's mind for indepth search of knowledge. I have seen that the teacher trainees of this college has been publishing a college Magazine since its inception and this practice has shown a positive result especially encouraging ths students to write and express their mind in a pragmatic expression. I wish the teacher trainees of this institution will continue their endeavour to publish such thought provoking ideas particularly in connection with educational system of the state.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'M. Barthakur', written in a cursive style.

(Dr. Minodhar Barthakur)

**Office of the Director
College Development Council
Gauhati University, Guwahati-781014, Assam**

From : Dr Jogen C Kalita, MSc (Gau, Gold-Medalist), PhD (LOND)
Professor & Director

MESSAGE

I am very much delighted to know that the West Guwahati College of Education, Guwahati, Assam is going to publish its Annual Magazine "Pragyajyoti" 2013 issue shortly. I am sure it will adequately reflect the various academic as well as other co-curricular and social activities of the college and help in promoting the intellectual and creative abilities of the teachers, teacher trainees/students and the teacher educators.

I convey my best wishes to "Prajnajyoti" 2013 and the members associated with this noble endeavor.

J. Kalita.

Professor J.C. Kalita
*Director, College Development Council
Gauhati University
Mobile: 09435083544
Email: jogenck@yahoo.co.in*

Office of the Principal West Guwahati College of Education

Templeghat, Pandu, Guwahati - 781 014, Assam

From : Mrs. Gitanjali Choudhury, M.A., M.Ed., M. Phil.
Principal, i/c

MESSAGE

I am delighted to learn that the 21st issue of our College Magazine Pragyajoti is being brought out. I am sure it will spark multitude activities in diversified platforms. It displays the enthusiastic works done by the student trainees in the subjects. It is a novel opportunity for the student trainees to share their thoughts and perceptions in this beautiful co curricular activity. I wish the teachers and students involved in Good Luck.

(Gitanjali Choudhury)
Principal, WGCE

From the Editor Incharge desk

Education has brought about a great change in the present scenario. Teachers have always played a vital role in the field of education. With the spread of education the thinking of people have changed and developed. It has always been of prime focus that "Teachers are the nation builders" hence the teachers should always have to be conscious of their day to day activities. The students also have to be made active not only through curricular but also co- curricular activities. The college magazine is one such magazine, 'PRAGYAJYOTI' is the annual magazine of the college. This is being made to highlight the literary abilities of the students. The students with their writings which includes write ups, jokes etc have been included in the magazine. The magazine also gives an overall insight into the various programme and its results. The magazine also gives a glances of the various other events held in the college campus.

With the advise and suggestions of our well- wishers, Hope the magazine will be a great success.

Barsita Sarkar
Asstt. Professor, WGCE

সূচীপত্র

* English

★Dynamic Roles of Teachers in Co-Educational Secondary Schools /Gitanjali Choudhury ...9 ★An analysis of G.U. B.Ed Exam Results of West Guwahati College of Education /Dr. Parijat Chakrabarty ...11 ★Distribution of Works Amongst the Teachers-A Brief Study /Barsita Sarkar ...14 ★TEACHING-A Challenging Profession /Priyanki Barpujari ...15 ★FACEBOOK...A Boon or A Bane??? /Banashree Dey...16 ★Learn as Much by Writing as by Reading /Bhanushree Baishya ...16 ★Witch Hunting-A malpractice /Rajashree Thakuria ...17 ★Rag Pickers (Beggars) – A Bane to the Society/ Banashree Dey ...18 ★Dancing: The Art of Life /Ritika Baruah ...18 ★A Mysterious Lady /Safiur Rahaman ...19 ★Mothers Tear's /Banashree Dey ...19 ★My Memory / Gobinda Narayan Dutta ...19 ★Materialism /Khandaku Balaka Parvin ...19 ★Confession /Safiur Rahaman ...20 ★Life is not a bed of roses /Barsita Sarkar ...20 ★At a Platform /Khandaker Balaka Parvin ...20 ★The cult of fashion of 21st century /Moni Monjuri Phukan ...21 ★Privitization of Higher Education in India / Bishnu Pada Das ...22 ★Aggression in Teens /Parthana Gogoi ...24 ★Yummi and Cheapest Street Food Star - Momos /Moni Monjuri Phukan ...25

* অসমীয়া

★প্রথম লিখিত সাহিত্যৰ নিদৰ্শন : 'চৰ্যাপদ' /পাপৰি দাস ...২৬ ★মনত পৰেনে মামণি বাইদেউলৈ / বকিবুল ইছলাম ...২৮ ★মাজুলী মোৰ হেপাঁহ / উৰ্বশী শইকীয়া ...২৮ ★ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতত প্ৰেম / দীপাংকব শইকীয়া ...২৯ ★সুখাকৰ্ণ ড° ভূপেন হাজৰিকা / লীনা পাংগীং, অনন্যা পাটোৱাৰী ...৩০ ★পিতৃ-মাতৃৰ প্ৰতি দায়বদ্ধতা আৰু কৰ্তব্য / অনামিকা দাস কলিতা ...৩০ ★শিশু শিক্ষা আৰু শিক্ষানীতি / গোবিন্দ নাৰায়ণ দত্ত ...৩১ ★শুভযাত্ৰা / অৰুণা দেৱী ...৩২ ★চিৰমুক্তি / দীপজ্যোতি চুতীয়া ...৩৩ ★কবিতা / দিগন্ত কলিতা ...৩৩ ★যজ্ঞাণা / বকিবুল ইছলাম ...৩৩ ★প্ৰত্যাশা / সূৰ্য্যাণা বয় ...৩৩ ★নাৰী / পাপৰি দাস ...৩৪ ★দামিনী / অৰুণা দেৱী ...৩৪ ★মৌন পোহৰৰ শূণ্যতা / নীলিমা ৰাভা ...৩৪ ★অসম আন্দোলন আৰু ইয়াৰ প্ৰভাৱ / দীপজ্যোতি চুতীয়া ...৩৫

* বাংলা

★চৈতন্যউত্তৰ যুগেৰ (সপ্তদশ ও অষ্টাদশ শতকেৰ) বাঙালিৰ শিক্ষা ও বিদ্যাচৰ্চাৰ ইতিহাস / মাধুৰী গুণ ...৩৭ ★বৰ্তমান ভাৰতবৰ্ষ ও ৰাজনীতি / আক্ৰাম হুসেন ...৩৮ ★তুমি / শঙ্কৰ ৰায় ...৩৯ ★ফিৰে দেখা / বিপ্লব পাল ...৩৯ ★ভুল / সূজন সৰকাৰ ...৩৯ ★একটি গছৰ আত্মকথা / বিপুল ৰায় ...৪০ ★দুহিতা / প্ৰশান্ত ৰায় ...৪০ ★কল্পনা / বিষ্ণু সাহা ...৪১ ★অপৰিচিতা / জীবন ৰায় ...৪১ ★অতীতৰ ব্যথা / হাসিবুল ইসলাম ...৪১ ★সে তুমি / ভূমিকা ৰায় ...৪২ ★গোপন ৰাখবো না / সূজন মজুমদাৰ ...৪২ ★কালো / শঙ্কৰ ৰায় ...৪২ ★সময়েৰ বেড়াডাল / নবনীতা ৰায় ...৪৩ ★চিঠি-পত্ৰ / শঙ্কৰ ৰায় ...৪৩ ★অসমীয়া-বাংলা প্ৰবাদ প্ৰবচন পৰিচয় / বাৰ্ণা ভৌমিক ...৪৪

* हिन्दी

★महत्मा गाँधी के शैक्षिक विचार / देवश्री सिन्हा... 46 ★रवीन्द्रनाथ टैगोर के शिक्षा सम्बन्धी सिद्धान्त, उद्देश्य, पाठ्यक्रम तथा पद्धति / सूरज कोइरी ... 48 ★कोई नहीं पराया / अंजू कुमारी ...50 ★जिन्दगी / वनश्री दे...50 ★बँदिया / देवश्री सिन्हा ...50 ★सुख: दुख का ज्ञान / अंजू कुमारी...51 ★हिन्दी साहित्य के सशक्त एवं निर्भीक संत कवि कबीर दास / देवश्री सिन्हा ...52 ★एक तमन्ना / अंजू कुमारी ...53 ★सागर की विराट सुन्दरता / सूरज कोइरी ...53

★EVENTS/LECTURES OF WGCE / 54

★“TALENT HUNT” - 2012-13 / 55

★NAME AND ADDRESS OF THE TRAINEES OF 2012-2013 / 57

GOVERNING BODY

Dr. Minodhar Bar
President

Gitanjali Choudhury
Principal i/c

Debendra Kr. Borah
Member

Dr. Ramoni Barman
Member

Anil Ch. Talukdar
Member

Monica Simon
Member

Dr. Chandicharan Bhattacharjee
Member

Dr. Dulumoni Goswami
Member

TEACHING STAFF

Standing (From L to R) : Mrityunjoy Dasgupta, Dr. Parijat Chakraborty & Dipak Kalita
Sitting (From L to R) : Priyanki Barpujari, Gitanjali Choudhury (Principal i/c), Barsita Sarkar & Jharna Bhowmik

EDITORIAL BOARD

Gitanjali Choudhury
Advisor

Priyanki Barpujari
Teachers in-charge

Jharna Bhowmik
Teachers in-charge

Barsita Sarkar
Teachers in-charge

Moni Manjuri Phukan
Editor

Rajashree Thakuria
Editor

Banashree Dey
Editor

Non-Teaching Staff

Diganta Patowary, Raju Deb, Khargeswar Kakati, Anamika Das Kalita (Not present)

DYNAMIC ROLES OF TEACHERS IN CO-EDUCATIONAL SECONDARY SCHOOLS

Gitanjali Choudhury
Principal i/c

Teachers are lively, energetic and active in all directions. They have multidimensional roles in and outside of the schools. They are the creator of the future generations. They lead and organize the students to adjust with the demand of twentieth century specially Secondary level. This secondary stage of the students is full of thinking, in a sense, lots of dreams. Students can take any type of paths to fulfill their hopes, aspirations, dreams, expectations. They have bundle of problems in their educational life as well as practical life.

Teaching in that stage of a teacher is not like riding a bicycle or keeping a ledge or building or keeping a ledge or building a lofty house. The all round development of children depends much upon the professional competency and efficiency of teachers. School as a socializing agency can play a strong part in shaping individuals.

Coeducational schools are a part and parcel institution imparting school educations. This type of institution helps to lessens the gap between genders. But free mixing of boys and girls have positive & negative aspects in which the teacher must give attention very minutely. Learning with his emotional touch with students he or she can discuss every matter individually with the students. It is the teacher who counts much in success of any teaching learning scheme meant for the welfare of the students. As a teacher of co-educational institution, he/she has to face various, unexpected problems during school hours like abuse, teasing, shyness, aloofness, indiscipline etc, among the students because this secondary stage is a stage of romance, hope, enthusiasm. The teacher should be expert, well-prepared, well organized in thoughts and communication. To meet up their enthusiastic mind the teacher must use appropriate methods and material with relevant, interesting, useful, challenging activities. He

should build a trust relationship with the students so that the students can take him/her in confidence and can tell about their confusions.

Adolescence is the stage in which the attitude towards opposite sexes develop. They feel nervous time to time unadjustable, sometimes some of them timid over protective or they want to remain aloof. On the other hand, some of them are busy in gossiping, teasing. If such an environment prevails in education then that institution will remain silent in remarkable progress in academic activities. Hence it is the duty of the teacher to remove or handle that type of unhygienic, emotional environment among the students. He/she should analysis the situation. A proper understanding of their differences will help the teacher to guide the students properly so that he can handle any problematic situation. He should take the special classes on adolescence and build the positive attitude towards opposite sex among students .

Vocational training in adolescence period is very effective way to lesson their extra time of gossiping, boring and they can keep to maintain their emotion balance. It is an age in which the development of different skills becomes very rapid. Many courses can be offered vocational assistance along with the general stream of study. As a teacher we know that children of today are the citizens of tomorrow. So we have to train the students of co-educational school students to acquire different skills to lives in the society with satisfaction. The social change and modernisation of the society demands more efficient people. Personality development is an important aspect in Modern society. The personality of an individual has a positive correlation with the life skills acquired by them. Life skills are essential to handle interpersonal relationship, to take appropriate decisions, to communicative effectively,

to manage our emotions and to gain professional development. On the other hand, students will manage his/her emotions and inner conflicts. They will not get extra time for unrulling activities among classmates. They will devote their extra energy produced by adolescence period in their vocations through their enlightened brain.

The teacher can play a strategic role in ameliorating the environment to bring about an improved adjustment of pupils. As a teacher, he/she doesn't give a label to girl students as "girls" in front of boys. In a co-educational institution, he should share his emotions equally, treat them equally to improve healthy adjustment among the students. Maladjustment is a rising problem in co-educational institutions which results from frustration caused by the non satisfactions of the needs and may resort to desirable and non-normal modes of adjustment which are called mental mechanisms like daydreaming, rationalization, projection, identification etc. The maladjustment behavior

can be raised due to sexual harassment, publicly blamed by the elders. The teacher should handle carefully that type of maladjusted students that permits them to feel free to express themselves and to put forth their best efforts as individuals and as members of group.

Teacher's role is very vital in molding of the future of a country and is considered the noblest profession. A constructive companionship between teachers and students has to be developed. Teachers can form a new society through their classrooms. The life of a teacher is the medium which becomes the message for the students to lead a better life. As a teacher of co-educational institutions, he/she should leave a reluctant attitude but should be attractive, attentive, sympathetic, kind, tolerant in handling with the students. Hence, personal efficiency of the teachers in co-educational institutions is most welcome for removing uncomfortable, psychological symptoms among the students.

An analysis of G.U. B.Ed Exam Results of West Guwahati College of Education

Dr. Parijat Chakrabarty
Asst. Professor, WGCE

An institution is known for its achievement in the form of its performance. Exam. results is one of the forms for assessing institution's achievement. The success of an institution is acknowledged through its quality output. No doubt, the quality of output depends on the quality of students enrolled coupled with the teacher resources, infrastructural facilities available in the institution. In the higher education system at present the emphasis is laid on the quality and specialization. This is more so in any professional educational institution. Teacher Education is imparted in professional colleges. Bachelor of Education (B.Ed.) colleges are responsible for imparting teacher training to the candidates who aspire to seek teaching as a profession in secondary schools.

Based on this brief discussion an analysis is made on a particular institution named West Guwahati College of Education. The college has already passed two decades and lot of changes being witnessed. Taking into account of final performance of teacher trainees enrolled for acquiring professional teaching degree i.e, B.Ed degree it

seeks to explore their performance in the examination conducted by Gauhati University as the college is affiliated to the university. The college is recognized by NCTE since 2002 with an intake capacity of 100 only.

The teacher trainees admitted in the college are either graduate or post graduate. The trainees belong to different states of India in general and the state of Assam in particular. In the beginning, any person could take admission having requisite qualification, but, nowadays there is a fixed percentage of marks need to be obtained at the last degree level. The teachers trainees admitted during ninetys had to be either working or non working candidates but, the present system has compelled that the candidates seeking admission had to be a regular candidate. During these two decades of existence of the college, the change in syllabus (framed by G.U.) made only once, that was way back in 1996 and after that till 2012 there was no change. The B.Ed course comprised of the several papers as shown in Table 1

Table 1: Structure of B.Ed. Course as per Gauhati University Syllabus

Paper	Name of the paper	Maximum Marks
Pap 1	Philosophical and Sociological Foundation of Education	100
2	Psychological and Foundations of Education	100
3	Issues and Problems of Secondary Education	100
4	General methods, School Organization and School Hygiene	100
5	Contents & Methods of teaching school subjects	100
6	a) MIL (Assamese, Bengali, Hindi & Bodo) b) Social Studies. c) History / Mathematics	100
7	Optional paper	100
8	Practical	100
9	Internal Assessment	200 (Converted in grades)

In the present paper, an analysis of the marks obtained by the teacher trainees for the last 20 years being carried out for the papers (Paper 1,2,3,4,5,6, Practical)

consisting a total of 700 marks only on the basis of highest marks and lowest marks obtained by the teacher trainees on each paper as depicted in table 2(a) , 2(b).

Table 2 (a) : Ready glance of Marks obtained in B.Ed. course 1993-2012

Year	PAPER 1		PAPER 2		PAPER 3		PAPER 4		Assamese		English	
	H.M.	L.M.	H.M.	L.M.	H.M.	L.M.	H.M.	L.M.	H.M.	L.M.	H.M.	L.M.
Sum	1242	237	1296	215	1295	272	1258	330	1156	616	1037	595
Mean	62.1	11.85	64.8	10.75	64.75	13.6	62.9	16.5	57.8	30.8	51.85	29.75

N.B.: H.M.- Highest Marks, L.M.- Lowest Marks

Source : West Guwahati College of Education collected as on 18-6-2013.

Year	Bengali		History		Social Studies		Mathematics		Practical	
	H.M.	L.M.	H.M.	L.M.	H.M.	L.M.	H.M.	L.M.	H.M.	L.M.
Sum	1123	667	1212	454	1262	375	1180	388	1925	1117
Mean	56.15	33.35	60.6	22.7	63.1	18.75	59	19.4	96.25	55.85

Table 2(b) : Ready glance of Marks obtained in B.Ed. course 1993-2012

Year	Bengali		History		Social Studies		Mathematics		Practical	
	H.M.	L.M.	H.M.	L.M.	H.M.	L.M.	H.M.	L.M.	H.M.	L.M.
Sum	1123	667	1212	454	1262	375	1180	388	1925	1117
Mean	56.15	33.35	60.6	22.7	63.1	18.75	59	19.4	96.25	55.85

Table 3 presents a comprehensive B.Ed. result of WGCE from 1993-2012 and it shows that in these 20 yrs the total number of first class holders being 62.

Table 3 Comprehensive B.Ed. result of WGCE from 1993-2012

Session year	Number of trainees appeared	1 st class	2 nd class	Pass	University%	College%
1993	94	-	61	-	-	64.89
1994	91	06	41	4	40.03%	78.02
1995	144	05	30	4	31.75%	27.08
1996	124	01	42	43	32.00%	69.35
1997	72	01	24	25	31.00%	69.44
1998	165	02	59	18	34.00%	47.87
1999	107	01	30	22	37.50%	49.53
2000	79	01	18	19	-----	48.10
2001	97	02	32	12	-----	47.42
2002	111	04	43	6	41.45%	47.74
2003	123	05	54	0	46.53%	47.96
2004	113	01	56	16	46.78%	64.60
2005	85	10	23	17	42.84%	58.82
2006	83	02	34	0	48.56%	43.37
2007	127	04	42	23	45.23%	54.33
2008	104	03	41	21	53.09%	62.50
2009	105	01	35	9	52.58%	42.85
2010	119	04	59	28	56.09%	76.47
2011	107	10	57	11	57.72%	72.89
2012	115	11	62	8		70.43

FINDINGS :

1) It is observed that out of four (4) compulsory papers the mean of two (2) papers found to above 64 and in the other two papers being 62 out of the highest marks scored during the last two (2) decades.

2) In the method subjects the mean score being more than 55 in Assamese, Bengali and Mathematics. In History and Social Studies method subjects the mean score happened to be more than 60.

3) With respect to practical the mean score found to be above 75 among the highest marks scored during the last two (2) decades.

4) The mean score in four (4) compulsory papers happened to be more than 10 among the lowest marks during the last two (2) decades .With respect to method subjects the mean score ranges from around 19 to 30 for the lowest marks during the same period. The mean of the lowest score for practical being more than 41.

5) During the last two (2) decades the total number of 1st class holders being 62 out of a total of 2165 candidates appeared in the B. Ed exam. This is to note that during these twenty years of span every year there were 1st class holders.

JOKES

1. **Kunal-** Why do fat people speak so sweetly?
Ravi- Because they cannot run after speaking rudely.
2. **Wife-** What will you give me in my birthday?
Husband- Do you see that car outside?
Wife- Yes! Yes!
Husband- I'll give you a hair-pin of that same colour.

- By Madhuri Goon

Distribution of Works Amongst the Teachers- A BRIEF STUDY

Barsita Sarkar
Asstt. Professor, WGCE

Distribution of work-

Proper distribution of work is a requisite of efficiency. Unless the work is properly distributed amongst the persons who have to discharge it, it is not possible for them to complete the work in time in an efficient manner. While distributing work, certain considerations have to be kept in mind. Distribution of work amongst the teachers will go a long way in efficient education. While distributing work, the following principles should be observed:-

1. Distribution of Work in Consultation with the Teachers :

The head of the authorities should not distributed work according to his/her own whims. One should try to consult the teachers, while distributing work. This will bring about efficient work amongst the teachers.

2. Individual Capacity and Interest:

While distributing work the Head should keep in mind the ability and the capacity of the teachers. He should not be guided by theoretical considerations only.

3. Individual Limitations and Weaknesses:

The head while distributing work, should keep in mind the physical limitations, intellectual limitations, lack of equipments, lack of training etc. of teacher.

4. Equitable Distribution of Work:

The burden of work amongst the teachers should be equitably distributed. The teachers should be given only that work which they can discharge successfully.

5. Faith the Working Capacity of the Teachers:

The Head should not let the teachers feel that he is not sure about their discharging duties successfully. He should show that he is fully confident of their ability to do thing properly.

6. Work According to Capacity:

If the working conditions are congenial and the teachers are able to discharge their duties successfully. The Head should try to consider them demands sympathetically.

7. Supervision of Teacher's Diary:

The Teachers diary should always be supervised. A diary is useful both to the teachers and to the supervisor. It indicates proper planning by the teacher. It is not necessary to prescribe any format of a diary. But the diary should educate the following data:

- School /college time table.
- Syllabus
- Unit division of syllabus of the subjects taught.
- Daily unit plan.
- Weekly home assignments.
- Co-curricular time table.
- Marks of pupil in the terminal examinations.
- Specific coaching to talented pupils.
- Remedial teaching.
- Literary books issued to pupils.
- School calendar.
- Cases of indiscipline.
- Non-teaching tasks assigned.
- Staff meeting held.
- Orientation attended.
- Suggestions of the parents.
- New books read.
- Observations by the principal.

8. Elements of Freedom of Work:

Head should try to avoid interference day-to-day working of the teacher. But he should be available for consultation and guidance.

9. Least Possible Inteferrence in the Work Alloted:

If any interference is done or change is done, it is likely to disturb the mental set up and the working.

10. Supervision and Inspection:

The element of supervision and inspection to be there. This inspection and supervision helps the works to correct themselves and improve their working capacity.

TEACHING - A CHALLENGING PROFESSION

Priyanki Barpujari
Asstt. Professor, WGCE

"The mediocre teacher tells, the good teacher explains, the superior teacher demonstrates, the great teacher inspires" -----William A. Word.

Teaching is regarded as one of the most noblest profession. All the other professions like doctor, lawyer etc are the product of teaching profession. "Teaching is the only major occupation of man for which we have not get developed tools that make an average person capable of competence and performance. In teaching we rely on the 'naturals' the once who somehow know how to teach" (Peter Drucker)

There was a time when it was assumed that a teacher was born with his native talent. A teacher could not be made. His personality was unquestionable and beyond doubt. With the changing needs of the society this concept has changed considerably. At present, education is the fundamental need of life for every individual. Qualitative as well as quantitative changes have taken place in modern education. Accordingly there is at present the need of professional growth of the trained teachers in order to perform the stupendous task of education. Therefore, it is the urgent need for every teacher to train and upgrade their professional knowledge along with the time and need of the society.

Today the profession of teaching is not considered very honourable and dignified in our country. People think those who cannot get job elsewhere take to teaching. With exception to government recruitment teaching profession has very humble salary those brilliant youngmen donot prefer to adopt this profession. It has also been sometime found that those who have taken up teaching under the way of idealism, later on repent for having done so. The fate of untrained teacher is worse. They get less salary and insecure tenure. Hence the government has to give a serious thought to this profession

This even today is a debatable proposition as "the teachers are made or born". However, some thinkers share their opinion that the good teachers are made. That is why there are degree, diploma courses, different programmes

related to teachers education and training as D. Ed, B.Ed, M. Ed, etc. There are faculty training and development programmes run by AICTE, VGC as Quality Improvement Programmes, Refresher Courses etc. IIMs and IITs conduct long term faculty development programmes. The prime purpose of all these programmes is to improve upon the quality of teachers and trained them to be worthy teachers. The persons who feel inconvenient at work as teachers can get benefitted through such specialized endeavours and lead their professional life gracefully.

The term TEACHER can be explained through each letters it contained.

T:- TRUSTWORTHY

E:- EGO FREE. EAGER TO LEARN,
EMPATHETIC

A:- ABLE.

C:- CREATIVE, CO-OPERATIVE.

H:- HARD WORKING, HONEST, HUMBLE.

E:- ETHICAL.

R:- RESEARCH ORIENTED.

QUALITIES OF A GOOD TEACHER:

An excellent teacher is supposed to be having a number of professional and personal qualities. Some of the qualities required in a teacher are enumerated below:

- Required qualification
- Required level of knowledge.
- Good communication skill
- Knowledge about the current issues and latest development
- Knowledge of child psychology and development.
- Knowledge about latest teaching skills, techniques, strategies and aids.

A Teacher plays a pivotal role in the process of nation building and social development. Infact, it can be argued safely that the teachers shape up the future of a nation. The good teachers in present times are in dearth. However, there are ways and means available if one is interested or willing to be a good teacher.

FACEBOOK.....A BOON OR A BANE???

Banashree Dey

Facebook has created a stir in social networking web. It has made a grandiose entry in the virtual world. The debate has been going on since its foundation whether it has been a boon or bane in internet arena. Being a boon or bane are the two sides of the same coin. Facebook is a site where a person gets connected with his/her friends, relatives, family and also get acquainted with unknown people from various countries or we can say it is a platform to connect with people you have lost touch and a place to socialize with the help of photos and videos. Therefore, it rightly proves to be a communication device both personally and professionally. People easily find jobs on facebook as different firms are there on the site. It has also become a place for generating awareness for multiple issues like corruption, political issues like saving environment etc. Moreover, the profiles and fan pages of eminent personalities also brought the general public close to their

favourite stories and has build a kind of rapport between the two. The video chatting, also made people to come close to each other as they interact being into two different countries. Nowadays even some preferred to carry their relationship through facebook.

But though being truly a boisterous world, facebook too had its share of negative aspects. Facebook has become a sort of addiction to younger generations. They remain glued to their screens which takes a toll on their health. This social media makes one's paralyse mentally make oneself aloof because they confined themselves only in social media rather than going out door and enjoying. Life outside has got many colours rather than relegating oneself in the social media (facebook) premises.

So social media (facebook) is a blessing if we utilizes it in a right way rather than making it a cause of our destruction.

LEARN AS MUCH BY WRITING AS BY READING

Bhanushree Baishya

"Life is like a cash register, in which every account, every thought, every deed, like every sale is registered and recorded," according to wise people. In other words, not a single moments of our life is uneventful and insignificant as it appears to us. We should be aware of the fact that reading is a basic tool in the leaving of a good life. Infact, every moment should be used by us in knowing the unexplored things. So, one should be always ready to utilise every fraction of a second. We should think over our thoughts that may affect our actions in our life. We should be very much aware of the fact that our future lies in our hands in the present time i.e., what we do today decides our tomorrow.

If we want to secure a good life in our future, one should use its present time in the best possible way. Challenges and obstacles will always appear before us. But we should try to face those hindrances valiently, we can surely succeed in life. Every human commits mistakes. We should try to learn from every mistake and try not to repeat it. If we do a work half-heartedly we

cannot think of getting the work in totality. So, for a complete task in life one should have full faith, conviction and self-confidence in life within him/her. All that is needed is we should always be ready to set off, which matters the most. There is an old adage, "when the student is ready, the lesson appears." That means, before looking at a lesson, we cannot read it. After reading it, we try to understand it. But we should always try not to lose our track in life and this really depends on what we have read we should try to utilise it in the most efficient manner. This is possible only through PRACTICE. Any work to be done perfectly, one needs to practice as we say "PRACTISE MAKES MAN PERFECT"

LORD ACTON'S WORDS "LEARN AS MUCH BY WRITING AS BY READING", supports this fact. Learning by writing is some sort of record that constitutes life itself.

We should always try to use our knowledge which always serves us, but never commands us.

WITCH HUNTING- A malpractice

Rajashree Thakuria

India is a land where superstitions hold its strong roots from time immemorial. It is often referred to as the land of myths. The Indian psyche chases a world that is set beyond the known world. Mythical and legendary figures are indispensable elements of Indian folk tales. Magic in India is an old practice. History speaks of the practice of black magic by tantriks and aghoris in many remote parts of India. Sages and holy men who are strictly against such practices also claim that these powers are real which are generally used for notorious purposes. Mayong in the Nagaon district of Assam is remarkable for its several black magic practices. It is considered to be the biggest hub of black magic practices in entire Asia. It is said that almost every human in this land knows magic which is passed on through generations.

Belief in the supernatural instills fear in the mind of the people and sheer ignorance lead to the cropping of various irrational stories among the uneducated masses in India. They strongly believe that any untoward happening may be the result of spell cast upon by some evil spirit. This belief in ghost and asparitions led to the birth of witches or daayan among the tribal folks of the country. Witches are generally women who are believed to be practitioners of witchcraft and cause harm to people in the region. In the tribal regions of India, numerous cases of witch hunt become the headlines. The women suspects of witch craft were forced to consume human excreta and others were stripped naked in public and mercilessly beaten. Witch hunt is an evil practice where women are accused of practicing black magic. Normally a witch is hunted if there is death in a region with an unknown disease and thereafter a woman is identified to be a witch, which is generally done by a local ojha; she is brutally tortured by the people. It is often seen that intolerable torture often leads to acceptance of the victims as practitioners of bad magic. After the acceptance, the woman is either killed by the people or chased away from the place.

In the process to eradicate witchcraft from the society, many people were brutally murdered or tortured in inhuman ways. Among the people accused for witch crafting, the number of women practitioners was more.

In various states of India i.e. Jharkhand, Rajasthan, Orissa, West Bengal, Gujarat, Bihar, Madhya Pradesh and Assam there are numerous evidences of cases of witch hunting as presented in various media sources. It is pathetic to know that around 2,556 cases were recorded of women being branded as witches and killed in between 1987 and 2003 in India. History records brutal cases of witch hunting in Eastern Europe and South America as well.

Modern researches on witch hunt by various NGO's have found out branding of women as witches are more because of beauty and wealth rather than superstition. Many women are victims of conspiracy either to grab their property or revengeful sexual intentions. It is also noticed that in many cases of witch hunting, it turns to be caste-based where the members of superior classes brand the women of dalit or lower classes as witches to show their superiority. In other cases women who go against certain hegemonic authorities prevalent in the society are stigmatized as witches and they are either killed or chased away from the place.

So it is not merely superstition which is acting behind the terrible practice of witch hunting; there are many other factors like greed, jealousy, enmity, politics which are acting behind this social malpractice. People's superstitious beliefs are promoted and retained by certain groups of opportunity seekers who use the idea of witch in order to serve their own purposes. Witch hunting is a violent act, harmful to the social life of human beings and a hazard to the development of humanity. It strips the victims off the basic rights of life. People accused of indulging in, promoting and even allowing witch-hunting should be severely punished. There must be enough social awareness about this evil practice, especially in rural and remote places, in order to stop it. Along with the government, NGO's and other social organizations, the learned people of the society should consider it as a serious responsibility to spread knowledge and develop scientific attitude among the masses in order to eradicate such superstitious evil practices.

RAG PICKERS(BEGGARS) – A BANE TO THE SOCIETY

Banashree Dey

Today, in this world, we see some rag pickers here and there. They present very pitiable sight. When we see those unkempt, disheveled hair, the grimy face, the greasy hands and the dirty clothes of rag pickers we are compelled to ask ourselves: Is our society civilized?? What have we done to help these needy ones?? Nothing – That's right. In this fast changing world everyone is running after wealth and power. Nobody seems to care of about these people who spent their life on the roads, eating from the leftovers of others and picking rags.

These people are not born as rag pickers. It is poverty that forces them to rag picking. Everywhere they may be seen on the roads, lanes and corners of a city or town looking for cast-off clothes or something else that may fetch them some money. Moreover, it is children who take to rag picking because their parents are too poor to support them. So, they abandon them to face this cruel world on their own. But some young men and women are also forced to take up this sorry trade. These young ones

who take to rag picking are the ones who come from villages to cities in search of jobs and finding none, they take to rag picking out of sheer helplessness and desperation. They roam about the streets and bazaars picking up from dustbin any worn-out or tattered clothes and they do not hesitate to search in fouls or smelling garbages or sewage. They carry bags on their backs and store whatever they find in them so that they could sell then and earn a little bread.

As long as these people are there in our society, we cannot call ourselves civilized. We should not treat them badly or chase them away from our homes. They are also humans and it is our moral duty to help them in some ways so that they can also live a life of human beings. Everyone is equal in this world. We should not think ourselves superior to them and discriminate them from our society. So, whenever you see a rag picker or a beggar don't make fun of him/her or chase him away.

Dancing: The Art of Life

Ritika Baruah

Dancing is the most important ingredient of the 'Recipe of our life'. It is considered as one of the most popular and highly sacred form of worshipping the Lord. It can be considered as an embodiment of mythological, historical, cultural and sociological heritage and traditions. Dancing is actually a mirror which visualizes sound into visual representation. It is also an eternal bliss and the treasure house of the physical, intellectual and spiritual knowledge.

Dance is a priceless treasure, shine of a glitter, words of a prayer, laughter of a child, flow of a river and kind soul appeals to everyone irrespective of caste, creed, sex, age etc. It provides entertainment and pleasure to all classes of masses. According to many scholars, dancing is considered as a 'mantra-pushpam' having the magical power to provide the source of happiness to

people and nations around the universe.

The dancer translates the language of the poet into abhinaya. The dancer also interprets the meaning, the theme context and the background which leads to the birth of a particular poem.

There are various forms of dance-modern and classical dances. Indian Classical Dances keep the traditions, cultures, ancient art and creativity of our country alive. Western Salsa proves the innocence of romance. Old and New Bollywood Dances update the latest fashion with their dance steps. Samba is the dance which is a kind of fusion of Western and Indian Dances. Though each of the different dance forms has different meanings but each of them has the greatest ability to give spiritual peace and life one from the temporal to the eternal bliss.

A MYSTERIOUS LADY

Safiur Rahaman

A deep silence triumph'd over deep dark wood
And faint moon beams penetrated the leafy sky.
The ferny path of the woodland was illuminated dimly
With the wan moon's rays.

An eerie silent whimper of midnight forest abdicate
The embalmed darkness. Suddenly my heart felt
A dull, dreary, desolate and dismal throbbing pain which vibrate
My drowsy, sleepy grey eyes.

A pretty little lady with dark blackish long curly hair
Which fell up to her knee and flutter'd in the air;
Began to groan in a soft and quiet tone
I listen'd and stood perplexed and bewildered in lofty fear.

As I was approaching towards her with tremble feet
I fell a cold shiver of fear run through mine.
She gazed adoringly into my eyes and I had
Noticed the emptiness in the deep dark eyes of thin.

Alone! She receded and slowly dissolved into the pale darkness
Of the late hours of the night; and I was
Staring into space with a feeling of solitariness..
"If I was sleeping or day dreaming?"

My Memory

Gobinda Narayan Dutta

While I recall my memory,
I often think how my parents-
Loved me and trained up my early education,
Yes my memory says my mother
That very affectionately guided my daily lesson,
And that too very attentively.
In every moment she was my good friend...
Till this moment.
How sweet my mother, who always says me-
Nothing is impossible in this universe
Which is indeed a great ideology
For all human beings that I believe.

Mothers Tear's

Banashree Dey

A drop of tear, so precious,
Dazzling bright more than the finest gem,
But, O' I awe to feel, for it is overburdened?
Weighed by sorrows, depressions and anxieties.
A drop of tear, rolling down a Mother's cheek.

But with a bright smile on her face,
As she is not malicious to anyone,

But deep inside, bears a heary and weary heart.
A drop of tear that can outstand the world.
Raging out with courage and determination.
Imbided with unfathomless love,
Transforming the wrath of love and kindness.
A drop of tear that endures in god's heart,

Every drop, he takes to counting.
Rewarding abundantly the deserving,
Punishing the culprit, worth -every drop.

A drop of tear, not to be looked down,
But to be esteemed lightly.
For the wondrous love and countless sacrifices,
A drop of tear-----worth a ' Mother.

Materialism

Khandaku Balaka Parvin

Materialism utterly mingle in our vein-
That destroys mortal souls without any gain.
Now we do not understand the sweet songs.
Of vernal vain drops pouring fourth song.
Almighty blessed us with generous Nature.
But mortal being molested his mighty creature.
We are the maker of this sordid boon.
That will surely ferry us to a disastrous doom.

CONFESSION

Safiur Rahaman

*Sometimes I will stand with you
With courage, honour and blessing hue,
What I was before what I'm now
What will then when faith never low*

*Sometimes I will stand with you
With faith, dignity and with blessing hue,
What I have done was wrong now I accept
When I will stand by you that always crept.*

*Though it appear in my core
And felt what love I bore.
I did fail to tell to thee
How crucial she was to me.*

*Oh! It's my soul that always hurt
With the blessing words that heard.
Now thin love rise like a star
Now I know how she cares.*

Life is not a bed of roses

*Barsita Sarkar
Asstt. Profesor, WGCE*

*Early morning as the day starts;
We think of the daily task,
Soon the day gets busy with work;
And the day comes to a halt.*

*Examinations knocking at the door;
Time lacks for the studies,
Soon we sit down to study,
But as the exam finishes we get all bore.*

*Hunt for a good job in life;
Really a hard tasks for all,
Soon get a job of your own choice,
Ends all hard days with a relief.*

*Try to get settled for a life- time;
Search for a proper match,
Soon we feel search is over,
Finally think that all is fine.*

*But everything gained in life is hard earned
And as such life is not bed of roses....at the end.*

AT A PLATFORM

Khandaker Balaka Parvin

*Running rushly through an open and lonely space,
Suddenly it stopped on a platform.
All men tried to get in like the knights fought in battlefield.
A thin, skinny and grey haired man
Was staring fixedly and gazing silently at the door.
His weak eyes were blinking very slowly.
May be the man was aspiring to get in
May be he have to go somewhere for noble work
But, alas! The long vehicle began to walk.
My hands also began to move towards him
Without my wish and without any reason
And hardly have they reached thin hands, the man fell.
He was in a hurry
But thy mortal feet didn't stand by him....*

The cult of fashion of 21st century

Moni Monjuri Phukan

As we step in the new millennium lets indulge in little bit of retrospection, the key movements in fashion, triggered by various socio-economic movements during the 21st century. For what we know of the history of fashion until the end of the 20th century, it was mostly a fascinating footnote to the history of Art. Much has changed and evolved in the trend of fashion over the century. It is stirring exotic trip with detours aplenty from the gorgeous western outlook of the fashionable girls in 20's to the sheer elegance of Maharani Gayatri Devi's elegant sarees.

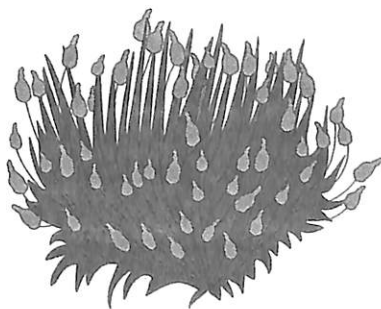
Every decade leaves its mark on fashion past and ushered greater progress. Over, the past few years fashion trends in India particularly has experienced continual upheaval and major changes. In India the fashion scenario changed after the struggle of India's independences. Also due to the freedom struggle and the espousal of khadi garments became a rage giving a boost to the sagging handloom industry. The Fashion trends within high society reads the loyalty was strongly influenced by the British with the result that western clothes ruled the Indian market over now and then. The establishment of the Indian cinema and media also proved to be the strongest influence on the fashion in the decade

When the century dawned fashion was an exclusive enterprise, the pursuit of the wealth. Before clothes were handmade or stitched at home by people who have good hands in tailoring. With time however network of neighbourhood tailors began to evolve into a retail history and boom followed by boutique selling of the present century. Perhaps the biggest fashion news has been the

ascendency of the younger generation of enthusiastic designers into the mainstream. The Fashion cult has also encouraged the coming generations to have academic degrees in fashion technology so that they can use their creativity not only for earning their income but also offer them a platform for success and glory.

Today garments are laser cut by computers and sourced from all over the world and can easily be bought sitting in the comfort of one's home via internet. The 21st century is one of the most revisited and retro periods in the fashion. It saw the beginning of anything goes culture with the result that fashion became another form of self expression and bold colours and prints were adapted in the attires. Infact it was an era of self consciousness. The teenage market boomed with youngsters going for trendy look which in turn influenced the elders. This decade also looked for independent women with comforts, poise and confidence as key features. The century also saw the revival of ethnicity and moving back to ethnic look. Even standard for work relaxed somewhat and casual dresses and pants became popular workplace attire. Dating back to a few years, there is a tremendous changes in fashion and over the coming years there are more changes to come.

Today while expensive designer clothing is still sought after but casual comfortable clothing styles at reasonable prices are the popular choice at the start. But one never knows what new trendy or outrageous style will emerge next on the fashion scene.

PRIVATIZATION OF HIGHER EDUCATION IN INDIA

Bishnu Pada Das

B.Ed. Trainee, WGCE, Pandu, Guwahati-12

Higher education in India today is ridden with many and varied problems including broadening of access, ensuring equity, and the financial crunch. India has quite a large system of higher education with 250 universities, over 10,500 colleges and nearly 55 lakhs of students being taught by over 3 lakhs of teachers. And yet the proportion of the university and college going student population in the relevant age group of 16-23 is dismal 6 per cent. This is quite low even when compared with developing countries, the figure being 20 per cent for both Egypt and Thailand, and 16 per cent for Mexico.

In the developed countries, however, access to higher education is to the tune of 40 per cent and more. Thus, in spite of a general expansion of higher education in India, inadequate access continues to cause concern. Further, while enrolment of women and those belonging to SC/ST groups and other backward communities has improved, they are still very much under represented.

Providing increased access to education, meeting the challenge of equity and improving the quality of education entails large investment. To solve the problem of resource crunch, a suggested way is exploring additional avenues of generating systems own resources instead of being fully dependent on the state exchequer. It is imperative here that the higher education system has to seek participation both of the Government as well as private and voluntary bodies. Some amount of private funding thus appears inevitable for making up the deficit caused by inadequate state funding.

The overall investment in education as a proportion of the gross domestic product (GDP) is still below the norm of 6 per cent as stated in the National Policy on Education. Since provision of free and compulsory education at the elementary stage is a Constitutional commitment, budgetary allocation for this sector of

education is continuously on increase. This has affected the resource allocation to universities and most higher education institutions all over the country, which are facing acute financial crisis. While the universities are at pain in persuading the Government for increased budgetary allocations, some of them have simultaneously taken measures for generating funds of their own.

It is high time the university system resorted to long-term resource planning instead of taking the state support for granted. Each university will have to identify avenues of resource generation, internal as well as external, depending upon the nature of its programme offerings and the locale. The internal measures, amongst other things, may include proper utilization of funds, general economy in expenditures, pooling and sharing of departmental and institutional resources and most importantly, rationalization of fee structure. As for the external resources, the important avenues include donations from alumni, philanthropists and others, consultancy, university-industry interaction, etc.

In most institutions of higher education, at present, the tuition fees contribute very little towards earnings while the recurring expenditure on each student is much higher. The Swami Nathan panel set up by the UGC has suggested building up a reservoir of funds collected from industries and other user organizations. Setting up of an Educational Development Bank of India initially with shares of 1000 crore each by the State Governments, Central Government and International Financial Agencies has also been suggested. Raising money through consultancy work or job assignment by institutions to industries or other professional organizations is yet another avenue being profusely recommended.

The private initiative in education, especially higher education is not altogether new to India. Some of the

leading universities namely, the Banaras Hindu University and the Aligarh Muslim University came up with the efforts of certain dedicated individuals and financial support of the community at large. Again, a large number of educational institutions in the country especially those concerned with general and professional higher education have been established on private and voluntary initiative with or without financial subsidy from the Government.

A few private institutions of higher education have been given virtual university status by being recognized as 'Deemed Universities'. A few universities like Guru Gobind Singh Indraprastha University in Delhi have been created consisting of only affiliated private self-financing colleges. A few private institutions like International Business Schools and Indian Institute of Information Technology are allowed to operate virtually as universities. There has also been a general trend towards liberalization and opening of education sector to private initiative especially in the southern states of Karnataka, Andhra Pradesh and Tamil Nadu.

Thus, the private higher education system constitutes more than 50 per cent of the higher education sector. Hence, what is required is not restriction but more growth so that with competition, quality will automatically improve. Perhaps a rating agency, which could provide a standard procedure for ranking of institutions of higher learning based on predetermined criteria, could instill students with greater confidence in their choices.

The road ahead for India is directly linked to creation of quality higher education institutions in a big way to meet the challenge of the knowledge hub, which India is fast becoming. Since the Government resources for higher education are simply not enough, recourse to quality private higher education, both university and non-university is essential. India needs to have a proactive demand based

policy towards private higher education including foreign institutions/universities desirous of setting up campus in India or entering into joint-ventures. The central and state Governments could offer tax concessions/fiscal incentives for setting up campuses.

Since private institutions are already using a higher fee structure, there has arisen a need for financing of higher education for students, especially those from low income households. Like in the United States, it has become necessary to evolve a guarantee system, where students from low income households are eligible for a student loan without parental security or guarantee so that there is no discrimination due to the financial background of the student. Subsidization of the interest rate for students may be based on the student's and student's family income. An innovative financial mechanism needs to be evolved incorporating some of the salient features of the systems existing in the UK and USA.

In the context of the current changing social and economic fabric of the country, it appears almost certain to go in for private funding of education. The recent paradigm shift in Indian economic and political philosophy has led to the demand of private universities so as to meet the challenge of contemplated open economy and the demand for qualitative human resources and high level of Research & Development.

However, the Partial privatization calls for caution against, amongst others things, the resultant commercialization of education, obstacles in merit based admissions, deterioration in academic standards, encroachment in institutions and autonomy, service conditions of teachers, and education becoming subservient to market logic advanced by the private sector in the country.

AGGRESSION IN TEENS

Parthana Gogoi

In the schools of India several cases of shooting and stabbing happened in recent years. Such cases happened in Assam also. Last year an 11th class student of a reputed school in Guwahati tried to assault one of his teachers showing a gun just for the teacher had rebuked him for not doing homework. Few years back in a Govt secondary school in Delhi there was a stampede due to rumour of an electric short circuit inside the school. The boys were running downstairs, confronting the girl students moving upstairs, even then at the tragic moment of fighting for life, the boys were reported of molesting the girls. Several girl students met their tragic death on that day.

During the last five years such incidents have sent shockwaves across the nation. Now parents feel insecure sending their child to school, to a public place, to a movie hall, to any place outside home. Aggression, intolerance, impulse to resort to violence at the slightest provocation, willful disobedience, a total disregard for another person's opinion- all have become a part of our society. Once we are proud of our value systems, others admire us for nation's strong rooted values, spirituality.

Virtual friendship is a new trend that develops among the adolescents, 30% of adolescents, ages, 13-17 currently use virtual worlds. Teen friendships are changed by virtual worlds. Some psychologists are of the view that virtual friendships rob the creativity and sociable nature of a child or adolescents. They have little time to talk to the elders, relatives, parents as they are busy in making friends through social networking sites mostly Facebook. Modern electronic gadgets like smartphones, i-pods, palmtop have replaced their play time with friends. They share their secrets, joys and sorrows with virtual friends which often create tensions among the parents. Internet may give teens a forum, it may also rob them of the richness of real life friendships. What happens to adolescent friendships when so much interpersonal communication is via text? Cannot we say that virtual friendship is also responsible a lot for some anti-social behaviour of the adolescents? Some maladaptive teens use the virtual worlds to release their negative energy.

Many people allege that the young generation in India is becoming violent, obnoxious, insensitive, and

restless. But we cannot generalize it. India's modern youths are now smart enough to cope with the changing society; they are up-to-date, and ambitious. As parents and teachers we must prevent our wards from doing heinous crimes and try to infuse in them some virtues to be tolerable, to be patient, to cope with stress and emotions.

We believe all these cases of molesting, shooting and stabbing could have been minimized had there been conscious and sensitive parenting. Some parents failed to convince their children that they are loved and understood. Some parents are quite ignorant about the physical and psychological development of their child through the various stages. Some parents just ignore it saying that they are sending their child to the best schools in the city; hence the responsibility lies on the teachers.

Children depend on their parents for the fulfillment of their needs. The foremost duty of the parents is to discharge their duty sincerely while raising their children. The children learn the basic things of life from parents first, the socialization starts at home. To make their child cultured and sociable parents must be cultured and sociable. The parents have to spend quality time with their children. Over indulgent behaviour often has a negative impact on the child. Any failure on the part of the parents to meet the demands of the child results in the child becoming aggressively demanding. Such spoilt kids consider fulfilling of their desires as topmost priority; such kids often turn rebellious and aggressive.

The question arises here. Why should the parents check their child's behaviour? Parents must keep in mind that raising children is one of the toughest jobs in the 21st century. They are the future makers of our nation. It is a privilege raising our future generations. The profitable point is today's parents get enough educational, cultural, and social exposure than the previous generation of parents. There is no dearth of child psychologist or counsellor who can guide parents in every step. However, it should not be forgotten that one's parents is the best counsellor for his or her kids.

Ideal Parenting

As a parent one can take care of few things for nurturing their child.

Role Model: Try to be a role model for them. Your child is imitating you and tries to be like you. Your behaviour is the first thing that he imitates.

Spend Quality time: Be your child's best companion. Spend a lot of quality time with him or her.

Create a spiritual environment at home: Some of parents themselves create a chaotic atmosphere at home indulging in parties with friends, engaging in un-healthy lifestyles, giving their child all the electronic things to spend their time at own pace. Try to avoid these. Form a praying habit among them following any faith.

Self-esteem : Try to promote your child's self esteem. Appreciate your child; do not criticize him at all time.

We can say that ideal parenting can take the child or a teen in right direction and avoid anti-social behaviour of children. Every child is unique; it is the duty of the parents to discover a magic formula to deal with them. Guide them, talk to them a lot. Do not focus on their tangible success, give them values and ideals. It's time to think and invest time on children and youths who are the makers of tomorrow.

YUMMY AND CHEAPEST STREET FOOD STAR- MOMOS

Moni Monjuri Phukan

MOMO' the very word drive one's saliva to start pouring. A delicious cuisine which is a street food star among the old and the young alike. It originated in the Han province of China, the word meaning "steamed Bun", and now it is selling quicker than hot cakes on the highways and by ways of Assam. The 'momo' is the hot new fast food choice of the city and its not common to see a bevy of teenagers, adults and old alike in the bustling complexes, outside the college premises wolfing down the steaming hot meat-filled dough balls with a determination of ghouls from the Twilight zone.

I love eating spicy food and am a sort of foodie who likes to eat very hot and spicy fast foods. My momo obsession started while I was in my graduating years in college. There were many strings and strings of small time restaurant that inhabits near our college where me along with my friends made a regular visit there for momo's. But out of these the most favourite and popular among us was the '4 seasons' in uzanbazar, which we visited often. 'Small' joint but 'Big' on taste..... spicy. mouth-watering. that's how I would like to describe the famous momo point-4 Seasons . Infact any celebration treat would start with a plate of sizzling momos. The restaurant may look a little old and compact but the food and the atmosphere here transports one instantly into college fests, friends cheap 'addas' that you'd mark as your favourites to visit between or during classes. The food here is filling tasty and economical. The place is almost always packed with groups of college students, chatting loudly thereby making the place more lively.

Food court or Food cart outside our college premises, the momo is the hot new number on display. It now vies with the classic' papri-chats, 'alu-chats' and 'pani-puri' on the food cart outside the college premises. The momo explosion took place a decade later. Rater I would say that hundreds of students including me were lured by the momo carts on the college. You want a quintessential life for a day and so it is incomplete without a prowl around the tiny cheap carts of momo's that lures one's with its aroma. These momo carts outside the college premises serve the most delicious and affordable treats. These momo's are cheap and deliciously served for Rs 20 a plate with chutney made with pudina and chilli that adds taste to it. For a hundred bucks one can have a nice treat to fill up hungry stomachs.

But it is on the street carts rather than A.C restaurants, the MOMO take a unique traditional flavor with a hint of local spices in the mix. These road sides' vendors are cheap and the asking price is Rs 20 cheaper than the rates in the smaller restaurants. And these economical plate serves a great deal to quench my hunger and stop my noisy stomach. The steaming soup served along with the mouth watering MOMOS, with some flavor of pepper serves a delicious cuisine during winter season in those college days.

The college days are the days of unbound freedom, thrill and celebrations and spicy delicious food adds flavor to it.

প্ৰথম লিখিত সাহিত্যৰ নিদৰ্শন :

‘চৰ্যাপদ’

পাপৰি দাস

পণ্ডিতসকলৰ মতে প্ৰায় ১০০০ খ্ৰীঃৰ ওচৰা-ওচৰিকৈ আন নব্যভাৰতীয় আৰ্যভাষা যেনে - বঙলা, হিন্দী, উড়িয়া আদিৰ লগে লগে অসমীয়া ভাষাৰো উৎপত্তি হয়। কিন্তু তেতিয়াই শংকৰদেৱ আৰু তেখেতৰ পূৰ্বকবিসকলৰ পৰিষ্কাৰ অসমীয়া ভাষাই ৰূপ লোৱা নাছিল। তেতিয়াৰ কামৰূপীয় অপভ্ৰংশ আৰু নব্য ভাষাৰ মিহলি এটি প্ৰত্নৰূপ বা আদিৰূপ অবিভক্ত কামৰূপ ৰাজ্যত প্ৰচলিত আছিল। অৰ্থাৎ সেই সময়ৰ ভাষাত প্ৰাকৃতৰ প্ৰভাৱ দেখিবলৈ পোৱা যায়। অসমীয়া মৌখিক সাহিত্যৰ আদি যুগৰ সৃষ্টি হ’লেও সময়ৰ লগে লগে তাত প্ৰাকৃতৰ প্ৰভাৱ কমি ক্ৰমে আধুনিক ৰূপ পৰিগ্ৰহণ কৰে। কিন্তু খ্ৰীঃ দশম শতিকাৰ লিখিত সাহিত্য চৰ্যাপদত প্ৰাকৃতৰ প্ৰভাৱ দেখা যায়। ড° বাণীকান্ত কাকতিদেৱে চৰ্যাপদেই অসমীয়া লিখিত সাহিত্যৰ প্ৰথম নিদৰ্শন বুলি ধ্বনিতাত্ত্বিক আৰু ৰূপতাত্ত্বিক দিশৰ পৰা প্ৰমাণ কৰি দেখুৱাইছে।

সপ্তম-অষ্টম শতিকামানত বৌদ্ধধৰ্মৰ পৰা বজ্ৰযান, সহজযান আদি বিভিন্ন সম্প্ৰদায়ৰ সৃষ্টি হয় আৰু এই সম্প্ৰদায়সমূহৰ লোকসকলে বৌদ্ধধৰ্মৰ মূল আচাৰ নীতিৰ সৈতে তন্ত্ৰ-মন্ত্ৰ, ইন্দ্ৰজাল আদিক স্থান দিয়ে। এওঁলোকৰ মতে, নিৰ্বাণ বা মুক্তিলাভেই হৈছে মহাসুখবাদ বা চিৰ আনন্দ। মহাসুখ লাভেই হৈছেই সাধনাৰ চৰম লক্ষ্য। পৰৱৰ্তীকালত কেইবাগৰাকীও বৌদ্ধসিদ্ধ পুৰুষে এইমতসমূহ গীতলৈ ৰূপান্তৰ কৰে। এই গীতবোৰেই চৰ্যাপদ, চৰ্যাগীত, বৌদ্ধগান বা দোহা বুলি পৰিচিত। এই গীতবোৰ খ্ৰীঃ দশম শতিকাৰ পৰা দ্বাদশ শতিকামানৰ ভিতৰত ৰচিত বুলি পণ্ডিতসকলে মত পোষণ কৰিছে। মহামহোপাধ্যায় হৰপ্ৰসাদ শাস্ত্ৰীদেৱে নেপালৰ ৰাজকীয় প্ৰস্থাগাৰৰ পৰা ১৯০৭ চনত ‘চৰ্য্যচৰ্যবিনিশ্চয়’, সৰোহবজ্ৰৰ ‘দোহাকোষ’, কৃষ্ণগাৰ্যৰ ‘দোহাকোষ’ আৰু ‘ডাকৰ্ণৱ’ নামৰ চাৰিখন পুথি সংগ্ৰহ কৰি আনি ১৯২৬ চনত “হাজাৰ বৎসেৰে পুৰাণ বাঙ্গাল ভাষায় বোদ্ধাগান ও দোহা” নাম দি প্ৰকাশ কৰে। ‘চৰ্য্যচৰ্য বিনিশ্চয়’ নামটো শাস্ত্ৰীদেৱে দিয়া, প্ৰকৃত নাম ‘চৰ্য্যগীতিকা’। আধ্যাত্মগীত অৰ্থত ‘চৰ্য্য’ শব্দটোৰ প্ৰয়োগ প্ৰাচীন কালত বিভিন্ন ‘মানসোল্লাস’ গ্ৰন্থৰ পৰা চৰ্য্যৰ সংজ্ঞা এনেদৰে উদ্ধৃত কৰিছে —

“অৰ্থস্বাধ্যাত্মিকঃ প্ৰাসঃ পাদাঙ্ঘিতয়শোভনম্
উত্তৰাৰ্দ্ধে ভৱদেৱং চৰ্য্য সাতু নিগদ্যত।”

অৰ্থাৎ আধ্যাত্মজনিত অৰ্থ, পদান্তে মিল আৰু দুই চৰণ; দ্বিতীয়াৰ্দ্ধতো সেই একে লক্ষণ। ইয়াক চৰ্য্য বোলে।

চৰ্য্যগীতবোৰৰ দৰে প্ৰত্যেকটো চৰ্য্যতে ৰাগসংযোগ কৰা আছে। প্ৰত্যেক পদৰ দ্বিতীয় চৰণটো ধ্ৰুপদ অৰ্থাৎ দোহাৰি গাব লাগে। উদ্ধাৰ কৰি অনা ‘চৰ্য্যচৰ্য বিনিশ্চয়’ নামৰ পুথিখনত ৪৬ টা সম্পূৰ্ণ আৰু ১ টা

খণ্ডিত গীত আছে। গীতকেইটা মহাযানী সম্প্ৰদায়ৰ ৮৪ জন তাত্ত্বিক সিদ্ধাচাৰ্যৰ অন্তৰ্ভুক্ত লুইপা, সৰহপা, কাহুপা, ভুসুকপা কুকুৰীপাদ আদিকে ২৪ জন সিদ্ধপুৰুষৰ দ্বাৰা বিৰচিত। উক্ত সিদ্ধপুৰুষসকল অগ্ৰণী মীননাথ, মৎসেন্দ্ৰনাথ, লুইপা আৰু সৰহপা তন্ত্ৰ প্ৰধান কামৰূপ দেশৰ আছিল বুলি কোনো কোনো পণ্ডিতে মত দাঙি ধৰিছে। প্ৰধানতঃ এওঁলোকৰ চৰ্য্যপদকেইটিত অসমীয়া ভাষাৰ চানেকি দেখিবলৈ পোৱা যায়।

চৰ্য্যপদবোৰ সহজযান পন্থৰ ধৰ্মসাধন গীত। প্ৰত্যেকটো চৰ্য্য সাঁথৰৰ দৰে ৰহস্যপূৰ্ণ আৰু জটিল। ইয়াৰ বাহ্যিক অৰ্থ অতি সহজ কিন্তু মৰ্মাৰ্থ বুজা অতি জটিল। সেয়ে বৃত্তিকাৰে ইয়াৰ ভাষাক ‘সন্ধ্যাভাষা’ বা ‘সান্ধ্যভাষা’ বা ‘আলো আঁধাৰি ভাষা’ বুলি কৈছে। সেয়ে প্ৰায় চৰ্য্যতে গুৰুৰ সহায়ত গীতৰ মৰ্ম আৰু সাধনতন্ত্ৰ বুজি ল’বলৈ উপদেশ দিছে। চৰ্য্যপদত দাৰ্শনিক তন্ত্ৰ আলোচিত হৈছে। কিছুমান চৰ্য্যত ‘যোগ’ আৰু ‘তাত্ত্বিক’ মতবাদৰো উল্লেখ আছে। জীৱৰ দুখৰ কাৰণ হৈছে মায়া বা অবিদ্যা। জীৱই মুক্তি বা নিৰ্বাণ লাভ কৰিব পাৰে আত্মজ্ঞানৰ দ্বাৰা। নিৰ্বাণৰ অৰ্থ বাসনাৰ নিবৃত্তি বা অহংতাৰ বিলোপ সাধন। নিৰ্বাণ মহাসুখত নিমজ্জিত হোৱাই সাধনাৰ চৰম লক্ষ্য।

চৰ্য্যপদৰ ভাষা প্ৰতীকধৰ্মী, কাৰণ ইয়াৰ গভীৰ তন্ত্ৰমূলক কথাবোৰ ৰূপক, উপমা আদিৰ সহায়ত বুজোৱা হৈছে। গীতবোৰত বাহ্যিক অৰ্থৰ উপৰিও অন্তৰ্নিহিত অৰ্থও থাকে আৰু সেইটোহে তাৰ প্ৰকৃত অৰ্থ। যেনে - ‘কা আ তৰুৰ পঞ্চ বি ডাল’ — ইয়াত কাআ (কায়া) ৰূপ শৰীৰক গছ আৰু পঞ্চজলক শৰীৰৰ পঞ্চইন্দ্ৰিয় বুলিছে। সেইদৰে ‘ৰুখেৰ তেস্তেলী কুস্তীৰে খাঅ’ — ইয়াত ‘ৰুখেৰ তেস্তেলী’ক বোধিচিত্ত আৰু ‘কুস্তীৰ’ক কুস্তক যোগক বুজাইছে। ভাষাৰ এনে গুঢ়াৰ্থলৈ লক্ষ্য কৰি চৰ্য্যপদবোৰক ‘অসমীয়া ভকতীয়া ফকৰা’ বা ‘দেহবিচাৰৰ গীত’ৰ লগতহে ৰিজাব পাৰি। ‘বৰগীত’ আৰু ‘দেহ বিচাৰৰ গীত’ত সংসাৰখনক গহন বন, সাগৰ বা নদীৰ লগত তুলনা কৰাৰ দৰে ‘চৰ্য্যপদ’তো সংসাৰখনক নদীৰ লগত তুলনা কৰিছে —

“ভৱনই গহন গন্তীৰ বেগে বাহী।

দু আন্তে চিখিল মাছেন মাহী।।”

অৰ্থাৎ ভৱনদী গহীন-গন্তীৰ বেগেৰে বৈ আছে, দুকাষে বোকা মাজত একো নাই। চৰ্য্যপদৰ দৰে দেহবিচাৰৰ গীততো শৰীৰৰ বিভিন্ন অংগক বিভিন্ন উপমাৰে বুজোৱা হৈছে। যেনে — শৰীৰটোক ঘৰ, ৰাজহাডক মধুৰ মাৰলি আদিৰ লগত তুলনা কৰা হৈছে। কিছুমান চৰ্য্যপদত কপাহ ধুনা, মাছমাৰা, সাকৌৰে গভীৰ খাল পাৰ হোৱা আদি দৈনন্দিন কাম বা ঘৰুৱা চিত্ৰক ৰূপক ৰূপে ব্যৱহাৰ কৰি ধৰ্মতন্ত্ৰ ব্যাখ্যা কৰা

হৈছে। ৰূপকধৰ্মী হোৱাত চৰ্যাপদবোৰত সাহিত্যিক সৌন্দৰ্য ফুটি উঠিছে। শব্দ-শব্দীৰ প্ৰেমৰ ৰূপক স্বৰূপ গীত দুটি এই ক্ষেত্ৰত উল্লেখনীয়।

চৰ্যাপদত সমসাময়িক অসমীয়া সমাজখনৰ বিভিন্ন চিত্ৰ প্ৰতিফলিত হৈছে। চৰ্যাপদবোৰে সেই সময়ৰ অসমৰ সামাজিক, সাংস্কৃতিক জীৱন অধ্যয়নৰ ক্ষেত্ৰত ইন্ধন যোগাব পাৰে। সেইফালৰ পৰা চৰ্যাপদত ঐতিহাসিক মূল্য আৰোপ কৰিব পাৰি। চৰ্যাপদত নিম্নসমাজৰ চিত্ৰ বিশেষভাৱে প্ৰতিফলিত হৈছে। উচ্চ অভিজাত শ্ৰেণীৰ জীৱনযাত্ৰা ইয়াত প্ৰতিফলিত হোৱা নাই বুলিও ক'ব পাৰি। নীচ জাতিৰ লোকে উচ্চ জাতিৰ লোকক স্পৰ্শ কৰাটো এটি দোষণীয় কাম বুলি ধৰা হৈছিল। অৱশ্যে উচ্চ-নীচৰ মাজত কেতিয়াবা অসবৰ্ণ বিবাহো হৈছিল। নৃত্য পৰায়ণা আছিল বাবে তুমুনী শব্দী আদি নীচ জাতিৰ তিৰোতাসকলেও ব্ৰাহ্মই কুলত জন্মা পুৰুষৰ মন আকৰ্ষণ কৰিব পাৰিছিল—

“নগৰ বাহিৰে বে ডোম্বি তোহাৰি কুড়িআ।

ছোই ছোই জাহ সোহ ব্ৰাহ্মণ নাড়িআ।।”

অৰ্থাৎ ডোম্বি নগৰৰ বাহিৰত তোমাৰ কুটীৰ; নগ্ন ব্ৰাহ্মণক তুমি চুই চুই যোৱা। বিবাহ আদি উৎসৱত পটহ, মাদল, দুন্দুভি আদি বাদ্য বজাইছিল। বীণা, টোকাৰি আদি বাদ্যবোৰো নাম চৰ্যাপদত পোৱা যায়। তিৰোতাসকলে নানা ধৰণৰ প্ৰসাধন সামগ্ৰী আৰু অলংকাৰ ব্যৱহাৰ কৰিছিল। সেই সময়ত যান-বাহন হিচাপে মানুহে ব্যৱহাৰ কৰিছিল হাতী, গৰু-গাড়ী, নাও আদি। প্ৰাচীন কালৰ পৰাই অসম হাতীৰ বাবে বিখ্যাত। অসমত হাতীধৰা আৰু চিকিৎসা পদ্ধতি সম্পৰ্কেও বহুতো তথ্য পোৱা যায়। হাতীৰ লগত অসমীয়াৰ এনে ওতঃপ্ৰোত সম্পৰ্ক যে হাতীক ৰূপক হিচাপে লৈ সুদূৰ দশম-একাদশ শতিকা মানতেই কেইবাটাও চৰ্যা ৰচিত হৈছে—

“মুৰুউ চিন্তগজেন্দ কৰু এখ বি অগ্নু পুছ।

গঅন গিৰী নইজল পি এউ তিহঁ তড় বসই সইছ।।”

অৰ্থাৎ চিন্ত-গজেন্দক মুক্ত কৰা; এই বিষয়ে আৰু (বিকল্প) আন কথা নুসুধিবা। সি গগনগিৰৰ নদীজল পান কৰক; তবে পিছত সি স্বেচ্ছাই বাস কৰক।

অসমীয়া শিপিনী তাঁত কাপোৰ বোৱাৰ বাবে বিখ্যাত। চৰ্যাপদত এই বিষয়েও পোৱা যায়। তেনেদৰে দেশত চিকাৰৰ প্ৰথাও আছিল। পশু-পক্ষী বিশেষকৈ হৰিণা চিকাৰৰ কথা চৰ্যাপদত উল্লেখ আছে। হৰিণা চিকাৰ লৈয়ে ‘আপনা মাংসে হৰিণী বৈৰী’ এই পটস্তৰটিৰ সৃষ্টি হৈছে।

চৰ্যাপদবোৰ বিহেতু গাবৰ বাবে ৰচনা কৰা হৈছিল সেয়ে ভাৱ, ৰচনাশৈলী আৰু সাংগীতিক গুণৰ ফালৰ পৰা চৰ্যাগীতবোৰক ‘দেহবিচাৰৰ গীত’ আৰু ‘বৰগীত’ৰ লগত তুলনা কৰিব পাৰি; কাৰণ উক্ত দুয়োবিধ গীতৰ দৰে চৰ্যাপদবোৰো নীতিদীৰ্ঘ ছন্দোবদ্ধ ৰচনা। ইয়াতো

গভীৰ দাৰ্শনিক তত্ত্ব, সংসাৰৰ অনিত্যতা, জীৱৰ মুক্তিৰ উপায় আদিৰ কথা আছে। চৰ্যাপদবোৰত পটমঞ্জৰী, বৰাডী, মল্লাৰ আদি ৰাগৰ ব্যৱহাৰ হৈছে আৰু গীতৰ শেষত ৰচকৰ নামেৰে সৈতে ভনিতা আছে। প্ৰথম দুশাৰীক ‘ধ্ৰুং’ বা ‘ধ্ৰুৱ’ বুলি কোৱা হয়। মাত্ৰাবৃত্ত ছন্দত ৰচিত এই গীতবোৰত অন্ত্যানুপ্ৰাস এটা উল্লেখযোগ্য বৈশিষ্ট্য।

চৰ্যাপদবোৰ অপভ্ৰংশৰ শেষস্তৰৰ নিদৰ্শন। অৰ্থাৎ ই মধ্য আৰু নব্য ভাৰতীয় আৰ্যভাষাৰ সন্ধিযুগৰ ভাষা। সেয়ে ইয়াত প্ৰাকৃত, আধুনিক দুয়োটা ভাষাৰ নিদৰ্শন পোৱা যায়। তলত চৰ্যাপদৰ ভাষাৰ বৈয়াকৰণিক বৈশিষ্ট্যৰ লগত অসমীয়া ভাষাৰ সাদৃশ্য থকা কেইটামান উদাহৰণ দিয়া হ'ল—

১। ‘ঋ’-ৰ পৰিৱৰ্তে ‘অ’ আৰু ‘উ’-ৰ প্ৰয়োগ; যেনে - ঋজু > উজু, কৃত > কৰ আদি।

২। কৰ্ম কাৰকত ‘ক’-ৰ প্ৰয়োগ লোপ হৈছে। যেনে - ‘দিচ কৰ্ম কৰিঅ মহাসুহ পৰিমাণ’ আদি।

৩। বিশেষণ দুবাৰ ব্যৱহাৰ কৰি বহুবচন কৰা হৈছে। যেনে - ‘উচা উচা পাৰত’ আদি।

৪। অসমীয়া ভাষাত স্ত্ৰী লিংগত ‘ঈ’ আৰু ‘নী’ হয়। চৰ্যাপদতো এই ব্যৱহাৰ পৰিলক্ষিত হয়। যেনে — বাপুড়ী, শূন্তিনী আদি।

৫। সৰ্বকৰ্ম ক্ৰিয়াৰ কৰ্তাত অসমীয়াৰ দৰে ‘এ’ বিভক্তি ব্যৱহাৰ হয়। যেনে — ‘কুস্তীৰে খাঅ’, ‘চোৰে নিল’ ইত্যাদি।

৬। ব্যক্তি বুজালে কৰ্ম কাৰকত ‘ক’ ব্যৱহাৰ হয়। যেনে — ‘ঠাকুৰক’ পৰিনিবিতা’ ইত্যাদি।

৭। ষষ্ঠী বিভক্তিত ‘ৰ’-ৰ ব্যৱহাৰ। যেনে — ‘হৰিণাৰ খুৰ’, ‘ৰুখেৰ তেস্তেলী’ ইত্যাদি।

৮। স্বৰ-সমীভৱন নিয়ম অনুসৰি পাছৰ আখৰ ‘অ’ যুক্ত হ’লে আগৰ ‘আ’ - ধ্বনি ‘অ’ - লৈ ৰূপান্তৰিত হয়। অসমীয়া ভাষাৰ এই বৈশিষ্ট্য চৰ্যাতে দেখিবলৈ পোৱা যায়। যেনে - চাকা > চকা, বাপা > বপা ইত্যাদি। ইয়াৰ উপৰিও চৰ্যাত প্ৰয়োগ হোৱা বহুতো শব্দই অসমীয়া ভাষাৰ ওচৰ সম্পৰ্ক দেখুৱাইছে। যেনে — আজি, উজুবাট, কুঠাৰ, গোহালি, ঘৰণী (ঘৈণী), ডাল, তই; তেস্তেলী (তেঁতেলি), দাপন (দাপোণ), পানী, বাট, বাপুড়ী (বপুৰী), বুৰিল, মই, মোৰ, মোলান, হৰিণী, হাক ইত্যাদি।

গতিকে ওপৰৰ আলোচনাৰ পৰা ক’ব পাৰি যে দশম শতিকাত সহজযানী বৌদ্ধসকলৰ দ্বাৰা ৰচিত চৰ্যাপদেই অসমীয়া লিখিত সাহিত্যৰ আদি নিদৰ্শন। চৰ্যাপদৰ ভাষাৰ ক্ৰমবিকাশ ঘটি পৰিপূৰ্ণতা লাভ কৰে পৰৱৰ্তীকালৰ — যেনে মাধৱ কন্দলী আদি প্ৰাক্ শংকৰীযুগ, শংকৰদেৱ-মাধৱদেৱ প্ৰমুখ্যে সাহিত্যিক সকলৰ ৰচনাৰ মাজেদি। অসমীয়া ভাষা সাহিত্যৰ ভেটিটো সুদৃঢ় কৰাত চৰ্যাপদৰ ভূমিকা চিৰস্মৰণীয় হৈ ৰ’ব।

সহায়ক পুথি :

ক) ‘অসমীয়া সাহিত্যত দৃষ্টিপাত’ : ড° হেমন্ত কুমাৰ শৰ্মা।

খ) ‘অসমীয়া সাহিত্যৰ সমীক্ষাত্মক ইতিবৃত্ত’ : ড° সত্যেন্দ্ৰনাথ শৰ্মা।

মনত পৰেনে মামণি বাইদেউলৈ

ৰকিবুল ইছলাম

“দাঁতাল হাতীৰ উৰে খোৱা হাওঁদা”ৰ জৰিয়তে দক্ষিণ কামৰূপৰ কথিত ভাষাক বিশ্ব দৰবাৰলৈ লৈ যোৱা কথাশিল্পী গৰাকীক আমি জানো পাহৰিব পাৰো? চলন্ত সময়ৰ মাপ-চক্ৰত কথাশিল্পী গৰাকীক অতীতে সামৰি থলে। কিন্তু যুগান্তকাৰী সৃষ্টিকলাক আমাৰ মনৰ পৰা সামৰিব নোৱাৰে। কাল অমানিশাই মামণি বাইদেউক নিজৰ কোলাত লৈ গৈ অসমীয়া সাহিত্য-সংস্কৃতিক আঘাত হানিলে। অনুকৰণীয় কখনশৈলী আৰু প্ৰকাশভংগীৰে সাহিত্য জগতৰ ভেটাতৰা স্বৰূপ মামণি ৰয়চম গোস্বামী হেৰাই গ’ল। সৃষ্টিৰ পথাৰত নাৰীত্ববাদ আৰু ৰামায়ণী সাহিত্যৰ সমলেৰে কঠীয়া পাৰা গোস্বামীৰ কাপেৰে নিগৰিছিল অবিষ্মৃত অলেখ গ্ৰন্থ। প্ৰতিখন গ্ৰন্থই বহন কৰিছিল লেখিকাৰ অভিজ্ঞতা প্ৰমুখ চৰিত্ৰ। তেওঁৰ প্ৰতিখন উপন্যাসতে যেন দেখিবলৈ পোৱা যায় ক্ষণ ভংগুৰ সমাজৰ ক্ষয়িস্কৃতাৰ প্ৰতিফলন। তেওঁৰ কথা সাধনাৰ উপজীৱ্য হৈছে সমাজৰ অৱহেলিত, নিষ্পেষিত, অপমানিত সকল। যিবোৰে

প্ৰতিজন মানুহৰ অন্তৰত দ’লৈকে চুই যায়। তেওঁৰ কাহিনী সৃষ্টিত নাৰী মনস্তত্ত্বৰ সুন্দৰ প্ৰতিফলন দেখা যায়। তেওঁৰ সৃষ্টিৰ আঁচলত জড়িত হৈ আছে নিজৰ জীৱনৰ সংঘাত, দ্বন্দ, ৰহস্যপূৰ্ণতা। তেওঁৰ এনে জটিল জীৱনতো আমাৰ বাবে আঁকি গৈছে অফুৰন্ত সৃষ্টিৰ প্ৰহেলিকা। তেওঁৰ সৃষ্টিৰ অমূল্য ৰত্নই আমাক যুগ-যুগান্ত সময়লৈ মনত পেলাই থাকিব। তেওঁৰ এনে সৃষ্টিৰ বাবে সহিব লগা হৈছে সমালোচনাৰ সুতীক্ষ্ণ বাণ আৰু নিষ্ঠুৰ একাকিত্ব। মামণি বাইদেউৰ এনে ত্যাগ জানো আমি পাহৰিব পাৰোঁ হে বাইদেউ তোমালৈ মোৰ সহস্ৰ প্ৰণাম

“যদিও তুমি এতিয়া বহু দূৰত
হৃদয়ৰ দুৰাৰ খুলি জুমি চাবা
বিস্তীৰ্ণ পথাৰ অথবা কঙালৰ চুবুৰীত
তুমি আমাক বিচাৰি পাবা

মাজুলী মোৰ হেপাঁহ

উৰ্বশী শইকীয়া

“তিনিটা শব্দ মাজুলী
মোৰ আশাৰ পানচৈ
মোৰ হেপাঁহৰ বৰঘৰ তই,
বন্যাৰ্তজনৰ কান্দোনে এতিয়া
মোৰ প্ৰাণৰ প্ৰাণ
মাজুলীত মেলিছে গঁজালি।”

সত্ৰীয় সংস্কৃতিৰ প্ৰাণকেন্দ্ৰ ‘মাজুলী’; যি অতি সুন্দৰ, মনোৰম। যদিও মাজুলী মোৰ জন্মস্থান নহয়, তথাপিও শৈশৱৰ পৰাই চাৰিসত্ৰৰ মিলনস্থান এই ঠাইখনলৈ মোৰ দুৰ্বাৰ হেঁপাহ। যেন মাজুলী মোৰ সত্ৰীয়া সংস্কৃতিৰ বৰঘৰ বৃহৎ নদী দ্বীপ মাজুলী মোৰ আত্মীয়, সন্ধিয়া সময়ত ধূপ-চাকিৰ গোল্ক আৰু নামঘৰৰ ডবাৰ শব্দত মোৰ মাজুলীবাসীৰ দেহৰ শিৰাই-উপসিৰাই বৈ যায় আধ্যাত্মিকতাৰ অমিয় ৰস।

অদূৰৰ ব্ৰহ্মপুত্ৰ চাপৰিত কছৱা ফুলে মিতিৰালি পাতি বিশাল বিশাল জলৰাশি লৈ ব্যস্ত হৈ পৰে। আকাশৰ বুকুত আশ্ৰিত ডাৱৰবোৰক পশ্চিমৰপৰা হৈ অহা হিমসিক্ত বতাহজাকে স্পৰ্শ কৰিলেই পলকতে কজলা হৈ ৰতাতলিৰ পৰা বিদায় দিয়া কইনাৰ চকুলোৰ দৰে, ধাৰাসাৰ বৰষুণৰ ৰূপ লৈ পথাৰবোৰ শ্যামলা কৰি তোলে। প্ৰকৃতিদেৱীয়ে

খমখমীয়া ‘ন-সাজ’ পিন্ধি ৰূপেৰে ৰূপালীম হৈ পৰে। কেতিয়াবা আকৌ এই সঞ্জীৱনী ধাৰাই সংহাৰি ৰূপ লৈ কৃষিজীৱি পিতৃৰ দুচকুত অশ্ৰুৰ কঁৰাল বান্ধে, এয়াই মোৰ হেপাঁহৰ, বাৰে-বাৰেণ্য মাজুলী।

চ’তৰ মাহ সোমোৱাৰ লগে লগে শিপিনীৰ তাঁতশালৰ ‘মাকোৰ খট-খট’ শব্দত মোৰ মাজুলীৰ ৰজন-জন পৰিবেশ। গৃহস্থালিৰ কাম কৰি উশাহ নোপোৱা মোৰ আই-ভনীৰ হৃদয় আনৰ চোতালৰ মাকোৰ শব্দই খট খটকৈ খাব ধৰে। ‘চেনেহৰ দীঘেৰে মৰমৰ বাণীৰে’ এই হেঁপাহৰ আচুৰে ভমকাফুলীয়া গামোচা শহুৰ-স্বামী-পুত্ৰ আৰু প্ৰিয়জনক দিব পৰাটোৱেই মোৰ মাজুলীৰ শিপিনীৰ শান্তি আৰু গৌৰৱ।

মোৰ মাজুলীৰ ৰূপৰ বৰ্ণনা এক অন্তহীন যাত্ৰা। সৰু ঠাই বুলি কোনোবাই অৱহেলা কৰিলেও মাজুলী মোৰ আপোন, মাজুলী মোৰ গৌৰৱ।

বানপানী আৰু গৰাখহনীয়াই তোৰ কোমল দেহটি ক্ষত-বিক্ষত কৰিছে যদিও স্নান কৰিব পৰা নাই তোৰ ওঠৰ হাঁহি। গৌৰৱেৰে ওখ হৈ থকা তোৰ শিৰ কোনোপধ্যেই কৰিব পৰা নাই নত। মচিব পৰা নাই গুৰু দুজনৰ পদধূলি। তয়েই মোৰ হেঁপাহৰ মাজুলী নিজ গৌৰৱেৰে গৌৰৱাষিত।

ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতত প্ৰেম

দীপাংকৰ শইকীয়া

প্ৰেম, ভালপোৱা জীৱনৰ এক অবিচ্ছেদ্য অংগ। প্ৰেম অবিহনে যেন জীৱন অসাৰ। সেয়ে হয়তো কবিয়ে কৈ গৈছে ‘প্ৰেমত ঘূৰিছে ভূমণ্ডল, প্ৰেমত ফুলিছে শতদল। সংগীত জীৱনৰ অন্য এক ঠিকনা আৰু এই সংগীতৰ মাজেৰে প্ৰেমৰ বিমূৰ্ত্ত ভাৱৰাশি সুন্দৰশৈলীৰে উপস্থাপন কৰিছিল ড° ভূপেন হাজৰিকাই।

জিৰাবৰ সময় নাইকিয়া ড° ভূপেন হাজৰিকা যেন জীৱনৰ দিকটো বাটৰ এজন যাযাবৰী শিল্পী আছিল। তেওঁ বাৰে বাৰে প্ৰেমত পৰিছিল। প্ৰেমত পৰাটো শিল্পীৰ কাৰণে একো নতুন নহয়। সেয়ে প্ৰেমিক ভূপেন হাজৰিকাই গীতৰ মাজেৰে তেওঁৰ প্ৰেমৰ জগতখন অংকণ কৰিছিল। তেওঁ প্ৰেমৰ নীলিম সলিল ৰাশিত বাৰে বাৰে ডুব দিছিল।

‘আকাশী গংগা বিচৰা নাই’ শীৰ্ষক গীতটিত তেওঁ জীৱনৰ নিষ্ঠুৰ মহাসংগ্ৰামত এঘাৰি মৰমৰ মাতৰ আশা কৰিছে। তেওঁৰ মনৰ দুখ পাতলাবৰ কাৰণে কোনোবা ‘অনামী’ৰ সহায়তা কামনা কৰিছে।

‘মই যেতিয়া এই জীৱনৰ’ শীৰ্ষক গীতটিত তেওঁৰ মৃত্যুৰ পাছত সোঁৱৰণী সভা বিচৰা নাই, চিতাৰ কাষত মাত্ৰ সঁহাৰি পোৱাৰ লগতে এটুপি চকুলো পালেই তেওঁ জীৱনৰ সাৰ্থকতা পাব বুলি ভাবিছে।

‘নেলাগে মোৰ সোঁৱৰণী সভা
নেলাগে মিছা নাম।
তোমাৰ এটুপি চকুলো পালেই
মই পাব মোৰ দাম।।’

‘পত্ৰলেখা’ গীতটিত প্ৰেমৰে ছবি সুন্দৰ ৰূপত উপস্থাপন কৰিছে। শাৰদীয় বতৰত খিৰিকীমুখত বুকুৰে বিচৰাজনলৈ বাট চোৱাটো কিমান যে মাদকতাপূৰ্ণ হ’ব পাৰে সেইয়া অনুভৱ হয়তো ভূপেনদাৰ বাহিৰে বেলেগ কোনেও অনুধাৱন কৰিব নোৱাৰিব।

প্ৰেয়সী নাথাকিলে যে কেৱল শূণ্যতাৰ অৱগুণ্ঠন সেইয়া হয়তো ভূপেনদাৰ বাহিৰে বেলেগ কোনেও ভালদৰে গীতৰ মাজেৰে প্ৰকাশ কৰিব নোৱাৰিব। তেওঁ গাইছে —

“মাঘত দেখোঁ উৰুকা নহয়
তুমি নহ’লে
বহাগ বিহত তোল নাৰাজে
তুমি নহ’লে।”

‘তোমাৰ উশাহ কঁহুৱা কোমল’ গীতটিত প্ৰেয়সীৰ উশাহ কঁহুৱাৰ কোমলতাৰ সৈতে তুলনা কৰিছে। এখনি হিয়া আৰু এখনি হিয়াৰ মিলনত মৰমৰ পূৰ্ণতা হয় বুলি বাৰে বাৰে চিঞৰি গৈছে ভূপেনদাই। পৰ্বত বগাব পাৰিলেও লতা বগাবলৈ টান হোৱাৰ দৰে বলীয়া হাতীক বলাই পাৰিলেও প্ৰেয়সীক বলাবলৈ টান বুলি ভূপেনদাই কৈ গৈছে।

ভূপেন হাজৰিকা বাৰে বাৰে প্ৰেমত পৰে। সেয়ে হয়তো তেওঁ ইমান বিতৰ্কত সোমাই পৰে। মৃত্যুৰ সময়লৈকে তেওঁ বিতৰ্কত সোমাই পৰিছিল। কিন্তু তেওঁ নিঃসন্দেহে এজন হৃদয়বান প্ৰেমৰ ছবি গীতৰ মাজেৰে প্ৰকাশ কৰিব পাৰিছিল। এই দক্ষতা হয়তো ভূপেনদাৰ বাহিৰে আন কাৰোৰে নাছিল।

সুধাকৰ্ণ ড° ভূপেন হাজৰিকা

লীনা পাংগীং, অনন্যা পাটোৱাৰী

কুৰি শতিকাৰ অসমৰ সাংস্কৃতিক ইতিহাসৰ গৌৰৱোজ্জ্বল আকৰ অসমৰত্ন স্বৰ্গীয় ড° ভূপেন হাজৰিকা। তেওঁৰ সৃষ্টিকাৰী যেন এখন বিশাল নদীৰ দৰেই সজীৱ। তেওঁ আছিল আধুনিক অসমীয়া সাংস্কৃতিক আন্দোলনৰ বাটকটীয়া স্বৰূপ।

সুধাকৰ্ণ ভূপেন হাজৰিকাদেৱৰ জন্ম ১৯২৬ চনৰ ৮ ছেপ্তেম্বৰত, শদিয়াত। সৰুৰে পৰা তেওঁ মাকৰ পৰা অসমীয়া সুৰৰ স্পৰ্শ পাইছিল। সংগীতৰ প্ৰতি আকৃষ্ট হোৱাৰ সুচল পৰিবেশ তেওঁ ঘৰতে পাইছিল। শৈশৱৰ পৰাই তেওঁৰ গীত পৰিবেশন কৰাৰ অভ্যাস হৈছিল। সাত বছৰ বয়সতে তেওঁ সাহিত্যৰথী লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাদেৱৰ সন্মুখত গীত গাই আশীৰ্বাদ পাবলৈ সক্ষম হৈছিল। স্কুলীয়া জীৱনতে তেওঁ জ্যোতিপ্ৰসাদ আৰু বিষ্ণু বাভা দেৱৰ দৰে বিশাল ব্যক্তিত্বৰ অধিকাৰী লোকসকলৰ সান্নিধ্যলৈ আহি সংগীত জীৱনৰ পাতনি মেলিছিল। তেখেতৰ কৰ্ণ আজি প্ৰত্যেক অসমীয়াৰ শিৰে শিৰে প্ৰবাহমান। তেখেতৰ গীতে অসমৰ আকাশে বতাহে গীতৰ টো তুলি আহিছে। তেওঁৰ গীতে কাহানীও আলোড়িত নকৰা এখন অসমীয়া হৃদয় বিচাৰি উলিওৱাটো

অসম্ভৱ। তেওঁ ৰচনা কৰা গীত তেওঁৰ সৃষ্টি কৰা সুৰে অসমীয়াক বিশ্বৰ দৰবাৰত পৰিচয় কৰাই দিছে।

ড° ভূপেন হাজৰিকা অসমীয়া জাতীয় সংগীতকাৰ, জাতীয় গীতিকাৰ আৰু জাতীয় গায়ক, তেওঁ নতুন নতুন গীত নতুন নতুন সুৰ আৰু নতুন নতুন সংগীত সৃষ্টি কৰি অসমীয়া জাতীয় জীৱন চহকী কৰাৰ উপৰিও তেওঁ বহু অসমীয়া লোকগীত আৰু লোক সংগীতৰ সুৰ হেৰাই যোৱাৰ পৰা ৰক্ষা কৰিছিল। তেওঁ অসমৰ পুৰণি জতুৱা সুৰৰ কাৰণে নতুন গীত ৰচনা কৰি সেই সুৰবিলাকক নতুন জীৱন দিছিল। আৰু পুৰণা বহু গীতক কৌশলেৰে গাই সেইবোৰ জনপ্ৰিয়ও কৰিছিল। এই গীত সমূহ বৰ্তমান সময়ত অসমীয়াৰ জীৱন ভৰপূৰ কৰিছে। শংকৰ আজানৰ বাণী বিলাই লুইতৰ পৰা মিচিচিপি হৈ ভগ্নাৰ দৰে বিশাল সংগীতৰ সাম্ৰাজ্যখনৰ একাকীস্বত্ব এৰি অৱশেষত ৫ নৱেম্বৰ ২০১২ৰ দিনাখন তেওঁ অসমীয়াৰ বুকু শুদা কৰি এই জগতৰ মায়া এৰি গুছি গ'লগৈ আৰু এৰি থৈ গ'ল এক সুবিশাল অমৰ সংগীতৰ ভঁৰাল।

সুধাকৰ্ণ অসম গৌৰৱ, অসমৰত্ন ড° ভূপেন হাজৰিকা অসমৰত্নতকৈও সুদীৰ্ঘ যাৰ সংগীত পৰিক্ৰমা।

পিতৃ-মাতৃৰ প্ৰতি দায়বদ্ধতা আৰু কৰ্তব্য

অনামিকা দাস কলিতা
সহায়কাৰী গ্ৰন্থাগাৰিক

আমি সকলো পিতৃ-মাতৃৰ সন্তান। সন্তানৰ কাৰণে সবাতোকৈ মৰমৰ আৰু স্নেহৰ ব্যক্তি হৈছে পিতৃ-মাতৃ। মাতৃ মাত্ৰেই মমতাময়ী, সন্তানৰ বাবে তেখেতে স্বীকাৰ কৰে অজস্ৰ কষ্ট আৰু ত্যাগ। সন্তানক জন্ম দিয়াৰ পৰা তুলি-তালি ডাঙৰ-দীঘল কৰালৈ এগৰাকী মাতৃয়ে কিমান দুখ-কষ্ট সহ্য কৰে সেয়া মাতৃগৰাকীৰ বাদে অন্য লোকে বুজাটো অসম্ভৱ।

কিন্তু বৰ্তমান সময়ত দেখা গৈছে যে এই সন্তানসকল প্ৰাপ্তবয়স্ক হ'লে আৰু বিবাহপাশত আৱদ্ধ হোৱাৰ পাছত তেওঁলোকৰ বাবে পিতৃ-মাতৃ এলাগি হৈ পৰে। বহু পুত্ৰ-বোৱাৰীৰ হাতত পিতৃ-মাতৃসকল নিৰ্যাতিত হোৱাৰ খবৰ প্ৰায়ে বাতৰি কাকতত পঢ়িবলৈ পোৱা যায়। আনকি আমাৰ চাৰিওফালৰ পৰিবেশতো আমি ক'ত যে এনে কৰুণ কাহিনী দেখিব

আৰু শুনিবলৈ পাওঁ। যি পিতৃ-মাতৃক সন্তানে আজি অহংকাৰৰ ফোঁপোলা গৰ্বত ওফন্দি উঠি অৱহেলাৰ দৃষ্টিভঙ্গীৰে চাইচে সেই পিতৃ-মাতৃয়ে কিন্তু অতি কষ্টৰে লালন-পালন কৰাৰ পাছতহে তেওঁলোকে আজিৰ অৱস্থাত উপনীত হৈছেহি। বৃদ্ধ অৱস্থাত বহু পিতৃ-মাতৃয়ে সন্তানৰ পৰা অত্যাচাৰ সহ্য কৰি চকুলো টুকি জীৱন অতিবাহিত কৰিছে। বহু নিষ্ঠুৰ সন্তানে পিতৃ-মাতৃক পৰিচৰ্যা কৰাটো এটা বিৰক্তিকৰ কাম ৰূপে বিবেচিত কৰে। আনকি তেওঁলোকে পিতৃ-মাতৃক বহু সময়ত বাটত এৰি থৈ যোৱাও দেখা যায়। এই নিষ্ঠুৰ পুত্ৰ-বোৱাৰীয়ে এবাৰো নাভাবে যে সময় গতিশীল, এদিন তেখেতসকলো বৃদ্ধ হ'ব। আৰু তেতিয়া এনে নিকৃষ্ট চৰিত্ৰৰ বৰ্তমানৰ পিতৃ-মাতৃক সিহঁতৰ সন্তানসকলে ভৱিষ্যতত একেই ব্যৱহাৰেই নকৰিবনে? তেন্তে বৰ্তমান সময়ত আমাৰ কৰ্তব্য কি?

শিশু শিক্ষা আৰু শিক্ষানীতি

গোবিন্দ নাৰায়ণ দত্ত

শিশু সাধাৰণতে চঞ্চল আৰু কৌতুহলী। প্ৰকৃতিৰ নিয়ম অনুসাৰে সকলো কাৰ্য আৰু কৰ্মৰ পিছত কিবা নহয় কিবা এটা কাৰণ আৰু উদ্দেশ্য থাকে। শিশুৰ এনে চঞ্চল আৰু কৌতুহলী স্বভাৱৰ নেপথ্যতো কাৰণ নথকা নহয়। শিশুৰ শাৰীৰিক আৰু মানসিক পৰিৱৰ্তন সমূহেই তাৰ সুস্পষ্ট উদ্দেশ্য আৰু অন্তৰ্নিহিত কাৰণ। বোজা বা বল প্ৰয়োগৰ দ্বাৰা জাপি দিয়া শিক্ষাই শিশুৰ অন্তৰ্নিহিত শক্তিক মাৰি পেলায় আৰু তাৰ ব্যক্তিত্বৰ পূৰ্ণ বিকাশত ব্যাঘাত জন্মায়।

শিক্ষাবিদ ৰুছোৱে এই সম্পৰ্কত মত পোষণ কৰিছে যে — শিশুক বল প্ৰয়োগৰ দ্বাৰা বোজাস্বৰূপে বিজ্ঞান-বিষয়ক শিক্ষা দিব নালাগে। ই শিশুৰ কোমলমতীয়া মনক আঘাত দিয়ে আৰু শিশুৰ মানসিক বিকাশত বাধা দিয়ে। সেয়েহে শিশুৱে যাতে নিজে নিজে পৰীক্ষা কৰি, হাতে কামে লাগি শিক্ষা লাভ কৰিব পাৰে তাৰ ব্যৱস্থা কৰা উচিত। ইয়াৰ ফলত শিশুৰ অংগ-প্ৰত্যংগৰ বিকাশৰ লগতে মানসিক বিকাশো সাধন কৰে। যিহেতু এনেদৰে আহৰণ কৰা জ্ঞান শিশুৱে নিজে লাগি ভাগি আৰু নিজ বিচাৰ বুদ্ধিৰে আহৰণ কৰে গতিকে এনে জ্ঞান সুদূৰ প্ৰসাৰী হয়।

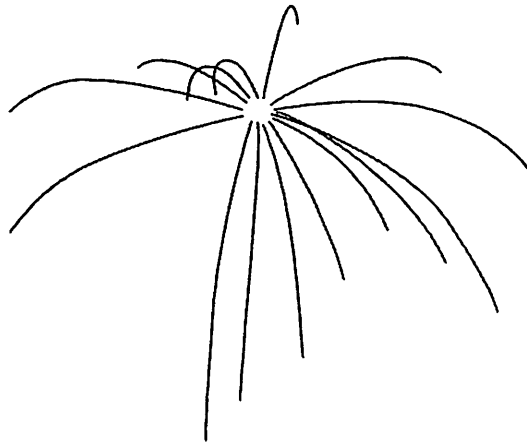
পেণ্টালথ্ৰি, হাৰ্ভাট, ফ্ৰোৱেলকে আদি কৰি ৰুছিয়াৰ শিক্ষা সংস্কাৰক সকলেও স্বীকাৰ কৰিছে যে শিশুৰ শিক্ষা আৰু পুঁথিৰ জ্ঞান হাতৰ কাম অৰ্থাৎ Practical ৰ জৰিয়তে দিব পাৰিলেহে সি ফলপ্ৰসূ হয়। সাধাৰণতঃ শিশুক পাঁচ বছৰ বয়সলৈকে প্ৰকৃতিৰ মাজত খেলা-ধুলা কৰিবলৈ এৰি দিব লাগে কাৰণ প্ৰকৃতিতকৈ ডাঙৰ গুৰু কোনো

হ'ব নোৱাৰে। মুকলি জীৱনে শিশুৰ স্বাধীন আৰু স্বাভাৱিক মনোবৃত্তি গঢ়ি তোলাৰ লগতে ইন্দ্ৰিয়সুখানুভূতি প্ৰদান কৰে।

“শিশু শিক্ষা” “নিৰীক্ষণ আৰু কৰ্মভ্যাস”ৰ মাজেদি হ'ব লাগে। এই নীতি কাৰ্যতঃ গৃহীত নহ'লেও নীতিগতভাৱে বৰ্তমান বহু শিক্ষানুষ্ঠানত গৃহীত হৈছে। কিণ্ডাৰগাৰ্টেন, মণ্টেছৰি, প্ৰজেক্ট মেথড তাৰেই প্ৰমাণ।

এইখিনিতে উল্লেখ কৰা সমীচিন হ'ব যে স্বাক্ষৰ আৰু শিক্ষিত এই দুই বস্তু মুদ্ৰাৰ ইপিঠি-সিপিঠি, যি থাকে একেলগে কিন্তু এটা আনটোৰ পৰা পৃথক। স্বাক্ষৰ ব্যক্তি মাত্ৰেই শিক্ষিত হ'ব নোৱাৰে যদিহে তেওঁ সমাজত মিলা-প্ৰীতিৰে সহৱস্থান কৰিব নাজানে আৰু নাজানে নিজৰ দায়িত্ব ও কৰ্তব্য। এইক্ষেত্ৰত প্ৰফেচৰ হাৰ্বলীয়ে কৰা মন্তব্য উল্লেখযোগ্য — “যিজনে নিজৰ শৰীৰটোক নিজৰ ইচ্ছা অনুসাৰে ভূত্যৰ দৰে খটুৱাব পাৰে, সংসাৰৰ সকলো কৰ্মৰাজী নিজে অনায়াসে আৰু আনন্দমনেৰে কৰিব পাৰে, যাৰ বুদ্ধি নিৰ্মল, শান্ত আৰু ন্যায় যুক্তি সম্পন্ন, যাৰ মন প্ৰকৃতিৰ স্বতঃসিদ্ধ সত্য কথাকে ভৰপূৰ, যাৰ ইন্দ্ৰিয়বোৰ এটা ক্ষমতাশালী ইচ্ছাশক্তি বা মধুৰ বিবেক বুদ্ধিৰে নিয়ন্ত্ৰিত, যিজনে পাপক ঘৃণা কৰিবলৈ শিকিছে, তেনে মানুহ প্ৰকৃততে শিক্ষাৰে শিক্ষিত।”

সাহস, শাৰীৰিক শক্তি, সাধুতা আৰু মহৎ উদ্দেশ্য সাধনত স্বাৰ্থ ত্যাগ কৰিব পৰা গুণৰ উৎকৰ্ষ সাধন কৰাই শিক্ষাৰ আদৰ্শ বা মূল কথা। লিখিব পঢ়িব জনাতকৈ ই বেছি প্ৰয়োজনীয়। এই আদৰ্শত যদি দেশৰ শিশুসকলৰ ব্যক্তিগত চৰিত্ৰ গঠন কৰিব পৰা যায়, প্ৰকৃত সমাজ আপোনা-আপুনি গঢ়ি উঠাটো ধূৰূপ।

শুভযাত্ৰা

অৰুণা দেৱী

ড° শইকীয়াক বিনোদে বিক্ৰাত উঠাই তেওঁৰ ঘৰলৈ লৈ আহিছিল। নামিবলৈ লৈ যেতিয়া তেওঁ 'ভাড়া কিমান হ'ল অ' — বুলি সুধিলে। বিনোদে টপৰাই ১০ টকা বুলি কোৱাত শইকীয়াৰ খঙে আগচুলি পালেগৈ। যেন বিনোদে ১০ টকা নকৈ ১০ হাজাৰহে ক'লে। তেওঁ গৰ্গৰাই উঠিল — “কি এইখিনি বাট আহোতে ১০ টকা লাগে। চালা তহঁতে যে মানুহ আৰু পুলিচৰ মাৰ এনেয়ে নাখাঅ'। মানুহক হকে-বিহকে ভাড়া কবি কুকুৰ কৰোবাব, সেয়েহে জীৱনত উন্নতি নাই তহঁতৰ! বিক্ৰা চলাই খাব লগা হৈছে।”

এনেদৰে গ্ৰাহকৰ পৰা গালি খোৱাটো তাৰদৰে আন দহজন বিক্ৰাচালক বা শ্ৰমিক শ্ৰেণীৰ লোকৰ বাবে কোনো নতুন কথা নহয়, সেয়েহে সি নশ্ৰভাৱে ক'লে — “কি কৰিব দাদা আজি কালি বস্ত্ৰৰ দামে যেন আকাশ চুইছে, আমিওতো এইখন বজাৰৰ পৰাই বস্ত্ৰ কিনি খাব লাগে। মালিককো আগতে দিনত ৫০ টকা বিক্ৰাৰ ভাড়া হিচাপে দিব লাগিছিল, এতিয়া ৮০ টকা দিব লাগে। মই আপোনাক বেছি ভাড়া খোজা নাই। ইয়ালৈ ১০ টকাই ভাড়া।”

বিনোদৰ কথা শেষ হ'ব নাপাওতেই ৩টা পূৰ্ণহতীয়া চৰ আহি তাৰ গালত পৰিল। ‘মুখে মুখে উত্তৰ দিবলৈ আহিছ কুকুৰ কৰোবাব। যা তোক এক পইচাও নিদিওঁ’ বুলি কৈ শইকীয়াই গেটখন খুলি ভিতৰলৈ সোমাই গ'ল।

আমন-জিমনকৈ কিছু সময় বিনোদ তাতে থিয় হ'ল। তাৰ পিচত বিক্ৰাখন ঘূৰাই বিনোদ স্মৃতিৰ গৰ্ভত সোমাই পৰিল। সি যে ক'ত সপোন দেখিছিল নিজৰ উজ্জ্বল ভৱিষ্যতৰ। প্ৰথম শ্ৰেণীত হাইস্কুল শিক্ষান্ত পৰীক্ষা পাছ কৰাত যেন তাৰ এই সপোন তীব্ৰ বেগত গতি কৰিব ধৰিলে। সি ভাবিবলৈ ধৰিলে — মই বৰ সপোন দেখো! সপোনবোৰ নথকা হ'লে আমি মানুহ নহ'লোহেঁতেন। হয়, হ'লোহেঁতেন একো একোটা বৰট। বাস্তৱত পূৰ্ণ কৰিব নোৱাৰা বা বৰ্তমানলৈ পূৰ্ণ নোহোৱা ঘটনাবোৰ

আমি সপোনত পূৰ্ণ কৰো। সপোনবোৰ থকা বাবেই দুখ-কষ্টৰ মাজতো সুখৰ সপোন দেখি আমি জীয়াই আছো। আমাৰ দৰে কাঙাল মানুহবোৰৰ বাবে সপোনৰ বৰ প্ৰয়োজন। কিন্তু সপোনবোৰ শেৱালী ফুলৰ দৰে, ৰাতি হ'লে ফুলে, ৰাতিপুৱা ফুলহৈ সৰে।

“অ, বোপাই আহিলি, আজি অলপ দেৰি কৰিলি যে” — মাকৰ মাততহে বিনোদে সন্মিত ঘূৰাই পালে। সি কেতিয়া নিজ ভাড়াঘৰৰ এটি সৰু কোঠালীত সোমালে টলকিবই নোৱাৰিলে। তেতিয়াহে সি ভাবিলে — ইস! আজি মালিকৰ ঘৰত বিক্ৰাটো দি আহা নহ'ল, কাইলৈ পুৱা সেই পেটুৱা মহাজনৰ গালি খাইহে দিনটো আৰম্ভ কৰিব লাগিব। মাজে মাজে বিনোদৰ ভাব হয় যে — তাৰ দেউতাক জীয়াই থকা হ'লে সিও আন দহজন ল'ৰাৰ দৰে কলেজত পঢ়ি থাকিব পাৰিলে হয় আৰু পূৰ্ণ কৰিব পাৰিলে হয় তাৰ ইঞ্জিনিয়াৰ হোৱা সপোনটো। দেউতাকৰ দুবছৰীয়া বেমাৰৰ চিকিৎসাত সিহঁতৰ খেতি-খোলা, মাটি-ঘৰ সকলো মহাজনৰ হাতত গুছি গ'ল। ইমানখিনি হেৰুওৱাৰ পাছতো সি কিন্তু মৰমৰ দেউতাকক ৰাখিব নোৱাৰিলে। নিয়তিয়ে তেওঁক সিহঁতৰ মাজৰ পৰা লৈ গ'ল। আজি ড° শইকীয়াৰ পূৰ্ণহতীয়া চৰে তাক বিসাদৰ এক গভীৰ অৰণ্যলৈ ঠেলি পঠিয়ালে। অইনদিনা ঘৰলৈ সোমায় মাকৰ পৰা খাদ্য বিচৰা বিনোদে আজি মাকে নিজে খাবলৈ মতাৰ পিছতো খাবলৈ নোযোৱা দেখি মাকে বুজি উঠিল যে আজি নিশ্চয় তাৰ লগত কিবা এটা অঘটন ঘটিছে, কিন্তু মাকে বিনোদক একো নুসুধি কেৱল মাত্ৰ ক'লে যে — “বোপাই দুখ-সুখ, প্ৰাপ্তি-অপ্ৰাপ্তিৰ মাজতেই জীৱন, স্মৃতিৰ পুৰণি দিনবোৰ জীৱন নামৰ এজোপা বটবৃক্ষৰ সৰি যোৱা পাত, মানুহে সুখ-দুখৰ লেখ নকৰি প্ৰতিদিনেই আৰম্ভ কৰিব লাগে এটি যাত্ৰা।” মাকৰ কথাখিনিয়ে বিনোদৰ অশান্ত মনক এটি প্ৰশান্তি দান কৰিলে আৰু সি কাইলৈৰ জীৱন যাত্ৰাৰ বাবে সাজু হৈ পৰিল আৰু মনে মনে প্ৰাৰ্থনা কৰিলে যে তাৰ কাইলৈৰ যাত্ৰা যেন ‘শুভযাত্ৰা’ হয়।

চিৰমুক্তি

দীপজ্যোতি চুতীয়া

কোনে ষিঙিয়াই গ'ল
 সূৰ্যাস্ত হ'ল
 নিজৰাপাৰ নিজম পৰিল,
 দুষ্কৃতিৰ বক্তবীজৰ বংশ নাশি
 সংস্কৃতিৰ পথাৰ জীপাল কৰা
 মহানায়কৰ মহাপ্ৰয়াণ ঘটিল।

তুমি আজীৱন উৰণীয়া মৌ
 যাযাবৰী দূৰন্ত তৰুণ
 আই মাতৃক পূজিবলৈ
 লুইতৰ পাৰ জিলিকাবলৈ
 তোমাৰ বাহিৰে আছে আৰু কোন?

জীৱনৰ মায়া এৰি উভতি নহাৰ প্ৰতিশ্ৰুতিৰে
 তুমি গ'লাগৈ হে সুধাকষ্ঠী।
 তোমাক নাপাহৰো,
 পাহৰিব নোৱাৰো, হে আমাৰ পৰাণ
 তোমাৰ বিদেহী আত্মাই
 লাভ কৰক
 চিৰমুক্তি □

যন্ত্ৰণা

ৰকিবুল ইছলাম

তুমি আনকহে ভালপোৱা জানি
 নীলা বেদনাত
 মোৰ অনুভৱী হৃদয়ৰ
 কি যে উচুপনি!
 বতাহত সৰি পৰা
 মই যেন এপাহ
 স্বপ্নাতুৰ ৰজনীগন্ধা,
 যাৰ এধানিমান বুকুখনত
 নিৰবধি বৈ থাকে
 শ সাগৰ যন্ত্ৰণা। □

কবিতা

দিগন্ত কলিতা

তোৰ লাবনী বুকুৰ মেঠনীত
 শুভ্ৰতাৰ মেটমৰা ভাৰ
 অলপ হাউলি দিলেই যেন
 পাৰ ভাঙি বৈ আহিব
 চেনেহৰ বোৱতী ধাৰ।

চুলিৰ অৰণ্যত নাচে তোৰ
 শুকুলা মেঘৰ গান
 নৈৰ পাৰ কঁহুৱাৰ খিলখিল হাঁহিত
 নাচি উঠে খেতিয়কৰ প্ৰাণ।

তোৰেই শুভ্ৰতাৰ পৰশত
 জীপাল কৰি তুলিব খোজো
 বাৰিষাই কোঙা কৰা ধূসৰ কলিজা
 শুকুলা ডাৱৰ ছটীৱাই স্নিগ্ধ কৰিব খোজা
 বুকুৰ ছিগি যোৱা প্ৰতিভাল ৰক্তকেশিকা। □

প্ৰত্যাশা

সুৰ্গা ৰয়

হৃদয়খন সুখৰ হ'ব খোজে
 তোমাৰ পৰশেৰে
 কিমান যে আকুল মই
 অথচ মৌন তুমি,

এবাৰৰ বাবে মাথো
 বাঁহীৰ সুৰ হৈ
 বতাহত ভহা হ'লে
 অমাতৰ মাত

ফাকুগুৰি সানি
 পলকতে ৰাংঢালি হ'ব
 মোৰ আলসুৱা কলিজা। □

নাৰী

পাপৰি দাস

মই লাঞ্ছিতা, প্ৰৰঞ্ছিতা, নিৰ্যাতিতা
 চিৰকালৰ, জন্ম জন্মান্তৰৰ।
 সমাজত মোৰ স্থান
 চিৰ উচ্চ চিৰ পূজ্য চিৰ নমস্য
 দুৰ্গাৰূপে, কালীৰূপে, ধৰিত্ৰীৰূপে।
 তথাপি মহিষৰূপী দানৱৰ হাতত
 হও লাঞ্ছিতা, নিৰ্যাতিতা, কলংকিতা।
 ময়েই জ্ঞানদায়িনী
 ময়েই বিশ্বস্বৰূপিনী
 মই ধৈৰ্যশীলা, সহনশীলা
 শান্তিপ্ৰিয়া শক্তিকৰূপা
 তথাপি মই দিওঁ অগ্নিপৰীক্ষা
 মোৰ ওপৰত চলে
 অকথ্য নিৰ্যাতন, অমানবীয় অত্যাচাৰ
 হৃদয় হয় বজ্জাত, বেদনাসিক্ত।
 অবিশ্বাস্য কিন্তু সত্য
 মোৰ নাই কোনো অস্তিত্ব।
 মোৰ ক্লান্ত হৃদয়ে বিচাৰে
 অকণি মৰমৰ আশ্বাস,
 অকণি নিৰাপত্তা,
 অকণি আশাৰ কিৰণ,
 এক যেন নৱ অৰুণোদয়! □

দামিনী

অৰুণা দেৱী

নিশাৰ আন্ধাৰত,
 মহানগৰীৰ পুতিগন্ধময় গলিটোত
 বহু সময় ধৰি পৰি বৈছে
 এটি মৰুসুঁতি।

তাইৰ নগ্ন শৰীৰত
 নাৰীদেহৰ কমনীয়তা
 মস্তিষ্কৰ ভিতৰত অজস্র
 ভাৱনাৰ হাহাকাৰ।

সুবিশাল হৃদয়ত লিখা আছে
 অস্ত্ৰোপাছৰ আলিঙ্গনৰ
 একোখন ঘৃণনীয় ইতিহাস।

তাইৰ নগ্নশৰীৰে বহন কৰিছে
 পুৰুষত্বৰ বীভৎস ৰূপ,
 আন্ধাৰত বহু সময় ধৰি
 পৰি বৈছে 'দামিনী'। □

মৌন পোহৰৰ শূণ্যতা

নীলিমা ৰাভা

সৰতে পাহি নৌমেলোতেই তুমি গুচি গ'লা,
 অভিমানবোৰ উপচি পৰাৰ সময়ত
 পাৰিলাহেঁতেন তুমি উভতি চাবলৈ।।
 বিচাৰিব পাৰিলাহেঁতেন মৰু প্ৰান্তৰৰ শীতল জোনাক
 থুনুকা হিয়াখনি তুমি সলাব পাৰিলাহেঁতেন
 ব'হাগৰ সতে বেথাবোৰ মিলাব পাৰিলাহেঁতেন
 আঁজুৰি নানিলা কিয় সুউচ্চ পাহাৰৰ চূড়াবোৰ,
 ডুবাই নিদিলা কিয় দুখৰ পাহাৰখনি
 চিনাকি নিদিলা কিয় জীৱন যুঁজৰ তুমি
 সুনিপুণ অশ্বাৰোহী বুলি।
 আলসুৱা বন্ধু মোৰ,
 মৌন শূণ্যতাই তোমাৰ কথা সুধিলে,
 কি ক'ম ??? □

অসম আন্দোলন

আৰু

ইয়াৰ প্ৰভাৱ

দীপজ্যোতি চুতীয়া

‘অসম আন্দোলন’ অসমৰ ইতিহাসত এক উল্লেখযোগ্য আন্দোলন। বিদেশী বিতাড়ন নামেৰে পৰিচিত এই আন্দোলনটো আনুষ্ঠানিকভাৱে আৰম্ভ হয় ১৯৭৯ চনৰ ৮ জুনত। উক্তদিনা সদৌ অসম ছাত্ৰ সন্থাই বিদেশী নাগৰিকৰ বহিষ্কাৰৰ দাবীত ১২ ঘণ্টীয়া অসম বন্ধৰে এই আন্দোলনৰ পাতনি মেলিলে। এই বন্ধৰ আহ্বানটো ডিব্ৰুগড় ৰে’লৱে ষ্টেচনৰ সন্মুখৰ ঘৰ এটাৰ দেৱাল এখনত প্ৰায় সোতৰ-ওঠৰ বছৰ বৰ্তি আছিল। অসম আন্দোলনৰ সূচনাৰ মূলতেনো কি আছিল এই সম্পৰ্কে দৃষ্টি নিষ্ক্ষেপ কৰিবলৈ হ’লে আমি কিছু আগলৈ ঘূৰি যাব লাগিব।

১৯৭৯ চনৰ ২৮ মাৰ্চৰ দিনা মঙ্গলদৈ সংসদীয় সমষ্টিৰ নিৰ্বাচিত সাংসদ হীৰালাল পাটোৱাৰীৰ মৃত্যু হোৱাত উপ-নিৰ্বাচন পাতিবলগা হ’ল। তেতিয়া ভোটাৰ তালিকাত অবৈধ ভোটাৰৰ সংখ্যা বহু সংখ্যক ওলাই পৰাত অবৈধ বিদেশী ভোটাৰৰ নাম কৰ্তন কৰাৰ দাবী উত্থাপন হ’ল। মঙ্গলদৈ সমষ্টিত সন্দেহযুক্ত ভোটাৰৰ সংখ্যা ৪৫,০০০ (পঞ্চাশ হাজাৰ) জন বুলি প্ৰকাশ হোৱাত, সমগ্ৰ ৰাজ্যখনত কিমান অবৈধ ভোটাৰ থাকিব ইয়াক লৈ জনসাধাৰণ শংকিত হৈ পৰিল। অবৈধ ভোটাৰ চিনাক্ত হ’লেও কিন্তু উক্ত অবৈধ ভোটাৰ সকলক ভোটদানৰ পৰা বিৰত কৰিবলৈ কোনোধৰণৰ চৰকাৰী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা নহ’ল। ইয়াৰ ফলত জনসাধাৰণ অসন্তুষ্ট হ’ল। ফলস্বৰূপে আকস্মিকভাৱে অসম আন্দোলনৰ সূত্ৰপাত হ’ল। সদৌ অসম ছাত্ৰ সন্থাৰ আহ্বানত ১৯৭৯ চনৰ ৬ নৱেম্বৰত গুৱাহাটীৰ জৰ্জ খেলপথাৰত অসমৰ জনসাধাৰণ একগোট হৈ বিদেশী বহিষ্কাৰণ আৰু ভোটাৰ তালিকা সংশোধনৰ দাবীত অসহযোগ আন্দোলনৰ কাৰ্যসূচী গ্ৰহণ কৰে। এয়ে আছিল অসম আন্দোলনৰ আৰম্ভণি।

অসম আন্দোলনৰ কাৰ্যসূচী স্বৰূপে আন্দোলনকাৰীয়ে স্মাৰক পত্ৰ দিয়া, অনশন কৰা, ধৰ্ণা দিয়া, মিছিল উলিওৱাৰ পৰা আৰম্ভ কৰি অসম বন্ধ দিয়া আদি কাৰ্যসূচী গ্ৰহণ কৰিছিল। উক্ত আন্দোলনত কেৱল ছাত্ৰ সমাজেই অংশ গ্ৰহণ কৰিছিল এনে নহয়; ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ লগতে শিক্ষক-কৰ্মচাৰী, শিল্পী-সাহিত্যিক, শ্ৰমিক-কৃষক, উকিল, গৃহিণী, ডাক্তৰ আনকি বৃদ্ধ-বৃদ্ধাও আন্দোলনটোত যোগান কৰিছিল।

অসম আন্দোলনৰ লাখ লাখ মানুহৰ সমৰ্থন পোৱাৰ উপৰিও

সৰ্বভাৰতীয় দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। এই আন্দোলনৰ মূল উৎস আছিল অহিংসা, সাংবিধানিক আৰু গণতান্ত্ৰিক আন্দোলন। এই সময়খিনিৰ যুঁজাৰুসকলৰ প্ৰধান অনুপ্ৰেৰণাৰ শ্লোগান হ’ল হীৰেণ ভট্টাচাৰ্যৰ কবিতাৰ সেই পংক্তি “দেশ বুলিলে নালাগে আদেশ”ৰ। যদিও বা এই আন্দোলন মূলত অহিংসা, সাংবিধানিক আৰু গণতান্ত্ৰিক আছিল পিছলৈ ই হিংসাত্মক পৰ্যায়লৈ পৰিণত হ’ল। বিশেষকৈ ১৯৮৩ চনৰ নিৰ্বাচনত। উক্ত নিৰ্বাচনৰ আগতেই বা পিছৰ অৱস্থাত বহু লোকৰ প্ৰাণ নাশ হ’লেও ১৯৮৩ চনৰ নিৰ্বাচনত বিদ্ৰোহৰ মাত্ৰা বাঢ়িল। হিন্দু-মুছলমান, জনজাতি-অজনজাতিৰ মাজত থকা ঐক্য সংহতি আৰু সৌহার্য বিনষ্ট হ’ল। ১৯৮৩ চনৰ এই নিৰ্বাচনটোৱে ৰাজ্যখনৰ ভাতৃঘাটী সংঘৰ্ষ, গোষ্ঠীগত সংঘৰ্ষৰ সৃষ্টি কৰি এক কলুষিত অধ্যায়ৰ সূচনা কৰিলে। বহুতো লোকে প্ৰাণ হেৰুৱালে। অসংখ্য ঘৰ ভস্মীভূত হ’ল। ইয়াৰ উপৰিও হাজাৰ হাজাৰ মানুহ গৃহহীন হ’ল। নগাঁৱৰ নেলী অঞ্চলত ১৮ ফেব্ৰুৱাৰী ৰাতি চলা হত্যাকাণ্ডত প্ৰায় ১০০০ জন লোক নিহত হ’ল। ইয়াৰ উপৰিও ডিগবৈ, আলিপুৰ, জাগীৰোড, গহপুৰ, গোৰেশ্বৰ, ধিং, কামপুৰ, মঙ্গলদৈ ইত্যাদি ঠাইবোৰত গোষ্ঠীগত সংঘৰ্ষত অসংখ্য লোক নিহত হ’ল। আনহাতেদি বিভিন্ন ঠাইত বোমা বিস্ফোৰণৰ ফলত ঘৰ, সা-সম্পত্তি ক্ষয়-ক্ষতিৰ লগতে কেইবাজনো লোকে প্ৰাণ হেৰুৱালে আৰু বহুতো লোক চিৰদিনৰ বাবে ঘূণীয়া হ’ল।

এই সময়ছোৱাত এনে হৈছিল যেন মানৱীয়তা এইখন সমাজৰ পৰা অন্তৰ্হিত হৈছে। এই আন্দোলনে সমাজ ব্যৱস্থাক একপ্ৰকাৰে স্থবিৰ কৰি পেলালে। ১৯৮৫ চনত অসম চুক্তি ৰূপায়িত হয়। অসম চুক্তি অনুসৰি ১৯৭১ চনৰ ২৫ মাৰ্চক ভিত্তি তাৰিখ মানি লৈ নিৰ্দিষ্ট সময় সীমাৰ ভিতৰত ৰাষ্ট্ৰীয় নাগৰিকপঞ্জী উন্নিত কৰা, বিদেশী চিনাক্তকৰণ আৰু বিদেশী নাগৰিকৰ প্ৰত্যাহৰ্তনৰ বাবে সংশ্লিষ্ট দেশৰ লগতে দ্বিপাক্ষিক চুক্তিৰ ব্যৱস্থাবে বিদেশী নাগৰিকক গণতান্ত্ৰিকভাৱে বিদায় দিয়া। অসম চুক্তিৰ কেইমাহমানৰ পিছত হোৱা নিৰ্বাচনৰ আগে আগে সেই অসুস্তসাৰশূণ্য চুক্তিখনতে ছাত্ৰ নেতাসকলে বৃহৎ জয় বুলি প্ৰচাৰ কৰি নিৰ্বাচনত নামি জয়লাভ কৰিলে। মূলত ক’বলৈ গ’লে অসম চুক্তিৰ ফলত বিদেশী বহিষ্কাৰৰ বিষয়টো সিমানতে অন্ত পৰিল আৰু ছাত্ৰ

নেতাসকল ৰাজনৈতিক আসনৰ দখলত উঠি পৰি লাগিল।

যদিওবা অসম আন্দোলনে সমগ্ৰ অসমতে বিদ্রোহৰ জুই জ্বলালে তথাপি ইয়াৰ কিছুমান ইতিবাচক দিশ নথকা নহয়। যদিও অসম আন্দোলনে হিংসাত্মক ৰূপ লৈছিল কিন্তু ছাত্ৰ নেতাসকলৰ এই আন্দোলনটো প্ৰথম অৱস্থাত অহিংসা, সাংবিধানিক আৰু গণতান্ত্ৰিক আছিল। পিছলৈ এই আন্দোলনে এনে পৰ্যায় পাইছিলগৈ যে জনসাধাৰণ ইমানেই ক্ষোভিত হৈ পৰিছিল যাক নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব পৰা অৱস্থাত নাছিল। অন্যহাতেদি বহিৰাগত লোকৰ প্ৰব্ৰজনৰ ফলত অসমৰ সমাজ ব্যৱস্থা তেনেই নিশকতীয়া হৈ পৰিছিল যাৰ বাবে অসমৰ সমূহ ৰাইজে একগোট হৈ দেশ মাতৃৰ ৰক্ষাৰ বাবে থিয় দি আন্দোলনৰ পথ লৈছিল।

অসম আন্দোলনৰ যদি কিছু পূৰ্বলৈ উভতি চাও আৰু কিছুমান দিশ উন্মোচিত হ'ব। অসমৰ ইতিহাসত বৃটিছৰ সাম্ৰাজ্যবাদে সৃষ্টি কৰা জটিল জনসংখ্যাগত বিষয়টো আৰু তাৰ লগত জড়িত আবেগ উদ্ভেজনা ই সময়ে সময়ে জোকাৰি গৈছিল সমগ্ৰ অসমক। যাৰ বাবে সময়ে সময়ে বহু ধৰণৰ ঘটনাৰ সূত্ৰপাত হৈছিল। বহুতো মানুহে প্ৰাণ হেৰুৱাইছিল। এইবোৰ ঘটনাই প্ৰমাণ কৰে যে বিদেশী বিতাড়ন আন্দোলনটো হ'ল চূড়ান্ত ৰূপ।

বিশেষকৈ শিক্ষিত সকলৰ বাবে চাকৰিৰ অভাৱ তথা নিবনুৱা সমস্যাও বিদেশী বিতাড়ন আন্দোলনৰ এটা উল্লেখযোগ্য কাৰণ। ৰাজ্যখনৰ নিয়োগ-বিনিময় কেন্দ্ৰৰ তথ্য অনুসৰি ১৯৭৫ চনত পঞ্জীয়নভুক্ত নিবনুৱাৰ সংখ্যা হ'ল ২ লাখ ৮৯ হাজাৰ। ১৯৮১ চনলৈ চাকৰি বিচৰা নিবনুৱাৰ সংখ্যা হৈছিলগৈ ৩ লাখ ৫৬ হাজাৰ। ১৯৮৩ চনলৈ চাকৰি বিচৰা নিবনুৱা সংখ্যা হৈছিলগৈ ৪ লাখ ৭৬ হাজাৰজন। চাকৰিৰ ক্ষেত্ৰত সেই সময়ত বঙালী সকলৰ পৰা তীব্ৰ প্ৰতিদ্বন্দ্বিতা

আহিছিল।

অসম আন্দোলনৰ সময়ত পি.এল.পি.ৰ নেতা নিৰাৰণ বৰা প্ৰমুখ্যে বহুকেইজনে লিখা মেলা কৰিছিল। ইয়াৰ ভিতৰত অন্যতম উল্লেখযোগ্য লেখক আছিল তিলোত্তমা মিশ্ৰ। তেখেতৰ ১৯৮০ চনৰ ৯ আগষ্টত 'ইক'নমিক এণ্ড পলিটিকেল উইক্লি' নামৰ ৰোমৰ পৰা প্ৰকাশিত আলোচনীখনত লেখাটোৰ নাম আছিল — Assam : A Colonial Hinterland উক্ত লেখাটোত তেখেতে মন্তব্য কৰিছিল যে আন্দোলনটোৱে অসমবাসীক শোষণৰ বিৰুদ্ধে সজাগ কৰি তুলিছিল। কাৰণ অসমৰ উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ বিক্ৰীৰ পৰা দেশে নিযুক্ত নিযুক্ত টকা আহৰণ কৰে, কিন্তু ১৯৭৫-৭৭ চনত দেশৰ জাতীয় গড় আয় ১০৪৯ টকা হোৱাৰ বিপৰীতে অসমৰ আয় মাত্ৰ ৮১৫ টকা। অসমত দেশৰ অন্য মহানগৰীৰ তুলনাত ৩/৪ গুণ অধিক দামত উৎপাদিত সামগ্ৰী বিক্ৰী কৰা হয়। ২৩ শতাংশ গড় জনমুৰি আয় কেৱল বাহিৰৰ পৰা অহা ভোগ্য পণ্য ক্ৰয়ত খৰচ হৈ আছে। তেওঁ তেল, চাহ, মৰাপাট, প্লাইউদ আদি প্ৰতিটো ক্ষেত্ৰতে শোষণ লুণ্ঠনক তথ্যপূৰ্ণ যুক্তিৰে বিশ্লেষণ কৰি নিজৰ কথাখিনি প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল।

শেষত এষাৰ কথা ক'বই লাগিব যে অসম আন্দোলনৰ যিদৰে কিছুমান নেতিবাচক দিশ আছিল ঠিক সেইদৰে ইতিবাচক কিছুমান দিশো নথকা নহয়। কিন্তু আন্দোলনটোৰ এটা বহল প্ৰেক্ষাপট থকা সত্ত্বেও সফলতা লাভ কৰিব নোৱাৰিলে। বৰ্তমানেও অবাধ গতিত অবৈধ প্ৰব্ৰজন হৈয়ে আছে। হাজাৰ হাজাৰ জনতাৰ তেজেৰে ৰাঙলি হোৱা হাজাৰজনক নিঠৰুৱা কৰা, গৃহহাৰা কৰা অসম আন্দোলনে বৰ্তমানেও আমাৰ পৰা বিদেশী নিৰ্মূল কৰিব নোৱাৰিলে। যদি এইদৰে অবাধ গতিত অসমলৈ বিদেশী প্ৰব্ৰজন হৈ থাকে অসম এদিন পুনৰ বিপদত পৰা নিশ্চিত।

সহায়ক গ্ৰন্থপঞ্জী :

- ১। অসম আন্দোলন প্ৰতিশ্ৰুতি আৰু ফলশ্ৰুতি - সম্পাদনা ড° হীৰেণ গোহাঁই আৰু ড° দিলীপ বৰা।
- ২। বিদেশী সমস্যা আৰু জাতীয় আন্দোলনৰ পথ — অখিল গগৈ।
- ৩। অসম আন্দোলন আৰু পৰৱৰ্তী অধ্যায় — ড° পৰমানন্দ মহন্ত (সাতসৰী, আগষ্ট, ২০০৯)

চৈতন্যউত্তর যুগের (সপ্তদশ ও অষ্টাদশ শতকের) বাঙালির শিক্ষা ও বিদ্যাচর্চার ইতিহাস

মাধুরী গুণ

মানুষের ব্যক্তিত্ব ও সুস্থ সমাজ গঠনে শিক্ষার ভূমিকা গুরুত্বপূর্ণ। দেশের যথার্থ প্রগতি নির্ভর করে শিক্ষার প্রকৃতি ও উপকৃত মানুষের সখ্যার উপর। মানুষকে আনা ও তার মানসিক উৎকর্ষের পরিমাণ করার একমাত্র পদ্ধতি হিসেবে পুঁথিগত শিক্ষা পর্যাপ্ত না হ'লেও সবসময়ই বিদ্যাশিক্ষার একটি বিশিষ্ট গুরুত্ব সবদেশেই ছিল। শুধু ব্যবহারিক জগতের দিকে তাকিয়েই নয়, ধর্মের অতিলৌকিক জগতের সমর্থন পেলেও অক্ষর জ্ঞানলাভের শিক্ষার সুফল লাভ করা প্রাচীন কিংবা মধ্যযুগে সম্ভব হয়ে ওঠে নি। এর প্রধান কারণ দিল শাস্ত্রীয় বিধি নিষেধ। প্রাচীন ধর্ম শাস্ত্রবলতে শুদ্রদের শাস্ত্র অধ্যয়নের কোনো অধিকার দেওয়া হয় নি। আবার কাব্য, ব্যাকরণ, অলঙ্কার, ন্যায়শাস্ত্র সমস্ত লিখিত হত সংস্কৃত ভাষায়। এ ভাষা পঠন-পাঠন করতে পারত শুধুমাত্র ব্রাহ্মণ সম্ভ্রনেরাই। তাই পুঁথিভিত্তিক বিদ্যাশিক্ষা মুষ্টিমেয় মানুষের মধ্যে সীমাবদ্ধ হয়ে পড়েছিল। ধীরে ধীরে নানাবিধ পরিবর্তন কারণে শ্রীচৈতন্য বৈপ্লবিক সাম্যবাদী আন্দোলনের প্রভাবে ও জাতির অন্তর্নিহিত সূপ্ত আকাঙ্ক্ষা পূরণের তাগিদে এই শাস্ত্রীয় নিয়ম শিথিল হয়ে পড়ে এবং এ শিক্ষা সর্বসাধারণের বৃহৎ অঙ্কনে মুক্তি পায়।

প্রাচীন যুগে ও মধ্যযুগে শিক্ষার প্রধান উদ্দেশ্য সামাজিক সম্মান লাভ। “স্বদেশে পূজ্যত রাজা বিদ্যান সর্বত্র পূজ্যতে” এ হেন নীতিবাক্য জনগণকে শিক্ষালাভ উৎসাহিত করে তুলেছিল। হিন্দু শাসনকালে সীমিত সংখ্যক মানুষের মধ্যে ছড়িয়ে থাকা শিক্ষা পরবর্তী কালে সঙ্কবর্ণের মানুষের ভেতরেও ছড়িয়ে পড়তে লাগল। শুদ্রেও বিদ্যাশিক্ষা লাভে অধিকার স্বীকৃত হল এবং উচ্চবর্ণের পাশে বসে বিদ্যাভাসের সুযোগ পেল। বাংলায় মুসলমান শাসনের এটা একটা শুভদায়ক ফলশ্রুতি। মোগল আমলের অর্থাৎ সপ্তদশ ও অষ্টাদশ শতকের বিভিন্ন দলিল পত্র থেকে প্রমাণিত হয় যে ভূমি ও অর্থদানের বিনিময়ে এরা শিক্ষকদের নিযুক্ত করেছিলেন নিজেদের ও প্রতিবেশীর পুত্র ও কন্যার শিক্ষার জন্য। সম্পন্ন মুসলমানরা মৌলবী, মুনসীর মত বিদ্যান ব্যক্তিদের পৃষ্ঠপোষণা করতে থাকেন। কখনও বা তার হিন্দুগুরুমশাইদের কাছ থেকে সাহায্য গ্রহণ করেন। তবে একথা অস্বীকার করা যাবে না যে ইসলামীয় শিক্ষা মূলত ছিল ধর্মকেন্দ্রিক কিন্তু হিন্দুরা সমাজের পক্ষে উপযোগী একজন সুযোগ্য নাগরিক হয়ে উঠার উপরে বেশি গুরুত্ব দেন। তাজাড়া পাঠশালায় নানা প্রকার উপদেশ দানের কথা আমরা দ্বিজদুর্গারামের

‘শিশু জ্ঞান চরিত্র পুস্তিকা’ থেকে জানতে পারি। সেখানে অক্ষর শিক্ষার উপর বানান শিক্ষা তারপর অঙ্ক, কড়ির অঙ্ক, বিষয়ে শিক্ষক শিশুকে নানা উপদেশ দেন। জাতি ভেদের কঠোরতা থাকা সত্যেও শিশুর মনকে কেমন ভাবে প্রথম থেকে ভদ্র জীবনের প্রতি আগ্রহ ও মানবিকতাবোধের উজ্জীবিত করা যায়, বাংলা পাঠশালা গুলিতে তার যে চেষ্টা আমরা এই গ্রন্থে দেখি। মহামতি আকবরকেও দেখব নিজো অশিক্ষিত হ'লেও তিনি সার্বিক শিক্ষার গুরুত্বকে অনুধাবন করতে পেরেছিলেন।

হিন্দু বালকদের ‘হাতেখড়ি’ আর মুসলমান বালকদের ‘বিসমিল্লাহখানি’ অনুষ্ঠানের মাধ্যমে তাদের শিক্ষা আরম্ভ হত। দ্বিজবংশীদাস, জগজ্জীবন, মানিকরাম, যদুনাথ কিংবা কবিকঙ্কণের লেখারীতি থেকে জানা যায় যে তাদের বয়স এই সময় ৪ বা ৫ বছর থাকত। এই ঘরুয়া অনুষ্ঠানকে ধর্মীয় রূপ দেওয়ার চেষ্টা দেখা যায় হিন্দু গৃহে। হাতেখড়ি অনুষ্ঠান মূলত অনুষ্ঠিত হত বিদ্যার অধিষ্ঠাত্রী দেবী সরস্বতী পূজার দিন। ঐদিন হিন্দু বালকেরা লাল রেশম বস্ত্রে সজ্জিত হয়ে গায়ে চাদর জড়িয়ে পিরিতে বসে পুরহিতের সাহায্যে খড়ি দিয়ে মাটি অথবা ধাতুর পাত্রের পিছনে লিখত। এরপর ‘রামখড়ি’ দিয়ে চৌত্রিশ অক্ষর শেখবার কথা জানা যাচ্ছে লোচন দাসের ‘চৈতন্য মঙ্গল’ কাব্যে। যতদূর মনে হয় এই সময়ে হিন্দু ও মুসলমান আমলে এ ধরনের শিক্ষা প্রচলিত ছিল। মানিকরামের কাব্যে আমরা দেখি একটি শিশু বর্ণ পরিচয়ের মাধ্যমে ১০ থেকে ১২ দিনের মধ্যে লিখতে পারত। মাণিকরামের এই গ্রন্থ থেকেই ধূলোর উপর লিপি অভ্যাসের কথা জানতে পারি। এরই সমর্থন পাওয়া যায় দয়ারাম দাসের ‘সারদাচরিতে’ ‘ধূলাফুটার’ পালাতে। বর্ণ পরিচয় ও মুক্তক্ষর শেখানোর পালা শেষ হওয়ার পর ব্যাকরণ, সাহিত্য, অলঙ্কার, জ্যোতিষবিদ্যার জ্ঞান দেওয়া হতো। অবশ্যে এই শিক্ষা পদ্ধতি অনেকটা মছুর দিল। এরজন্য দায়ী ছিল গতানুগতিক রীতি ও শিক্ষকের আলস্য।

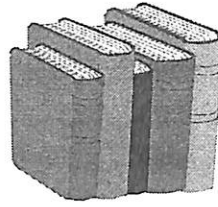
জয়ানন্দ, দ্বিজ মাধব, মানিকরাম প্রমুখ কবিরা তাদের কাব্যে বিলম্বিত শিক্ষার একটি ধারাবাহিক পরিচয় লিপিবদ্ধ করেছেন। লুইধরের মতে ‘ক, খ’, আ-কার, র-ফলার পর অঙ্ক আসে। বানান শিক্ষার কথা জানান যদুনাথ। দ্বিজরামদেবের অভয়ামঙ্গলে পাই ব্যাকরণে জ্ঞান দৃঢ় করার সংবাদ। সেই সময়ে তালপাতায় অক্ষর লিখবার রীতি ছিল। ব্যবহারিক অঙ্ক শিখতে হত সকল শ্রেণির ছাত্র কেই। গণনা শিখার

অন্য পাথরের টুকরো। কিংবা সামুদ্রিক শঙ্খ ব্যবহার করা হতো। আর মৌখিক ভাবে গণনা শিখতে সাহায্য করত বিভিন্ন শ্রেণির আর্থা।

প্রাচীন পত্রের সঙ্কলক শ্রীপঞ্জনন মণ্ডল একধরনের পাঠ কৌশলের - কথা উল্লেখ করেছেন যা অনেকটা আজকের 'সেমিনার' পদ্ধতির পূর্বরূপের আভাস দেয়। সেকালে প্রশ্ন-উত্তরের মাধ্যমে পাঠ অগ্রসর হত এক এর সঙ্গে যুক্ত ছিল বাজি বা তর্ক। বানানের পারঙ্গম হলে সকল ছাত্রকে পুঁথি লেখার পারদর্শী বলে গুরুশাই মনে করতেন। পাঠশালায় আরেকটি ব্যবহারিক জ্ঞানের শিক্ষা দেওয়া হতো, সেটি হলো পত্র লিখন। কুস্তকর্ণের রায়বাদ, অঙ্গদের রায়বাদ, ফুল্লরার

বারোমাস্যা, দাতাকর্ণ, প্রহ্লাদ চরিত্র, লক্ষণের শক্তিশেল ইত্যাদি সেই সময়ের প্রচলিত রচনা। সেই সময়ে শিশুপাঠ্য পুঁথির দিকে খ্যাতি অর্জন করেছিলেন দ্বিজদুর্গারাম, হরেকৃষ্ণ দাস; গোবিন্দরাম প্রমুখ পাঠশালার গুরুশাইরা, পাঠ্যপুঁথির মান তেমন উন্নত ছিলনা। পঞ্জনন মণ্ডলের প্রাচীনপত্রে দেখা যায় যে একটি বালককে সংসারের উপযোগী সমস্তরকমের জ্ঞান শিক্ষা দেওয়া হতো। ব্যবহারিক জীবনে সুখী, সম্পন্ন ও সার্থক হতে গেলে প্রয়োজনীয় জ্ঞান দিয়ে শ্রমজীবী মানুষদের কৌলিক বৃত্তিতে নিয়োজিত করার ব্যবস্থা করেছিলেন শিক্ষক সম্প্রদায়।

বর্তমান ভারতবর্ষ ও রাজনীতি

আব্রাহাম হসেন

চারিদিকে হাহাকার! দ্রব্যমূল্য বৃদ্ধি, বেকার সমস্যা, শ্রমিকদের উপর অত্যাচার, সাধারণ মানুষের উপর শোষণ। আর এমতাবস্তায় রাজনৈতিক দলেরা মেতেছে ক্ষমতা দখলের প্রতিযোগিতায়। আমাদের ভারতবর্ষ গণতান্ত্রিক দেশ তাই এরসঙ্গে জড়িত রয়েছে রাজনীতি নামক বিষয়টি। একটি যথার্থ গণতান্ত্রিক দেশের সার্বিক উন্নয়ন সম্ভব নির্বাচিত জনপ্রতিনিধি গণের মাধ্যমেই।

ভারতবর্ষে বইছে দূষিত রাজনৈতিক হাওয়া, চলছে চরমতম অপকর্মের বিনিময়ে ক্ষমতা দখলের কূটনৈতিক লড়াই। অন্তত একটা বিষয় আমাদের কাছে স্পষ্ট আমাদের দেশে ভোট প্রাক্কালে নেতা-মন্ত্রীদের সঙ্গে সাধারণ মানুষের সম্পর্ক গড়ে উঠে; আর ভোট পরবর্তীকালে নেতা-মন্ত্রীর সাধারণ মানুষের সঙ্গে যোগাযোগ ছিল করে। তারা নব যোগাযোগ স্থাপন করেন ভাড়াটে জল্পাতদের সঙ্গে আর অত্যাচারের যুপকার্ঠে বলি হচ্ছে 'লোক সাধারণ'। দলবিভাজন, সাম্প্রদায়িকতা ইত্যাদি সৃষ্টি করে, যাতে সাধারণ মানুষের মধ্যে যোগাযোগ স্থাপন না হয়, তারা ঐক্যবদ্ধ হতে না পারে। প্রতিবাদী সাধারণ মানুষ সংঘবদ্ধ হলে তাদের দমন করা হচ্ছে বন্দুক দিয়ে। জঙ্গল মহলে

আদিবাসীদের অভিযোগকে চরমভাবে অস্বীকার করা হচ্ছে। ভগুদেশ নেতার সাজিয়ে ভাষণ দিচ্ছেন, বিভিন্ন খাতে বরাদ্দ দেখাচ্ছেন; কিন্তু 'লোক সাধারণ' কী আদৌ উপকৃত হচ্ছে? সাধারণ মানুষের উন্নতি করতে গেলে সাধারণের সমান হতে হবে, সাধারণের কাছ কাছি আসতে হবে; আর নয়তো সেটা হবে লোক দেখানো 'লোকহিত'।

তবে এটাই কী নেতাজী, গান্ধিজী, অরবিন্দ, বিশ্বকবি রবীন্দ্রনাথ প্রমুখের কাঙ্ক্ষিত ভারতবর্ষ হওয়া উচিত? স্বাধীনতার ষাটদশক পরেও দেশের শাসনব্যবস্থা যেন অপরিবর্তিতই রয়ে গেছে। কেবলই পরিবর্তিত হয়েছে শাসক শ্রেণি। এখন শোষণ চালাচ্ছে সাদা চামতার ইংরেজদের পরিবর্তে জননেতা নামক পুঁজিবাদীদের শাসন।

দেশ কি এভাবেই চলবে; নাকি এই সঙ্কট থেকে মুক্তির কোনো পথ রয়েছে। তা হলে এসো আমরা নবশিক্ষায় শিক্ষিত নতুন যুব সমাজ এগিয়ে যাই, গড়ে তুলি এক শোষণ - পীড়ন হীন স্বপ্নের ভারতবর্ষ। আর ভারতবর্ষ যেহেতু গণতান্ত্রিক দেশ তাই এর উন্নতি সম্ভব পরিচ্ছন্ন রাজনীতির মাধ্যমেই। তবে নব দেশশ্রেণিক রা চলবে পরিচ্ছন্ন রাজনৈতিক অথবা অরাজনৈতিক পথ ধরে।

তুমি

শঙ্কর রায়

হ্যাঁ, হ্যাঁ তুমি তুমিই তো, তোমার জন্য প্রতিদিন —
সকালে ঘুম থেকে উঠে S.M.S.এ গুডমর্নিং
তারপর নিয়ম মাসিক কাজ সেরে তারাহুরো মিনিবাসে কলেজ,
তবে শুধু যাওয়া, ক্লাস অ্যাটেন ক'দিন করেছি,
ওদিকে তুমি বড়লোক বাবার আদুরে দুলালি,
বাসস্টপে ওয়েট করছো,
জাস্ট পাঁচ মিনিট লেট এই অপরাধ বোধ বুকে নিয়ে।
তোমার আর্টিফিসিয়াল রাগের মুখোমুখী, শোষমেস বুঝিয়ে
রাজি করিয়ে ঝাপিয়ে পড়া জন অরণ্যে,
তারপর প্রতিদিনের মতো যুঁজে নেওয়া নিভৃত কুঞ্জবন!
তুমি তো জানতে চাও নি
রোজ আমাকে রেস্টুরেন্টের বিল কিভাবে পেমেন্ট করতে হয়।
জানতে চাও নি গাড়ি ভাড়া, পার্ক, সিনেমার টিকিট
অথচ জানো আমি আর্নার নই, স্টুডেন্ট, তবে কেন ... ?
ক্লাস কোচিং কামাই করে তোমার সঙ্গে প্রতিনিয়ত, প্রত্যেকটা দিন,
জানতে চাও নি
বাবার পকেট কেটে, মার কাছে জুলুম করে কীভাবে আমার অর্থলাভ!
রাতে স্টাডি নোট মুখস্থনা করে মুঠো কোনে অন্তরঙ্গ দীর্ঘ আলাপ।
কিন্তু একবারও জানতে চাওনি - জানার চেষ্টাও করো নি,
তোমাকে টাইম দিতে গিয়ে,
কেরিয়ার জীবন সংগ্রামে আমি কতোটা ঠিক কতোটা পিছিয়ে পড়েছি।

আর তুমি!

সেই তুমি কিনা!

ফেস বুক খেঁটে এক সফওয়্যার ইঞ্জিনিয়ার খুঁজে নিয়ে হাওয়া।
আমি এক হাদারাম, তোমার সঙ্গে ব্যালেন্স রাখতে গিয়ে,
নিজেকে, নিজের বিবেককে অন্ধকারে নামিয়েছি।
হ্যাঁ, হ্যাঁ তুমি, তুমিই তো!
নিখুঁদ দুরত্ব রচনা করলে আমার জীবন নাট্যে দিগন্ত রেখা টেনে দিয়ে।
এইবার মনে হচ্ছে, একই একটু করে আবার হয়তো —
শিরদাঁড়া সোজা করতে পারবো।

বিপ্লব পাল

বহুদিন পরে ফিরে এলাম ঘরে
মনে হল কারা যেন আমায় তাকে।
দোয়েল, ফিঙে আর টুনটুনির কোমল সুর
আমায় বলে আর যাবে না তো?
ছোট্ট সেই শিমুল গাছটি বড্ড ডাল মেলেছে,
সুন্দর ফুল ফুটিয়েদে।
শিশির ভেজা ধরণী আমায় বলদে
কোথায় ছিলে, আর ছেড়ে যাবে না তো?
ছিলেম কোথায় কোন ঠাসা শহরে
চারি ধারে হন্থনি আর বাণ্ বাণি
কিন্তু ঘরে ফিরতে আবার সেই পুরণো স্মৃতি,
সেই পরিচিত - অপরিচিত কত মুখ
আমার হৃদয়কে চূর্ণ-বিচূর্ণ করে দিলে
আর বলল আমাদের ছেড়ে যাবে না তো?
পারলাম না আর তাদের ছেড়ে যেতে।। □

ভুল

সুজন সরকার

জীবনের মাঝে স্তম্ভিত শূণ্যতা তখনও ছিল
বুকের মাঝে হাতড়ে পাওয়া মন্ত্রণা মুঠো তখনও ছিল
হৃদয় খুঁড়লে জোগে ওঠা বেদনা তখনও ছিল,
বুক-ভরা যন্ত্রণা, শূণ্যতা তোমাকে যিরে আমার
নেশার মগ্নতা তখনও ছিল।

আজ তো বন্ধ শুধু কাঁচের গেলাসে,
বিরহের ছোঁয়া বাঁধা চোখে, জীবন খাতায়
জমা খরচের বেহিসাব, তখনও ছিল।
কাছে থেকেও দূরে ছিল আজও তো তাই
বেলা যায়, প্রেমের মাশুল দিতে দিতে
ভালোবাসা সে তো চিরকালই ঠিক
ভুল শুধু তুমি আর আমি। □

একটি গছের আত্মকথা

বিপুল রায়

আকাশে সূর্যকিরণে এখন প্রখর ত্বজ,
চারিদিকে একটা হতশ্রী ঝাপসা আলোয়,
পথে প্রান্তে নির্জন দুপুর;
ক্লান্ত হয়ে ফেরে।

তারই মাঝে আম গাছটি শুধু;
নির্বাক হয়ে দাঁড়িয়ে আছে;
তার কোলে আজ আমি একা।

রৌদ্রতপ্ত দুপুর

গাছের ডালে তার ফল নেই একটিও
ছোট-বড়োরা হরণ করে নিয়েছে সব।
জীর্ণ শাখা, পাংশুবর্ণ হয়ে
সেই গাছ দাঁড়িয়ে আছে আজ পথের পানে চেয়ে।

বসন্ত চলে গেছে তার

বর্ষা আসতে আরো ঢের বাকি;
ততোদিন হয়ত তাকে নীরব হয়ে থাকতে হবে,
ছোট ছেলে - মেয়েরা উদাসীন হয়ে ভুলেই গেছে
আম গাছটির কথা।

পাখিরাও বুঝি আজ মরা জোয়ারে গা ভাসিয়েছে
কণ্ঠে তাদের ফ্যাকাসে আওয়াজ,
তারা, পাশ দিয়ে চলে যায়
ডানা ওড়াবার শব্দ পেয়েও
আম গাছটি আজ নীরব। □

দুহিতা

প্রশান্ত রায়

চোখে নামে আমার বৃষ্টি
বুকে ওঠে ঝড়,
তোমরা তো আমারি ছিলে
আজ কত পর।
হাল ভাঙা তরী হয়ে
খুঁজে হেরি কূলতো।
আমি কি চোরাবালি
বহমান দিনতো।
জানি, জানি আমি,
সবই মুছে যায়।
শুধু রয়ে যায় মা-বাবার
ঋণ তো।
কেন, তোমরা তো আমারি ছিলে
আজ কত পরতো।
সেইদিন পিতার কূলে মোর জন্ম
আজ কত কৃতদাসী,
আমি ই সেই মেয়ে
কেন চির পরবাসী। □

কল্পনা

বিষ্ণু সাহা

আজ নিগূঢ় সন্ধ্যায় বসে
দূর তীরে কার ছবি যেন চোখে ভাসে
কে যেন একাকী ডাকিছে আমার
নীলাভ আকাশ মাঝে।
কে যেন একাকী বসিয়া রয়েছে
সুন্দর এই মাঝে।
অতল জলে খেলিছে মাছেরা
চিলেরা চলেছে আকাশে ভাসিয়া,
তপ্ত বালুকা ঝিকমিক করে,
কাশফুল সব মুদু হাসে।
আজ নিগূঢ় সন্ধ্যায় একাকী বসে মন
কার ছবি যেন আঁকে।
আজ হৃদয় আমার রয়েছে তাকিয়া
দূর নদী তীরে তার পানে
আজ নিগূঢ় সন্ধ্যায় একাকী বসে মন
কার ছবি যেন আঁকে। □

অপরিচিতা

জীবন রায়

বহু দিন ধরে বহুপথ সুরে তোমায় খুঁজেছি,
আমি ভেবেছি তোমাকে নিয়ে বহু রাত্রি ধরে।
তোমায় খুঁজিতে গিয়েছে সাহারায়, গিয়েদি হিমালয়,
গিয়েছে কন্যা কুমারীকায়।
শেষে খুঁজে পেয়েছি তোমাকে আমার হৃদয় মাঝার থেকে।
তোমার আগমন ধ্বনি শুনেছি আমি,
বসন্তের বসেছিলে তখন সবুজ কচি পাতার জালে
তুমি নেচে ছিলে সেদিন ময়ূরের সাথে
বর্ষার আগমনে।
তোমায় দেখেছি শরতের কাশবনে,
নীল আকাশে মেঘেদের সাথে।
তোমায় অনুভব করেছি আমি
শিশিরের স্বানে।। □

অতীতের ব্যথা

হাসিবুল ইসলাম

আজ এই আমার গড়ন্ত বেলায় ভাবদি আমি বসে,
জীবনের সেই অতীত বেলার সবকিছুই হারিয়েছি শেষে
সুকাশের সেই মরম বাণী আজও প্রাণে হয়নি হারা,
নজরুল যেন বার বার বলছে কাজ আজও হয়নি সারা।
অতীতের সেই সৌন্দর্য যেন আজও রয়েছে মনের মাঝে,
কোনো কিছুই হয়নি সারা জীবনের এই পড়ন্ত সাঁঝে।
তাই আজ কবির মতোই আমারও বলতে ইচ্ছে হচ্ছে
জীবনে আজও যাহা রয়েছে পিছে,
জানি হে, জানি তাও হয়নি মিছে।
আমার অনাগত আমার অনাহত,
তোমার বীণা তারে বাজিছে তারা,
জানি হে জানি তাও হয়নি হারা। □

সে তুমি

ভূমিকা রায়

কোনো এক অজানা সঙ্কেত দেখা হ'ল
আমাদের প্লাটফর্মে
অযাচিত যা থেকে গেল কিছুটা আরষ্ঠতায়
চূপচাপ বসেছিলাম পাশে।

আস্তে আস্তে কথা বলা শুরু হ'ল,
তার সাথে আমার মিল পেলাম খুঁজে।
কেন যেন মনে হল কতদিনের চেনা,
সরল মনে মিশেছিলাম
আলত করে যখন হাতে হাত
রেখেছিলাম।

চূপ করে ছিলাম, করতে পারিনি
কোনো প্রশ্ন।

একি ভালোবাসার পূর্বরাগ ছিল?
নাকি সাময়িক আবেগ? কিন্তু;
আমার মন বলে উঠল —
“এই তো ভালো বাসার রাজকুমার
যাকে খুঁজেছিলাম নীল সাগরের দেশে”
আমি আজ ধন্য রাজকুমারের
ভালোবাসা পেয়ে। □

গোপন রাখবো না

সৃজন মজুমদার

প্রথম পরিচয়ে রহস্যের মোড়ক খুলে যায়
ধীরে ধীরে কথা হল, ভাব হল ভালোবাসা
জন্ম নিল দুজনের মনে
মাঝে এল আরও অনেক তারা ফিরে গেল
যাওনি শুধু তুমি সাথেও আমিও।
নিরেট ভালোবাসার স্বাদ পেয়েছি দুজনে
পথ চলতে চলতে অনেক, গেয়েছি ‘এই পথ
যদি না শেষ না হয়।’

অনেক বলেছি আমি, তুমি আমার
সত্যি বিপ্রতীত আমি কি তোমার ছিলাম?
হয়তো বা ছিলাম। আমি নই আমার শরীর

তুমি বলেছিলে আমাকে নিয়ে হাজার বছর
ধরে পথ চললেও —

তুমি ক্লান্ত হবে না।

আমি সে দিন অবিশ্বাস করিনি।
নিজের পরিচয় আর গোপন রাখবো না
আমি ময়নাগুরির অনন্যা। □

কালো

শঙ্কর রায়

আমিও তো স্বপ্ন দেখেছিলাম
আমাকো তো মন ছিল,
আজ যেন আমি বড় শুকনো
মনের রং আজ কালো
জানো কালো রঙের তাৎপর্য?
সব রং শুবে হয় কালো।
আমারো সব মনের আবেগ
শুকিয়ে মতে গেছে
তাই আজ আমি বড়বেশী কঠিন-বাস্তব। □

অনুগল্প

সময়ের বেড়াজাল

নবনীতা রায়

অবনী বাবু, পরণে সাদা ধূতি পাঞ্জাবি, নির্ভেজাল মানুষটি অনেকদিন হ'ল অবসর নিয়েছেন শিক্ষকতা থেকে। সকাল ৭.৩০-৮.০০ টার একটি বাজারের থলি ওনাকে দেখা যায় বাজারে। রোজদিনের মত সেদিনও বাজার করে 'দৈনিক সংবাদ পত্র' নিয়ে বাড়ি ফিরলেন। বাড়ি ফিরেই দীর্ঘদিন থেকে অসুস্থ ভারসাম্য হীন স্ত্রীকে নিয়ে শুরু হয় তার দিন, তাকে ঔষুধ খাওয়ানো, খাবার খাওয়ানো, তার শিশুসুলভ আচরণ দেখে দেখেই সময় কেটে যায়। সেদিনও এভাবে দুপুরে খাওয়ার পর স্ত্রীকে ঘুম পাড়িয়ে নিজেও বিশ্রাম নিতে নিতেই হঠাৎ একটা আচেনা নম্বর থেকে ফোন এল। ফোনের অপর প্রান্ত থেকে মহিলা কণ্ঠস্বর বলে উঠল - মাষ্টার মশাই, ভালো আছেন? চিনতে পারছেন আমি 'বিদ্যা'।

আপনার ফোন নম্বরটা অনেকদিন ধরে খুঁজছিলাম। কালই নম্বরটা পেয়েছি। তারপর অনেক কথা হ'লো দুজনের মধ্যে। ফোন রেখেই অবনী বাবু হারিয়ে গেলেন পুরানো স্মৃতিতে। আজও মনে আছে এই সেই 'বিদ্যা', যাকে হাতে থড়ি দিয়েছিলাম আমি, কত আবৃত্তি, নাটক, কত কি শিখিয়েছি আজ সেই বিদ্যা একজন প্রতিষ্ঠিত শিক্ষিকা, ভাবলে গর্ব হয়। হঠাৎ পাশ থেকে অবনী বাবুর স্ত্রী চিৎকার উঠে বলল — “কি হলো আমাকে আমার বাড়িতে দিয়ে এসো, আমি বাড়ি যাব।” অবনী বাবু হঠাৎ সম্বিৎ ফিরে চেয়ে বললেন — হ্যাঁ, চল, আমারও তো যাবার সময় হয়ে এল।”

চিঠি-পত্র

শঙ্কর রায়

প্রিয়, 'রাজর্ষি'

ব্যাখিত চিঠিতে আমার কলমের ডগায় এসে পড়ল তোর কথা, তাই একরাশ স্বপ্ন নিয়ে শরতের প্রারম্ভে শিউলি সুবাসিত মধ্যলগ্নে লিখতে বসলাম বেদনা মেদুর পত্রখনি। আশা করি 'সমব্যর্থী' হয়ে পত্রখনি 'কল্পনা' করে পড়বি। সেই কবে থেকে তোর সঙ্গে আমার 'যোগাযোগ' নেই তাইনা, তাই আনন্দাশ্রু নয়নে তোকে জানাচ্ছি এবৎসরে আমরা 'নৌকাডুবি'র ঘাটে দুর্গাপূজোর মেলায় 'দুইবোন' মিলেই যাবো। শুনলাম 'গোরা'র সঙ্গে নাকি তোর মনমালিন্য হয়েছে, আর তাই ওর সঙ্গে নাকি তোর 'চোখের বালি'র মত সম্পর্ক তৈরী হয়েছে, তবুও তুই ওকে সঙ্গে নিয়ে আসবি। জানিস কালরাত্রে আমি 'ঘরে বাইরে' ছবিটি দেখে আর ঠিক থাকতে পারলাম না, আনন্দিত হলাম আমাকে দেওয়া 'শেষের কবিতা' গুলি পড়ে। আর তুই যে উপন্যাসটি লিখেছিস সেটা কি 'চার অধ্যায়ে' শেষ হয়েছে। নিতান্তই তুই আসতে নাপারলে বন্ধু 'চতুরঙ্গ'র মাধ্যমে জানাবি।

ইতি —

তোর স্নেহাশীষ
'মালঞ্চ'

অসমীয়া-বাংলা প্রবাদ প্রবচন পরিচয়

ঋণা ভৌমিক

প্রবাদ মানুষের বিভিন্ন অনুসন্ধানী অভিজ্ঞতার ফলশ্রুতি। মানুষের দৈনন্দিন জীবনের সঙ্গে প্রবাদ অঙ্গী-অঙ্গী ভাবে জড়িত। প্রবাদ সম্পর্কে বলা যায় যে, প্রবাদ বিদগ্ধ পণ্ডিতের চিন্তা-প্রসূত বাক্য নয়, সাধারণ মানুষের দীর্ঘদিন অভিজ্ঞতার থেকে আসা মৌখিক জনশ্রুতি। সমাজ জীবনে উপদেশ ও নীতি প্রচারই এর লক্ষ্য। রূপক ও বক্তোক্তির রং মেখে এর প্রকাশ।

প্রবাদ শুধুমাত্র ব্যক্তি এবং সমাজ জীবনের কর্তব্য নির্দেশ করে না, এটি সমাজে ঘটে থাকা বিশেষ কিছু কাজেরও সমালোচনা করে।

স্পেন দেশে প্রবাদ সম্পর্কে প্রচলন আছে, 'A proverb is a short sentence based on long experience' — কিন্তু প্রবাদের অবয়ব পরিবর্তন অসম্ভাব্য নয়।

লোক সাহিত্যের অন্তর্গত মৌখিক সাহিত্যের ভিতরে প্রবাদ অন্তর্ভুক্ত। মৌখিক সাহিত্য গড়ে উঠার জন্য প্রবাদের রূপ-রঙে তাই মৌখিক প্রভাবের ছাপ পাওয়া যায়। মৌখিক সাহিত্যভুক্ত বলে এর রচনাকারদের দেওয়া নাম এবং এর উৎপত্তির সময়সীমার হদিশ পাওয়া যায় না। প্রবাদের রচনাকারেরা পণ্ডিত, কবি বা সাহিত্যিক নাহলেও মুখ যোজনাতে দক্ষ ছিলেন। সেই অভিজ্ঞ বাক্য পটু ব্যক্তি বা তাঁদের জীবনের অভিজ্ঞতার ফসল ফলিয়ে প্রবাদ সৃষ্টি করেছেন। এই অভিজ্ঞতার সমর্থক বাক্য হিসেবে ইংরেজিতে বলা হয়েছে — 'A proverb is one man's wit and wisdom at many'.

ভারতীয় সাহিত্যে 'ঋকবেদ' - এ প্রথম প্রবাদ ব্যবহারের প্রচলন দেখতে পাওয়া যায়। কিন্তু পাশ্চাত্য পণ্ডিতদের মতে 'বাইবেল' - এ ব্যবহৃত হওয়া একটি প্রবাদই প্রাচীন সাহিত্যিক বা লিখিত প্রবাদ, কিন্তু 'ঋকবেদ' - এর নিদর্শন তা অপমানিত করেছে। প্রকৃতপক্ষে 'ঋকবেদ' - এর ব্যবহৃত হওয়া দুটি প্রবাদই পৃথিবীর সর্বপ্রাচীন লিখিত প্রবাদ।

এই প্রবাদগুলো হলো —

১। নবৈ স্ত্রেণনানি সখ্যানি সন্তি

সলো বৃকাণাং হৃদয়ান্যেতা

২। কো বাং শুযুত্রা বিধরের দেবরং

মর্যং ন যোষা কৃণুতে সধ্যস্থ আ।

— এই দুটি প্রবাদ সাহিত্যিক প্রবাদের প্রাচীনতম নিদর্শন বলে

স্বীকৃত হয়েছে।

অনেকগুলো সংস্কৃত বাক্যাংশ কয়েকটি ভারতীয় আঞ্চলিক ভাষাতে ঠাই করে নিয়েছে। যেমন —

'অহিংসা পরমো ধর্মঃ', 'শুভস্য শ্রীহ্রম', 'শিরো নাস্তি শিরো ব্যথা', 'শরীরং ব্যধি - মন্দিরম', 'স্ত্রী বুদ্ধিঃ প্রলয়ঙ্করী', 'বৃদ্ধ বেশ্যা তপস্বিনী', 'অল্পবিদ্যা ভয়ঙ্করী', 'নযথৌ ন তস্থৌ' ইত্যাদি।

এই ধরনের বহু সংস্কৃত উক্তি প্রবাদরূপে প্রয়োগ আজও হয়ে থাকে। কিন্তু এই উক্তিগুলোর দ্বারা কোনো উচ্চনৈতিক আদর্শ নয়, জীবনের চলে থাকা ভাবধারাগুলোর প্রকাশ মাত্রা পেয়েছে।

হাজার বছরের পুরানো 'বৌদ্ধগান ও দোহার' ভিতরেও কয়েকটি প্রবাদ পাওয়া গেছে —

১। 'আপনা মাঁসে হরিণা বৈরী' (ভুসুকু)

২। 'গুরু বোব সে সীসা কাল' (ভুসুকু)

৩। 'বরস্থন গোহালী কী সো দুঠট বলন্দে' (সরহ)

৪। 'হাড়ীত ভাত নাহি নিতি অবেসী' (তেস্তন)

৫। 'দুহিল দুধু কি বেণ্টে সামাঅ' (চেগুন)

রামায়ণ — মহাভারতকে কেন্দ্র করে গড়ে ওঠা প্রবাদগুলো আমাদের জীবনের সঙ্গে আজও ওতোপ্রতোভাবে জড়িত। রামায়ণকে কেন্দ্র করে রচিত হওয়া কতগুলো প্রবাদ দৈনন্দিন জীবনের বহু ক্ষেত্রে ব্যবহার হতে দেখা যায় —

'সেই রামও নেই, সেই রাজ্যও আর নেই', 'রাম রাজ্য', 'ঘরের শত্রু বিভীষণ', 'কুঁজী মছরা' ইত্যাদি।

লোক সাহিত্যের অনেকগুলো বিষয়ের তুলনায় প্রবাদ এক দেশের থেকে ভিন্ন দেশে কিংবা এক জায়গায় থেকে অন্য জায়গায় সহজেই প্রবেশ করতে পারে - কারণ এর আবার সংক্ষিপ্ত এবং এর মধ্যে দিয়ে দেশ কাল নিরপেক্ষ শাস্ত মানব জীবনের বাস্তব তত্ত্বই ব্যক্ত হয়।

অসমীয়া এবং বাংলা ভাষায় এইরূপ বহুধরনের প্রবাদের মিল দেখা যায় —

১। অর্থই অনর্থের মূল (বাংলা)

অর্থই অনর্থৰ মূল (অসমীয়া)

২। তিলক থাকলেই বৈষ্ণব হয় না (বাংলা)

তিলক থাকিলেই বৈষ্ণৱ নহয় (অসমীয়া)

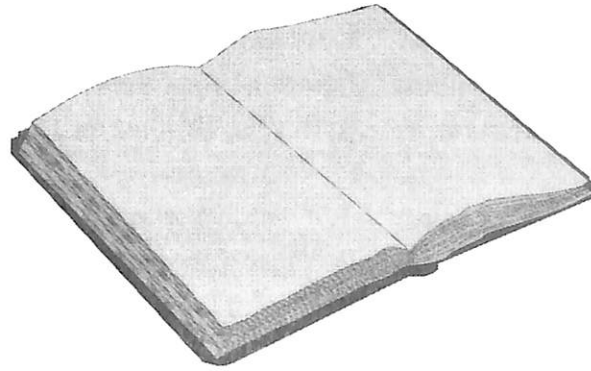
৩। অতি লোভে তি নষ্ট (বাংলা)

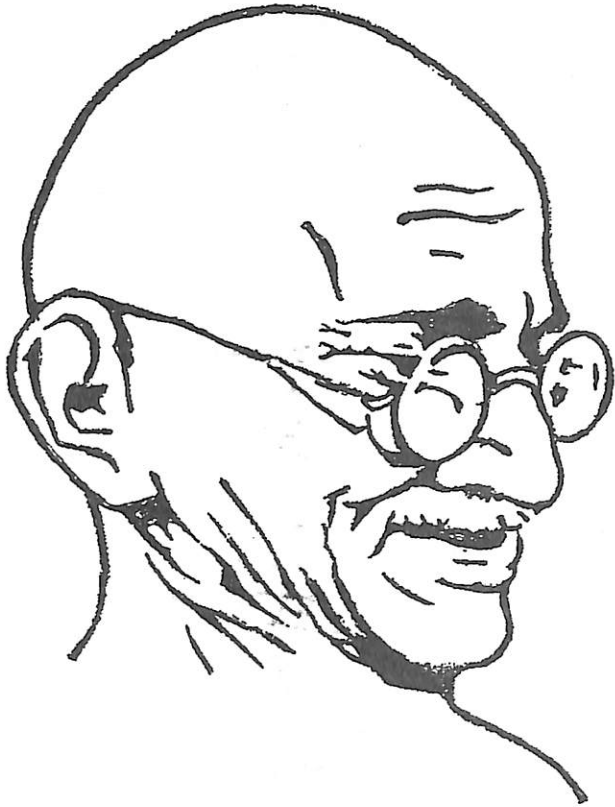

- অতি লাভলৈ চালে মূল হেৰায় (অসমীয়া)
- ৪। কথাতে কথা বাড়ে (বাংলা)
কথাত কতা বাঢ়ে (অসমীয়া)
- ৫। যেমন কুকুর তেমন মুগুর (বাংলা)
যেনে কুকুৰ তেনে টাহোন (অসমীয়া)
- ৬। জোর যার মুলুক তার (বাংলা)
জোর যাব মুলুক তাৰ (অসমীয়া)
- ৭। মাছের তেলে মাছ ভাজা (বাংলা)
মাছৰ তেলেৰে মাছ ভজা (অসমীয়া)
- ৮। দশের লাঠি একের বোঝা (বাংলা)
দহৰ লাখুটি একৰ বোজা (অসমীয়া)
- ৯। শত্রুকো পিড়ি দেবে (বাংলা)
শত্ৰুকো পীৰা দিবা (অসমীয়া)
- ১০। আঘের হাল যে দিকে যায়
পিছের হাল ও সে দিকে যায়। (বাংলা)
আগৰ হাল যি ফালে যায়
পিছৰ হাল ও সেই ফালে যায় (অসমীয়া)
- ১১। রাখে হরি মারে কে (বাংলা)
ৰাখে হৰি মাৰে কোনে (অসমীয়া)
- ১২। বোবার শত্রু নেই (বাংলা)
বোবার শত্ৰু নাই (অসমীয়া)

- ১৩। শত্ৰুৰ মুখে ছাই পৰুক (বাংলা)
শত্ৰুৰ মুখত চাই দিয়া (অসমীয়া)
- ১৪। দিনে কাজ রাতে বিশ্রাম (বাংলা)
দিনত কাম ৰাতি বিশ্রাম (অসমীয়া)
- ১৫। যেখানে ধর্ম সেখানে জয় (বাংলা)
য'তে ধৰ্ম ত'তে জয়। (অসমীয়া)

এব বাইরেও আরও অনেক প্রবাদ আছে যেগুলো অসমীয়া এবং বাংলা সাহিত্যকে সমৃদ্ধ করেছে, এবং অভিন্ন করে রেখেছে। যেমন — অগস্ত্য যাত্রা, ‘অরণ্যে রাদন’ ইত্যাদি। যদিও অসমীয়া, বাংলা ভাষা দুটি ভিন্ন তবুও এই দুইয়ের আভ্যন্তরিন স্বাদ একই। এর তেতর কোনো গস্তীর অর্থ নয় বরং সহজ সরল মানুষের দৈনন্দিন অভিজ্ঞতার চিত্তার প্রকাশ বর্তমান। প্রবাদ যে ভাষায় রূপ নিক না কেন এর ভিতরে মানুষের সহজ সরল অভিজ্ঞতাই টাই ধরা পড়েছে। প্রবাদ সম্পর্কে জার্মান দেশে প্রচলিত আছে, “As the country so the proverb”। এবং স্কটল্যান্ডে প্রচলিত আছে “As the people so the proverb”। সুতরাং এক কথায় বলা যেনেত পারে — একটি দেশের পারিপার্শ্বিকতা, প্রাণী, সম্পদ, উৎপাদন ব্যবস্থা ও জাতির জীবনের ওপরে নির্ভর করে প্রবাদের জন্ম এবং বিস্তার। প্রবাদ কোনো একটি নির্দিষ্ট ভাষার মধ্যে সীমাবদ্ধ থাকে না। এর বিস্তৃতির পরিধি অসীম - অ সর্বজনযোগ্য ও স্বীকৃত। □

महत्मा गाँधी के शैक्षिक विचार

देवश्री सिन्हा

करना है। उनके विचार में सभी प्रकार के ज्ञान का साध्य चरित्र का निर्माण करना होना चाहिए।

(ख) सांस्कृतिक विकास : गाँधीजी ने शिक्षा तथा संस्कृति का अटूट सम्बन्ध स्वीकार किया है। उन्होंने कहा, संस्कृति शिक्षा की नींव है, प्रारम्भिक वस्तु है। इसे तुम्हें आचरण के छोटे से छोटे व्यवहार में व्यक्त करना चाहिए।

(ग) व्यावसायिक उन्नति : व्यक्ति जीवन की मौलिक आवश्यकताओं की पूर्ति धनोपार्जन के द्वारा ही कर सकता है। इस दृष्टि से शिक्षा का उद्देश्य व्यक्ति को व्यक्तसाय में कुशल बनाना है। महात्मा गाँधी ने कहा है, 'वास्तविक शिक्षा लड़के-लड़कियों के लिए बेकारी के विरुद्ध एक प्रकार की सुरक्षा है'।

(घ) समरूप विकास : गाँधीजी के विचार में शिक्षा का उद्देश्य व्यक्ति के व्यक्तित्व का समरूप विकास करना है। गाँधी के अनुसार शरीर, बुद्धि तथा आत्मा, सभी तीनों का सम्मिश्रण पूर्ण मानव के निर्माण के लिए आवश्यक है तथा ये तीनों शिक्षा की व्यवस्था की रचना करते हैं। इसप्रकार गांधी जी ने व्यक्तित्व के समरूप विकास के लिए शारीरिक, मानसिक तथा आत्मिक-तीनों ही प्रकार के विकाश को आवश्यक बताया है।

गाँधीजी ने शिक्षा के वैयक्तिक तथा सामाजिक दोनों उद्देश्यों में समन्वय लाने का प्रयास किया है। उन्होंने कहा है, मैं वैयक्तिक स्वतंत्रता को महत्व प्रदान करता हूँ। परन्तु आपको यह भी नहीं भूल जाना चाहिए कि मनुष्य एक सामाजिक प्राणी है।

3। पाठ्यक्रम :

गाँधीजी ने बालक के अन्तर्निहित शक्ति के विकास पर जोर दिया है। उनके विचार से पाठ्यक्रम ऐसा होना चाहिए जो बालक की क्षमताओं का विकास कर सके। अतः पाठ्यक्रम का निर्माण निम्नलिखित सिद्धान्तों पर किया जाना चाहिए -

(क) क्रिया प्रधान पाठ्यक्रम :

क्रियाशीलता बालक का स्वाभाविक गुण है। अतः पाठ्यक्रम में बालक के आवश्यकताओं को दृष्टि में रखकर मूर्त सामग्री में कार्य

महत्मा गाँधी का जन्म 1868 ई. में पोरबन्दर में हुआ था। 1919 ई. से 1947 ई. तक वह भारतीय राजनीति के कर्णधार बने रहे। उनके नेतृत्व में ही सन् 1947 ई. को भारत स्वतन्त्र हुआ। उनके द्वारा बनाया गया शिक्षा योजना 'बेसिक शिक्षा' के नाम से प्रसिद्ध है। गाँधीजी के शैक्षिक विचार को हम निम्न प्रकार से देख सकते हैं -

1। शिक्षा का अर्थ : गाँधीजी देश के विकास के लिए शिक्षा को अनिवार्य मानते थे। वे प्रत्येक भारतवासी को शिक्षित बनाना चाहते थे। गाँधीजी के एक लेख में लिखा है कि शिक्षा से मेरा अभिप्राय बालक तथा मनुष्य के शरीर, मन तथा आत्मा में अन्तर्निहित क्षमताओं का सर्वोत्तमोत्खी प्रकाशन है। इस व्याख्या से स्पष्ट होता है कि वे शिक्षा को मनुष्य के अन्दर छिपी हुई शक्तियों का प्रकाशन बताया है। गाँधीजी का अन्तर्निहित शक्तियों से अभिप्राय शारीरिक, मानसिक तथा आत्मिक शक्तियों है। शिक्षा का कार्य बालक तथा व्यक्ति की शक्तियों का विकास करना है।

2। शिक्षा के उद्देश्य : गाँधीजी शिक्षा को मानव जीवन के सभी पक्षों से सम्बन्धित किया है। अतः उन्होंने शिक्षा के अनेक उद्देश्य बताये हैं -

(क) नैतिक शिक्षा : गाँधीजी ने व्यक्ति की सर्वोत्तमोत्खी विकास की प्रक्रिया में चरित्र के विकास के लिए मनुष्य में अनेक सदगुणों का होना आवश्यक बताया है। गाँधीजी के अनुसार, शिक्षा का उद्देश्य उन सभी सदगुणों को विकसित कर व्यक्ति का नैतिक विकास

करने का अवसर प्रदान करना चाहिए। गाँधीजी पाठ्यक्रम को केवल पुस्तकीय संग्राहलय बनाये जाने का विरोध किया। उन्होंने इसी कारण क्रिया प्रधान पाठ्यक्रम की योजना बनायी थी।

(ख) पाठ्यक्रम बालक के भैतिक तथा सामाजिक वातावरण के अनुकूल हो : पाठ्यक्रम बालक के भैतिक तथा सामाजिक वातावरण के अनुकूल होना चाहिए। उसमें उन्हीं विषयों का समावेश किया जाना चाहिए जो भौतिक तथा सामाजिक आवश्यकताओं की पूर्ति करें।

(ग) पाठ्यक्रम एक बुनियादी शिल्प पर केन्द्रित हो : गाँधीजी ने पाठ्यक्रम को एक बुनियादी शिल्प पर केन्द्रित होने पर बल दिया है। उन्होंने कहा है कि कृषि, कताई, बुनाई, गत्ते का काम, लकड़ी का काम तथा धातु का काम आदि में से कोई एक विषय बेसिक क्राफ्ट हो सकता है।

गाँधीजी ने अपने क्रिया - प्रधान पाठ्यक्रम में बेसिक क्राफ्ट, मातृभाषा, गणित, सामान्य विज्ञान, ड्राइंग तथा संगीत आदि विषयों समावेश किया है।

(घ) शिक्षण पद्धति : गाँधीजी का विचार है कि बालक को शिक्षा प्राकृतिक टंग से दी जानी चाहिए। सबसे पहली उसे पढ़ना फिर लिखना सिखाना चाहिए। बालक को वर्णमाला के उत्तर लिखने से पूर्व

ड्राइंग सिखा देना चाहिए। इस सम्बन्ध में गाँधीजी ने लिखा है, 'मेरा विश्वास है कि मस्तिष्क की सच्ची शिक्षा केवल शारीरिक अंगो - हाथ, आँख, कान के उचित अभ्यास तथा प्रशिक्षण से प्राप्त की जा सकती है'।

गाँधीजी ने शिक्षण विधि में करके सीखने, अनुभव द्वारा सीखने और सीखने की प्रक्रिया में समन्वय आदि सिद्धान्तों को अपनाये जाने के लिए बल दिया है।

गाँधीजी ने अपनी शिक्षण प्रणाली में क्रिया द्वारा सीखने (Learning by doing) पर अधिक बल दिया है। उनके विचार में शारीरिक अंगो के समुचित प्रशिक्षण से मानव मस्तिष्क को भली प्रकार से विकसित किया जा सकता है। यही कारण है की उन्होंने शिक्षा का शिल्प केन्द्रित बनाया है। हस्तकौशल के माध्यम से बालक क्रियाशील रहता है। उसे आत्म-अभिव्यक्ति का अवसर मिलता है। क्रियाशीलता से प्राप्त अनुभव उसका स्वानुभाव होता है।

गाँधीजी ने ज्ञान के एकीकरण पर बल दिया है। विभिन्न विषयों को जोड़कर मानव जीवन से सम्बन्धित किया जाना चाहिए। हस्तशिल्प के माध्यम से विभिन्न विषयों को पढ़ाकर ज्ञान तथा मानव जीवन के बीच सम्बन्ध स्थापित किया जा सकता है।

रवीन्द्रनाथ टैगोर के शिक्षा सम्बन्धी सिद्धान्त, उद्देश्य, पाठ्यक्रम तथा पद्धति

सूरज कोइरी

रवीन्द्रनाथ टैगोर का जन्म 1861 ई. में एक सुशिक्षित परिवार में हुआ था। 1901 ई. में टैगोर ने बोलपुर में शान्तिनिकेतन की स्थापना की। यह विद्यालय आगे चलकर अन्तराष्ट्रीय विद्यालय के रूप में विकसित हो गया जिसे विश्वभारती के नाम से जाना जाता है। टैगोर ने भारत के अतित को पुनर्जीवित करने का प्रयास किया। वह महान दार्शनिक थे।

टैगोर के शैक्षिक सिद्धान्त :

(क) शिक्षा को व्याख्या : टैगोर ने शिक्षा को एक गतिशील सत्य बताया। यह सत्य मानव जीवन के साथ निरन्तर क्रिया और प्रतिक्रिया करना चाहता है।

टैगोर के विचार में शिक्षा आदान प्रदान की प्रक्रिया है। 'शिक्षा' का वास्तविक अर्थ केवल प्राप्त करना ही नहीं है, अर्पितु मस्तिष्क में ऐसी क्षमता उत्पन्न करना है कि वह बाहर अर्जित की गई सामग्री को उपेक्षा उससे कहीं अधिक गुणात्मक दृष्टि से उपयोगी सामग्री प्रदान

कर सके। इस दृष्टि से शिक्षा का कार्य बालक के मस्तिष्क का स्वाभाविक रूप से विकास करना है। यह विकास तभी सम्भव है जबकि बालक के मस्तिष्क को क्रियाशील रखने के लिए उचित अवस्था प्राप्त हो।

2। शिक्षा का उद्देश्य : टैगोर के अनुसार शिक्षा के उद्देश्य निम्नलिखित प्रकार से हैं -

(क) व्यक्तित्व का सर्वांगीण विकास : टैगोर के अनुसार शिक्षा का उद्देश्य के व्यक्तित्व का सर्वांगीण विकास करना है। जीवन की पूर्णता के अन्तर्गत बौद्धिक, सामाजिक, आर्थिक, आध्यात्मिक सभी प्रकार की उन्नति आ जाती है। उनके अनुसार जीवन की पूर्णता ही शिक्षा का उद्देश्य है और वह तभी सम्भव है जब सही अवसर प्राप्त हो।

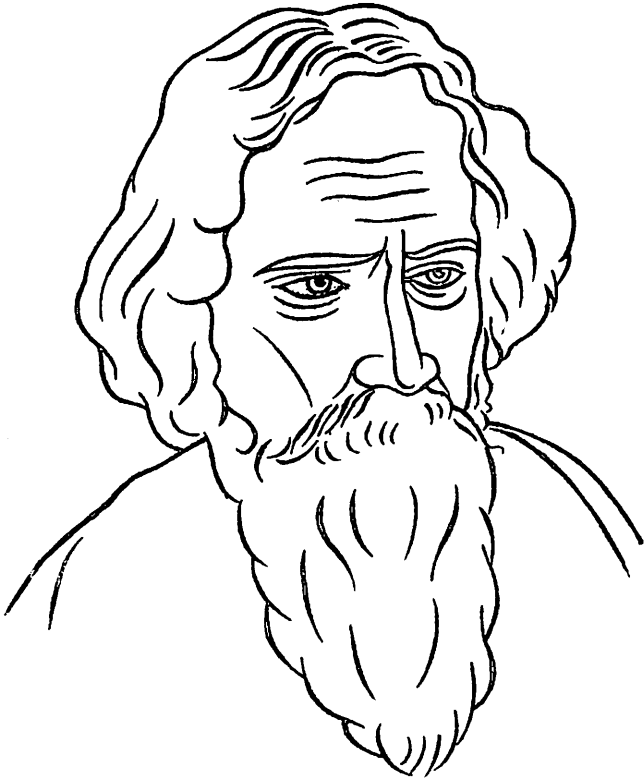
(ख) मानव मस्तिष्क को स्वतन्त्रता प्रदान करना : टैगोर के विचार में बच्चे की प्रकृति स्वतन्त्र होती है अतः उसे कृत्रिम वानावरण में रखकर पुस्तकीय शिक्षा प्रदान करना अनुचित है। उसके मस्तिष्क को स्वतन्त्र रखकर ही उसकी बौद्धिक शक्तियों का विकास किया जा सकता है।

(ग) नैतिक तथा आध्यात्मिक विकास करना : टैगोर जीवन के शाश्वत मूल्यों पर विश्वास करते थे। उनके 'शिक्षा समस्या' नामक लेख से स्पष्ट होता है कि वह व्यक्ति का नैतिक तथा आध्यात्मिक विकास करना चाहते थे। उन्होंने इसके लिए सरल जीवन व्यतित करने के लिए कहा है, क्योंकि सरल जीवन में नैतिक शक्ति होती है।

(घ) अन्तराष्ट्रीय दृष्टिकोण का विकास : टैगोर के अनुसार शिक्षा का एक उद्देश्य बालकों में अन्तराष्ट्रीय दृष्टिकोण का विकास करना है। टैगोर संकीर्ण राष्ट्रीयता पर विश्वास नहीं करते थे। टैगोर पूर्व तथा पश्चिम में सम्बन्ध स्थापित करने का प्रयत्न किया है।

3। पाठ्यक्रम : टैगोर ने पाठ्यक्रम को व्यापक बनाने का सुझाव दिया। चूँकि वह व्यक्ति के सर्वोत्तमोन्मुखी विकास के इच्छुक थे, अतः उन्होंने पाठ्यक्रम में उससे सम्बन्धित सभी क्रियाओं का समावेश किया जाना अति आवश्यक समझा। उनकी पाठ्यक्रम सम्बन्धी व्यापकता निम्नलिखित विवरण से स्पष्ट हो जायेगी -

(क) पाठ्यक्रम में शारीरिक विकास को महत्वपूर्ण स्थान : टैगोर स्वस्थ शरीर का निर्माण करना शिक्षा का प्रमुख उद्देश्य मानते थे। उन्होंने पाठ्यक्रम में शारीरिक विकास के लिए शारीरिक शिक्षा को

अत्यन्त आवश्यक बताया है। शरीर के प्रशिक्षण के लिए हस्तकार्य को पाठ्यक्रम में महत्वपूर्ण स्थान प्रदान किया है।

(ख) औद्योगिक प्रशिक्षण पर बल : टैगोर ने व्यक्ति के जीवन के आर्थिक पक्ष को विशेष महत्वपूर्ण समझा। अतः उन्होंने पाठ्यक्रम में औद्योगिक प्रशिक्षण के लिए उन सभी विषयों का समावेश करने पर बल दिया है जो कि व्यक्ति के आर्थिक जीवन के लिए आवश्यक है। टैगोर के विचार में, 'भारत के विद्यालय न केवल बौद्धिक जीवन के केन्द्र हों अपितु आर्थिक जीवन के भी केन्द्र हों'।

(ग) सांस्कृतिक विषयों को महत्वपूर्ण स्थान : टैगोर बालक की सृजनात्मकता शाक्ति का विकास करना चाहते थे। अतः उन्होंने पाठ्यक्रम में सांस्कृतिक विषयों को महत्वपूर्ण स्थान प्रदान किया है। इन्होंने संगीत, नृत्य, चित्रकला आदि को आत्म-प्रकाशन का महत्वपूर्ण साधन बताया है।

4। शिक्षण विधि :

टैगोर ने पुस्तक को रटाकर, शिक्षा प्रदान करने को अनुचित बताया है। उन्होंने कहा कि बालक की व्याक्तिगत भिन्नताओं को ध्यान

में रखकर ही शिक्षा प्रदान की जानी चाहिए।

टैगोर शब्दों के भाषा के साथ साथ क्रियाशीलता को भी अत्यन्त महत्वपूर्ण मानते थे। उन्होंने मस्तिष्क को क्रियाशील रखने पर विशेष बल दिया है। शिक्षक तथा बालक दोनों को रेखाओं तथा रंगों, ध्वनियों तथा गतियों की भाषा का प्रयोग करना चाहिए। शिक्षा के दो पक्ष होते हैं, प्रथम ज्ञान दूसरा क्रिया, टैगोर ने दोनों पक्षों को विशेष मानते हुए बालक को हस्तकार्य में प्रशिक्षित किये जाने पर बल दिया है।

टैगोर ने भ्रमण को शिक्षा का एक महत्वपूर्ण साधन बताया है क्योंकि उससे प्रत्यक्ष ज्ञान प्राप्त होता है और वह स्थायी बना रहता है। अतः टैगोर ने अनेक अनेक विषयों जैसे - इतिहास, भूगोल आदि का शिक्षण भ्रमण के माध्यम करने पर बल दिया है।

5। अनुशासन : बालकों को अनुशासन में रखने के लिए टैगोर दण्ड व्यवस्था के विरोधी थे, वे बालकों को शारीरिक दण्ड देने के विरुद्ध थे। टैगोर का कथन था - चाहे राष्ट्रतन्त्र हो या शिक्षातन्त्र, कठोर शासन नीति शासक वर्ग की अकर्मण्यता का प्रमाण है।

चुटकुले

बनश्री दे

- 1। एक बार एक डाक्टर ने रोगी से पुछा : तुम्हे सबसे ज्यादा कष्ट कब होता है?
इस पर रोगी ने उत्तर दिया, जी, जब आपका विल देना पड़ता है।
- 2। एक लड़के ने अपने कँजूस पिता से कहा : आज मैं बस के पीछे भागता गया और 5 रुपये बच गए।
इस पर पिता ने कहा : आखिर रहे न बेवकूफ।
टैक्सी के पीछे भागते तो 25 रुपये बच जाते।
- 3। एक औरत अपने चार-पाँच साल के बच्चे के साथ बस में चढ़ने की कोशिश कर रही थी।
यह देखकर एक महाशय ने कहा : आप इस बस पर चढ़ने की कोशिश मत करे। यह भीड़ में बच्चा पीस जाएगा।
औरत ने जबाब दिया : आप इसकी चिन्ता न करे, बच्चे को दाँत से काटने की आदत है।

कोई नहीं पराया

अंजू कुमारी

जन्म से शुरुआत करो जीवन का
 बड़ा होकर सीशूँ क्या मानव - प्रेम का
 पहनाओ दुनिया को मानवप्रेम की माला,
 जहाँ कोई नहीं पराया, घर हो मेरी सारी दुनिया।
 जहाँ पुजा हो हर बड़े जनो की
 सीखे अमरवाणी अहिंसा महात्मा की
 न ही माइ अपराध जनम दुहिता की
 जहाँ कोई नही पराया, घर हो मेरी सारी दुनिया
 धरती करे सृष्टि मात्र और दुनिया की
 करती है यतन हर पल दनियाकी
 पुत्र हो या पुत्री - है संतान अपने
 जहाँ कोई पराया, घर हो मेरी सारी दुनिया
 जीओ और जीने दी सभी दलितो को
 फल-फूलों से भरो हर वन उपवन को
 उपलब्ध हो मानवप्रेम और आराध्य मनष्य को
 जहाँ कोई पराया नही, घर ही मेरी सारी दुनिया।
 मिट्टी में मानव और जल में मछली
 उज्ज्वल हो तारे नील गगन में
 वेजुवान जानवर भी जानते एकता की बातें
 जहाँ कीई नही पराया, घर हो मेरी सारी दुनिया
 निकलता है सूरज जगमगाता हुया युग-युगान्तर से
 रात के अंधेरे को दूर हटा कर बिखेरता है
 आशा की किरण पूरी दुनिया में बराबर
 जहाँ कोई नही पराया, घर हो मेरी सारी दुनिया।
 हिंदू-मुसलिम और सिख-ईसाई
 रहें हर इंसान बनकर भाई-भाई
 हटाओ जात-पात और ऊँच-नीच का भाव
 जहाँ कोई नही पराया, घर हो मेरी सारी दुनिया ॥

जिन्दगी

बनश्री दे

जिन्दगी के हर मोड़ पर कसौटियाँ कई मिलती है,
 गम और खुशी के फूल कई खिलते है।
 दुखों के इस भँवर से बाहर निकलना होगा,
 जिन्दगी अगर एक जंग है तो जीत चलना होगा।
 खुशियाँ उन्ही को मिलती है, जो पाने की हुनर जानते है,
 जिन्दगी के हर कदम पर आगे बढ़ने का हुनर जानते है।
 अगे अगर बढ़ना हे, तो संघर्षशील बनना होगा,
 जिन्दगी के दौर में हर दुख से लड़ना होगा।
 खुशियों की चाहत मे हर किसी से प्यार चाहा,
 मुसीबत के दौर में हर किसी का साथ चाहा।
 पर दोस्त कौन होता है, उनका सब पता चलता है,
 जव मुश्किलों के दौर मे हर साथी दुर चलता है।
 मगर जिन्दगी के मोड़ पर एक बात तय किया है,
 अब जो भी हो जिन्दगी में यह शापथ मैने लिया है।
 दुखी के भँवर जो भी हो उसे तय करते जाना है,
 जिन्दगी के हर मोड़ पर अब आगे बढ़ते जाना है।

बंदिश

देबश्री सिन्हा

बंदिशों से भरी हमारी दुनिया
 बंदिशें हैं बाहर बंदिशें है अन्तर्मन में
 दुनिया की बनाई बंदिशें ने जकड़ा है हमें
 बंदिशों से टकराकर टुट रहे है अरमान हमारे
 बंदिशों के काँटे चुभ रही है सीने में
 खुन के आँसु बह रही है आँखों से।
 कोई छुड़ाओ हमें इन बंदिशों से
 दम घुटती है हरपल यहाँ।
 बंदिशों में नहीं, जीना है खुले गगन में
 अरमान थे खुले गगन में लेते थोड़ी श्वास
 पुरा करते दिल की थोड़ी सी ख्वाव
 और जी लेते थोड़ी आजादी की जिन्दगी ॥

सुखः दुख का ज्ञान

अंजू कुमारी

संसार में दुःख की अग्नि धधकती है
स्वच्छ कर्मों की भट्टी दहकती है
क्रन्दन से धरती थर्राती है
प्रसन्ना स्वाहा हो जाता है
चारों और तृष्णा का साम्राज्य है
रूप के लिए ईश्वर भी त्याज्य है
गोधन गजधन और सफल धन खान
जब आवे संतोष धन सब धन धुलि समान ॥

संसार में सुखी मनुष्य बहुत कम है जबकि दुःखी मनुष्य ही अधिक हैं। सभी सुखी मनुष्य बाहर से सुखी प्रतीत होते हैं परंतु वह सचमुच में क्या सुखी होते हैं? इनके सुख के पीछे कोई न कोई दुख छुपा होता है। जिन्हें गरीबी ने घेर रखा है जो अभावों की मार से प्रताड़ित है, जो पारिवारिक कलह से क्षुब्ध है या अन्य किसी प्रकार की वेदना – दुःख के त्रास से त्रस्त है, उनकी मानसिक व्यथा का कहना ही क्या? अधिकांश दुखी मनुष्य अपने दुख के कारण को बाहर खोजते हैं। परंतु वे दुःख के सही कारण को भुल जाते हैं। और इस कारण वे प्रसन्न रहना

भी भुल जाते हैं। जब तक व्यक्ति के भीतर संतोष की भावना जागृत नहीं होती तब तक वह अपनी आकांक्षाओं की पूर्ति करने में लगा रहता है। और इस रास्ते पर चल्ते-चलते अगर कोई गलत कदम भी उठाना पड़े तो वह घबराता नहीं है क्योंकि उसका लक्ष्य एक ही रहता है कि मेरी इच्छाएँ पूरी हों। कदाचित् सोने-चाँदी की असंख्य पर्वत हो जाए फिर भी मनुष्य की जरा भी संतोष नहीं होता क्योंकि इच्छाएँ आकाश के समान अनंत हैं।

जब तक मनुष्य को अंदर संतोष की भावना जागृत नहीं होती तब तक इस बीमारी का इलाज संभव नहीं है। एक बार जब व्यक्ति के अंदर संतोष की भावना जागृत हो जाती है तो व्यक्ति इस अमृत का पान कर लेता है और जीवन सुखमय और आनंदमय हो जाता है।

किसी दार्शनिक ने ठीक ही कहा है कि सबसे ज्यादा सुखी व्यक्ति वही है जिसकी आवश्यकताएँ कम हैं। अपेक्षा है कि हम अपनी इच्छाओं का अल्पीकरण करें। भौतिक वस्तुओं की पीछे न भागकर आंतरिक सुख की तलाश करें। लोभ की प्रवृत्ति को त्याग दें, संतोष बने ताकि, हम एक आनंदमय जीवन जी सकें।

चुटकुले

सूरज कोइरी

- 11 पिता : बेटे बड़े होकर क्या बनोगे?
पुत्र : पायलट बनूँगा
पिता : पायलट ही क्यों?
पुत्र : क्योंकि मेरी क्लास टीचर कहती है कि तु धरती का बोझ है।
- 21 अध्यापिका : राहुल, तुम्हारी हाजरी बहुत कम है,
तुम परीक्षा में नहीं बैठ सकते।
राहुल : कोई बात नहीं मेडम,
मैं परीक्षा खड़े होकर ही दे दूँगा।

हिन्दी साहित्य के सशक्त एवं निर्भीक संत कवि कबीर दास

देवश्री सिन्हा

हिन्दी साहित्य के इतिहास में भक्तिकाव्य के ज्ञानमार्गी शाखा के संत कवियों ने ईश्वर को पाने के लिए ज्ञान की आवश्यकता पर बल दिया। यह ज्ञान शास्त्रीय ज्ञान को महत्व देते थे। उनका विश्वास सत्संग में था और वे मानते थे की ये ईश्वर एक है, वे निर्विकार है एवं घट घट में व्याप्त है। कबीर को इसी ज्ञानमार्गी शाखा के प्रवर्तक कवि माना जाता है। अधिकतर विद्वानों ने उनका जन्म 1398 ई. एवं जन्मस्थान काशी माना है। माना जाता है कि वे स्वामी रामानन्द के शिष्य थे। जीवन के अन्तिम समय में वे मगहर चले गए थे और 1518 ई. में उनका देहान्त हुआ।

कबीर का आविर्भाव ऐसे समय में हुआ था जब राजनीतिक, सामाजिक और धार्मिक दृष्टि से देश में अराजकता फैली हुई थी। राजनीतिक दृष्टि से जनता का हाल बेहाल था, धार्मिक दृष्टि से जाति-पाँति, छुआ-छुत, बाप्याचारों एवं अन्धविश्वासों आदि को धर्म का नाम दिया जा रहा था, एवं सामाजिक दृष्टि से वर्ण-व्यवस्था, उँच-नीच आदि को लेकर भेद भाव चल रही थी। इसी वक्त कबीर ने अपने कविताओं के माध्यम से तत्कालीन सभी कुरीतियों, बाप्याडम्बरों एवं अन्धविश्वास आदि पर निडर हमला गहरी और तीखी चोट की जो आज भी प्रासंगिक है। वे स्वयं को किसी धर्म विशेष के अन्तर्गत नहीं रखते थे। उनके लिए हिन्दू-मुस्लिम अन्धकार थे। दूसरी ओर वे ईश्वर को निराकार मानते हुए आत्मा-परमात्मा के विरह मिलन के भावपूर्ण गीत गाते थे।

कबीर के विचार, क्रान्तिकारी स्वभाव तथा निष्पक्षीय व्यवहार को प्रस्तुत दोहों के माध्यम से देखा जा सकता है -

काँकर पाथर जोरि के मस्झिद लई बनाय।

ता चढ़ि मुल्ला बाँग दे, क्या बहिरा हुआ खुदा ॥

(मुसलमानों को)

पाथर पूजै हरि मिलैं तो मैं पूजूँ पहार ।
याते तो चकिया भली पीस खाइ संसार ॥ (हिन्दुओं को)
जाति-पाँति पूछे नहीं कोई, हरि को भजे सो हरि का होई ॥
(जाति व्यवस्था का विशेष)

कबीर जिस प्रकार किसी धार्मिक बन्धन में बंधे हुए नहीं थे उसी प्रकार किसी भाषा-विशेष में भी बंधे हुए नहीं थे। उनके कविताओं में देश की कई भाषाओं का मिश्रण देखने को मिलता है, इसलिए उनके भाषा को सधुक्कड़ी भाषा कहा जाता है।

कबीर दास सामाजिक समांजस्य पर बल देते हैं, वे चाहते थे की हिन्दु मुसलमानों में भाईचारे की भावना उत्पन्न हो। कबीर ने अपने नैतिक मूल्यों के पक्षधर ऐसे संत कवि थे जो जनता के सच्चे पथदर्शक कहे जा सकते हैं। आचरण की पवित्रता का मार्ग जो उन्होंने जनता के लिए उचित बताया उसपर स्वयं चलकर भी दिखाया। उन्होंने व्यक्ति के सुधार पर इसलिए बल दिया क्योंकि व्यक्तियों से ही समाज बनता है। कबीर का समाज दर्शन एवं उनकी शिक्षाएं आज भी प्रासंगिक हैं। कविता करना कबीर का उद्देश्य न था वे तो अपने बात को कहने के लिए कविता का सहारा ले लेते थे।

कबीर शास्त्रीय ज्ञान की अपेक्षा अनुभवीय ज्ञान को महत्व देते थे। इसका प्रमाण यही है की कबीर ने विधिवत शिक्षा नहीं पाई थी। उन्होंने स्वयं कहा है -

‘मसि कागद छुइहों नाहि, कलम गही नही हाथ’

फिर भी उनके पास उच्च कोटी का ज्ञान और मौलिक चिंतन की विलक्षण प्रतिभा थी।

एक तमन्ना

अंजू कुमारी

अपने जीवन को ऐसे ढंग से मैं जीऊँ
 न कि बस एक यंत्र बन के रह जाऊँ
 कितना अफसोस, कई लोगों की मैते देख है
 जो अपनी पहजान से दिए है
 रोटी की तलाश में जुटे हुए
 मृतप्रायः मस्तिष्क को साथ लिए
 जैसे चीटियों की अपने वाल्मीक में
 बिना किसी विकल्प अथवा स्वतंत्र चाह के
 सर चर छत और भोजन के खोज में
 न अपना भला और न बुरा समझते
 ऐसा जीवन उन्हे ही मुबारक
 ऐसे भागमभाग में मैं शामिल नहीं होना चाहूँगी
 सच्चा मेरा जीवन होगा
 जैसे असली सोने का सिक्का
 जो सदा उज्ज्वल चमकता रहता है
 सार्थक, खुशियों से भरा और प्रसन्नचित्त
 उदासी जिसमें समा न पाए
 कि केन्द्र में स्नेह और प्रेम होंगे
 मेरे जीवन की बुनियाद दीस्ती है
 पर दोस्तो, यह तो बस एक तमन्ना है
 जो मेरी समझ में कभी पुरी न हो
 क्योंकि दुनिया बड़ी निष्ठुर जो ठहरी
 मुझे जरूर असहाय बना देगी
 जैसे गहरे सागर में कीई कशती
 डूबने लगे और कह भी न पाए 'मुझे बचालो' ॥

सागर की विराट सुन्दरता

सूरज कोइरी

जब मैंने अपने आखों से
 सागर की विशाल सुन्दरता देखी
 सागर झुम-झुम कर लहरा रहा था
 मैंने सोचा क्या यही है सागर की सुन्दरता
 सागर की उपर अठली लहरों को देखकर
 मन झुम-झुम कर आनन्दित हो उठता
 ऐसा लगता मानों प्रेम का निमंत्रण मैं पाता
 मैंने सोचा क्या यही है सागर की आकर्षित सुन्दरता
 जब मैंने सागर की लहरों को ध्यान से देखा
 ऐसा लगता श्वेत आँचल फैलाए
 स्वर्ग की अप्सराएँ मुझे नृत्य दिखाएँ
 मैंने सोचा क्या यही है सागर की अनुपम सुन्दरता
 सागर की लहरों को देखकर
 जीवन की जीने का उम्मीद है जगता
 सागर के अन्तहीन जीवन को देखकर
 कुछ कर जाने का एहसास है जगता
 मैंने देखा सागर की विराट सुन्दरता ॥

EVENTS/LECTURES OF WGCE

1. **Date : 08/08/2012**
Introductory Session
Introduction by : G Choudhury
Chief Guest : Dr. M. Barthakur
2. **Date : 10/11/2012**
Memorial Lecture on the death anniversary of Dr. Bhupen Hazarika .
Introduction by : G Choudhury
Chief Guest : Dr. M. Barthakur and Manab Medhi
3. **Date : 5/12/2012**
A Lecture on 'Art of Living'
Introduction by : Rajaque Rahman
Chief Guest : Anurag Arora
4. **Date : 15/12/2012**
A Lecture on Intelligence Test
Introduction by : Dr. P. Chakraborty
Chief Guest : Mrs. Geeta Sharma
5. **Date : 7/01/2012 – 10/01/2013**
Orientation Program and inauguration of Wall Magazine
Introduction by : G Choudhury
Chief Guest : Sjt. Neel Mohan Roy
Bhupen Sarma & Lakhi Mitra
6. **Date : 01/02/2013**
A Workshop on IQAC and preparation of NAAC visit
Introduction by : G Choudhury
(Dr. M. Barthakur)
Chief Guest : Dr. J.C. Kalita, I.K. Bhattacharyee, Dr. Dipak Sarma and Gayatree Goswamee
7. **Date : 16/02/13**
A National Seminar on "Trends of Teachers Education in the North-Eastern States of India"
Introduction by : Dr. J.C. Kalita, Gayatree Goswamee
Chief Guest : Prof. S. Reddy, Dean, Kakatya University, AP.

Group Discussion held in WGCE by the Four Houses

Name of House	Topic	Presented by
Lachit House	Ethnic Group is a culture of N.E. of India	Rituparna Roy
Shankar Dev House	Education and Sustainable Development	Jonabee Talukdar
Tagore House	SWOT analysis of the Rivers of N.E. India	Banashree Dey
Joymoti House	Vernacular Medium creates vernacular Literature Readers	Rajashree Thakuria

“TALENT HUNT” - 2012-13

through Co-curricular activities & outcome of co-curricular activities, Held during the Orientation Program are given below

LITERARY COMPETITION

Poer on Spot Writing Competition

- English : 1st. – Banashree Dey
2nd – Safiur Rahman
3rd – Bishnu Pada Das & Aminoor Islam
- Bengali : 1st – Moumita Sarkar
2nd – Sankar Roy
3rd – Akram Hossain & Hasibul Islam
- Assamese : 1st – Gitamony Dutta
2nd – Nilima Rabha
3rd – Namrata Bordoloi & Papori Das

On-Spot Story Writing Competition :

- Assamese : 1st. – Aruna Devi
2nd – Ananya Patowari
3rd – Binapani Das
- English : 1st. – Bishnu Pada Das
2nd – Poonam Pewari & Banashree Dey
3rd – Safiur Rahman
- Bengali : 1st. – Kamal Barman
2nd – Akram Hussain
3rd – Sankar Roy & Krishna Mondal

Essay Competition :

- 1st. – Miss Anju Kumari
2nd – Mrs. Papori Das

Quiz Competition :

Winner by Sankar Dev House

Names : (Hiranmoy Sarkar, Bishnu Pada Das, Amjaz Hussain, Sujon Sarkar, Krishna Mandal)

Poem Recitation Competition :

- Hindi : Amrit Debnath
- Assamese : 1st. – Leena Panging.
2nd – Samujjal Borah
- Bengali : 1st. – Nabanita Roy
2nd – Sankar Roy

Debate Competition :

- Winner : (Group Members)
Name (Samujjal Borah, Rajashree Thakuria, Punam Tiwary)

Extempore Sheech Competition :

- 1st. – Monimanjuri Phukan & Sushil Kumar Barman
2nd – Rituparna Roy
3rd – Rakibul Islam

Group Discussion :

- 1st. – Sankar Dev House
2nd – Lachit House

Poster Painting on Social Awareness

- 1st. – Monimanjuri Phukan & Loone Saikia
Consolation – Anamika Debnath
Khandaker Balak Parivar.

GAMES OUT DOOR

- March Past : 1st. – Lachit House
2nd – Joymoti House

50 Mitre Race Competition (Girls)

- 1st. – Nilima Rabha
2nd – Krishna Roy
3rd – Pori Saikia

100 Mitre Race Competition (Girls)

- 1st. – Nilima Rabha
2nd – Krishna Roy
3rd – Pori Saikia

100 Mitre Race Competition (Boys)

- 1st. – Kamal Barman
2nd – Akram Hussain
3rd – Nayan Roy

200 Mitre Race Competition (Boys)

- 1st. – Kamal Barman
2nd – Akram Hussain
3rd – Jiban Roy & Bipul Roy

Balance Race Competition

- 1st. – Bhanishree Baishya
2nd – Urbashi Saikia
3rd – Aruna Devi

Short Put (Boys)

- 1st. – Farooq Shah
2nd – Umananda Basumatary
3rd – Prasanta Roy

Shot Put (Girls)

- 1st. – Bhanushree Baishya
2nd – Geetamoni Dutta
3rd – Bhoomika Roy

Blind Hit Competition

- 1st. – Janardhan Kr. Roy
2nd – Sujjan Sarkar

Discuss Throw (Boys)

- 1st. – Akram Hussain
2nd – Saffur Rahman
3rd – Umananda Basumatary

Discuss Throw (Girls)

- 1st. – Krishna Roy
2nd – Mournita Roy
3rd – Pori Saikia

Javelin (Boys)

- 1st. – Prasanta Roy
2nd – Akram Hussain
3rd – Ayodhya Ram Adhikari

Javelin (Girls)

- 1st. – Pori Saikia
2nd – Leena Panging
3rd – Geetamoni Dutta

INDOOR GAMES**Musical Chair Competition**

- 1st. – Ananya Patwary
2nd – Khandaker Balaka Parvin
3rd – Anamika Debnath

Carrom Competition (Boys)

- 1st. – Joy Shankar Poddar
2nd – Ripon Roy

Carrom Competition (Girls)

- 1st. – Ananya Patwary
2nd – Amrita Debnath

Chess Competition

- 1st. – Deepjyoti Chutia
2nd – Swami Nath Chauhan
3rd – Biplab Paul

Rongali Competition

- 1st – Lachit House
2nd – Tagore House

CULTURAL PART**Adhunik Geet**

- 1st. – Joyshree Barman
2nd – Diganta Kalita
3rd – Ananya Patwary

Regional Song

- 1st. – Rakibul Islam
2nd – Ananya Patwary
3rd – Diganta Kalita &
Joyshree Barman

Rabha Sangit

- 1st. – Joyshree Barman
2nd – Dipali Kalita
3rd – Ananya Patwary & Rakibul Islam
Joyshree Barman

Bhajan :

Joyshree Barman

Rabindra Sangeet

- 1st. – Nabanita Roy
2nd – Shankar Roy

Jyoti Sangeet :

Joyshree Barman

Bhupendra Sangeet

- 1st. – Diganta Kalita
2nd – Joyshree Barman
3rd – Rakibul Islam

Bihu Song

- 1st. – Rakibul Islam
2nd – Samujjal Borah & Diganta Kalita

Dance Competition

- 1st. – Ritika Barua
2nd – Leena Panging & Rituparna Roy
3rd – Samujjal Borah

On Sopt Flower Decoration

- 1st. – Lachit House

One Act Play Competition

- 1st. – Akram Hussain & Ripon Roy
2nd – Rakibul Islam & Hasibul Islam,
Gobinda Narayan Dutta and Bipul Roy.

Cooking Competition

- 1st. – Joymoti House
2nd – Tagore House

Wall Magazine Competition : Lachit House

NAME AND ADDRESS OF THE TRAINEES OF 2012-2013

1. Prashanta Roy: Vill-Uttargassair Hat, Jalpaiguri (W.B)
2. Rituparna Roy: Town-Guwahati, Kamrup (Assam)
3. Smita Sarma: Town-Tezpur, Sonitpur (Assam)
4. Manisha Gogoi: Vill-Dhakuakhana, Lakhimpur (Assam)
5. Hasibul Islam: Vill-Kathapara, Jalpaiguri (W.B)
6. Bipul Roy: Vill-165 Uchal Pukuri, Cooch Behar (W.B)
7. Rongmili Gogoi: Vill-Bakaliaghat, Karbi Anglong (Assam)
8. Beni Madhav Borah: Vill-Naharbari, Lakhimpur (Assam)
9. Kamal Barman: Vill-Mahiushmari, Cooch Behar (W.B)
10. Shreyasi Paul: Vill-Dakshin Nararthala, Jalpaiguri (W.B)
11. Bishnu Saha: Vill-Uttar Falimari, Cooch Behar (W.B)
12. Amzad Hossain: Vill-North Kalaryeskuthi, Cooch Behar (W.B)
13. Bhumika Roy: Vill-Uttar Gossair Hat, jalpaiguri (W.B)
14. Bishnu Pada Das: Town- Guwahati, Kamrup (Assam)
15. Hiranmayee Sarkar: Vill-Khitaber , CoochBehar (W.B)
16. Girim Gogoi: Vill-Bhogbari, Sivasagar (Assam)
17. Riktika Baruah: Vill-Durgasarobar, Kamrup (Assam)
18. Pramila Kumari Prajapati: Vill-Adabari Tinali, Kamrup (Assam)
19. Diganta Kalita: Vill-Kamarpata, Goalpara (Assam)
20. Sujan Sarkar: Vill-Pathshala, Barpeta (Assam)
21. Biplob Paul: Vill-Barabang Daki, Cooch Behar (W.B)
22. Jayasankar Poddar: Vill-Mill Road, Jalpaiguri (W.B)
23. Subarna Roy: Vill-Madhusoulmari Patti, Dhubri (Assam)
24. Rina Devi: Vill-Hekra Hepali Paru, Kamrup (Assam)
25. Umanada Basumatary: Vill-Joymaguri, Kokrajhar (Assam)
26. Gitamoni Dutta: Vill-Ushapur Nitapukhri, Sivasagar (Assam)
27. Poonam Tiwari: Guwahati, Kamrup (Assam)
28. Joyshree Barman: Vill-Barpeta, Barpeta (Assam)
29. Safidul Haque: Vill-Chhannumader, Cooch Behar (W.B)
30. Banashree Dey: Town-Dimapur, Dimapur (Nagaland)
31. Dipankar Saikia: Vill-Kekuri, Lakhimpur (Assam)
32. Samujjal Borah: Vill-Narayanpur, Lakhimpur (Assam)
33. Debashree Sinha: Vill-Simagari, Cachar (Assam)
34. Kakali Pegu: Vill-Panbari, Lakhimpur (Assam)
35. Minati Paul: Vill-Pandu, Kamrup (Assam)
36. Madhuri Gaon: Vill-Amingaon, Kamrup (Assam)
37. Nabanita Taqlukdar: Vill-Balikaria Kharjara, Kamrup (Assam)
38. Luchanmoni Konwar: Vill-Mohmara Konwargaon, Sivasagar (Assam)
39. Bina Pani Das: Vill-Amingaon, Kamrup (Assam)
40. Maniral Islam: Vill-Nizbahari, Barpeta (Assam)
41. Namrata Bordoloi: Vill-Balijan, Dibrugarh (Assam)
42. Sewali Baruah: Vill-Hahchara, Sivasagar (Assam)
43. Urmila Das: Vill-Pandu, Kamrup (Assam)
44. Deep Jyoti Chutia: Vill-Kath Gaon, Lakhimpur (Assam)
45. Aruna Devi: Town-Guwahati, Kamrup (Assam)
46. Moni Manjuri Phukan: Vill-Jalukbari, Kamrup (Assam)
47. Urbashi Saikia: Vill-Natun Chiring Gaon, Dibrugarh (Assam)

48. Pori Saikia: Vill-Harabari, Dibrugarh (Assam)
49. Bhayolina Bayan: Vill-Sualkuchi, Kamrup (Assam)
50. Gobinda Narayan Dutta: Vill-Kuhiarbari, Kamrup(Assam)
51. Jopnali Talukdar: Vill-Howly Gaon, Barpeta (Assam)
52. Juri Choudhury: Vill-Noonmati, Kamrup (Assam)
53. Papor Das: Vill-Maligaon, Kamrup (Assam)
54. Krishna Mondal: Vill-Dakshin Altagram, Jalpaiguri (Assam)
55. Safiar Rahman: Vill-kalabari Ghat, Cooch Behar (W.B)
57. Sailen Kumar Nath: Vill-Chandmari, Kamrup (Assam)
58. Hanna Yasmin Shaiod: Vill-Sanlak, Sivsagar (Assam)
59. Sujan Majumdar: Vill-Uttardanga Para, Jalpaiguri (W.B)
60. Mirajul Hoque Talukdar: Vill-Boko, Kamrup (Assam)
61. Md. Ruhul Amin: Vill-Rowmari Pather, Nalbari (Assam)
62. Khandaker Balaka Parvin: Vill-Narayan Road, Cooch Behar (W.B)
63. Rokibul Islam: Vill-Chenimari, Barpeta (Assam)
64. Ruma Ghosh: Vill-Maligaon, Kamrup (Assam)
65. Ayodhya Ram Adhikary: Vill-Balbala, Goalpara (Assam)
66. Swaminath Chahuan: Vill-Cherapathar, Karbi Anglong (Assam)
67. Leena Panging: Vill-Nakun Nirmali Gaon, Dibrugarh (Assam)
68. Atul Chandra Payeng: Vill-Jorijuri Gaon, Lakhimpur (Assam)
69. Asit Roy: Vill-Jurapani (W.B)
70. Ananya Patowary: Vill-Sandheli, Nalbari(Assam)
71. Amrita Debnath: Town-Guwahati, Kamrup (Assam)
72. Shankar Roy: Dambari (W.B)
73. Nayan Roy: Town-Dhupguri, Jalpaiguri (W.B)
74. Nilima Rabha: Vill-Tamalpur, Baksa (Assam)
75. Anju Kumari: Pandu, Kamrup (Assam)
76. Farukh Shah: Bakhuradia, Kamrup (Assam)
77. Nabajyoti Changmai: Vill-Atal Pather, Sivasagar (Assam)
78. Animesh Mondal: Vill-Ramkrishnapur, Chakulia (W.B)
79. Sushil Kumar Barman: Vill-ewan Bosh, Cooch Behar (W.B)
80. Ankur Patar: Vill-Manipur, Morigaon (Assam)
81. Lonee Saikia: Demow, Sivasagar (Assam)
82. Aminoor Islam: Vill-Gadheyen Kuthi, Jalpaiguri (Assam)
83. Ilias Rabbi: Dhupguri, Jalpaiguri (W.B)
84. Krishna Roy: Gossairhat, Jalpaiguri (W.B)
85. Parthana Gogoi: Vill-Amritnagar, Sivasagar (Assam)
86. Akram Hussain: Vill-Purba Dangapara, Jalpaiguri (W.B)
87. Mary Sangma: Vill-Dimakuchi, Udalguri (Assam)
88. Suraj Kairi: Vill-Lowainpoa, Karimganj (Assam)
89. Ripon Roy: Vill-Haripur, Cooch Behar (W.B)
90. Anamika Debnath: Vill-Tumbajotee, Darjeeling (W.B)
91. Moumita Sarkar: Vill-Madhya Boragari, Jalpaiguri (W.B)
92. Shyamal Sarkar: Vill-Duarikamari, Jalpaiguri (W.B)
93. Jibon Roy: Vill-Tekatuli, Jalpaiguri (W.B)
94. Dipshikha Das: Vill-West Maligaon, Kamrup (Assam)
95. Rajashree Thakuria: Vill-AEC Campus, Kamrup (Assam)
96. Kakoli Bania: Vill-Ghorajan, Sivasagar (Assam)
97. Victor Majumdar: Vill-Duihata, Cooch Behar (W.B)
98. Nabanita Roy: Vill-Uttargossain Hat, Jalpaiguri (W.B)
99. Janardan Kumar Roy: Vill-Kayeter Bari, Coochbehar (W.B)
100. Hirakjyoti Hazowary: Vill-Okchibari, Goalpara (Assam)

Wall Magazine by Lachit House

Rangoli Competition

Wall Magazine by Sankardev House

Wall Magazine by Tagore House

Wall Magazine by Jaymoti House

Rangoli Competition

Rangoli Competition

Rangoli Competition

National Seminar speech by Dr. J.C. Kalita

Main Building of WGCE

Students of WGCE

Library of WGCE

ICT Lab of WGCE

